Oplegnotitie Milieueffectrapport

Varkensbedrijf Banken B.V.
Meeuwisdijk 9
4871 NE ETTEN-LEUR

Locatie bedrijf:
Bankenstraat 61
4874 ND ETTEN-LEUR

handtekening initiatiefnemer:

_____

N. van Roessel

Oplegnotitie Milieueffectrapport

Varkenshouderij

Locatie:
Bankenstraat 61
4874 ND ETTEN-LEUR

Initiatiefnemer
dhr. N. van Roessel
Meeuwisdijk 9
4871 NE ETTEN-LEUR

Opsteller:	Ing. D. van Uijen
Projectnummer:	2522
Datum:	juli 2009
Wijzigingsdatum:	-
Status:	Concept ☐ Definitief ☒ Vervallen ☐

Adviseur / contact
Hendrix UTD B.V. Dennis van Uijen
Postbus 1 tel 06-53817419
5830 MA Boxmeer e-mail: Dennis.van.Uijen@Nutreco.com

Disclaimer: Hendrix UTD b.v. aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van resultaten van dit rapport of de toepassing van adviezen.

Inhoud

INHOUD **4**

AANLEIDING **5**

LEESWIJZER **6**

SAMENVATTING **7**

3 PROCEDURES **8**

3.2 PLAN MILIEUEFFECTRAPPORTAGE 8
3.3 VERGUNNINGEN 9

5 HUIDIGE SITUATIE EN AUTONOME GROEI **10**

5.2 MILIEUVERGUNNING 10
5.7.1 Ammoniak *12*
5.7.2 Geurhinder *14*
5.7.7 Geluid *17*
5.7.9 Externe veiligheid *18*

6 VOORGENOMEN ACTIVITEIT **19**

6.7 LANDSCHAP 21

10 VERGELIJKING VOORNEMEN EN ALTERNATIEVEN **22**

11 KEUZE AANVRAAG MILIEUVERGUNNING **25**

13 EVALUATIE EN LEEMTEN IN KENNIS **32**

13.1 EVALUATIE 32

BIJLAGEN **34**

BIJLAGE 1 BRIEF ETTEN-LEUR (KENMERK 20090617\CV\0598) **35**

BIJLAGE 2 SAMENVATTING **36**

BIJLAGE 3. BRIEF MINISTER VAN LNV INZAKE NATURA2000 , D.D. 30 JUNI 2009; **48**

BIJLAGE 4 OVERZICHT BELANGRIJKSTE MILIEUASPECTEN TEN AANZIEN VAN DE REFERENTIE, REFERENTIE 2, REFERENTIE 3 EN DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT; **49**

BIJLAGE 5 BEREKENINGEN AMMONIAKDEPOSITIE REFERENTIE 2 EN REFERENTIE 3; **50**

BIJLAGE 6 BEREKENINGEN GEURBELASTING REFERENTIE 2 EN REFERENTIE 3; **51**

BIJLAGE 7 OORSPRONKELIJK PLAN UITVOERING STALLEN 2 EN 3 MET ELK 1 DAKKAP **52**

BIJLAGE 8 VERGUNNINGSSITUATIE REFERENTIE 2 EN 3 ..... **53**

BIJLAGE 9 VOORSTEL TOT LANDSCHAPPELIJKE INPASSING **54**

Aanleiding

Naar aanleiding van het op 25 mei 2009 bij de gemeente Etten-Leur (zijnde het Bevoegd Gezag) ingediende milieueffectrapport (MER) van mei 2009 (projectnummer 2522) ten behoeve van de varkenshouderij van de heer N. van Roessel, Meeuwisdijk 9, 4771 NE te Etten-Leur, voor diens inrichting gelegen aan Bankenstraat 61, 4874 ND te Etten-Leur, heeft de gemeente Etten-Leur op 1 juli 2009 een oordeel gegeven ex artikel 7.18 van de Wet milieubeheer inzake de inhoud van genoemd MER (kenmerk 20090617\CV\0598) (zie bijlage 1). De gemeente Etten-Leur constateert in genoemd oordeel dat er op enkele punten sprake is van onvolledigheden c.q. onjuistheden die de aanvaarding van het MER in de weg staan. In voorliggend oplegnotitie wordt inhoudelijk ingegaan op de in genoemd oordeel aangehaalde onderwerpen. Enerzijds zullen in voorliggende oplegnotitie bepaalde punten van het MER worden verduidelijkt c.q. aangevuld, anderzijds zal het MER middels voorliggende oplegnotitie op onderdelen worden gecorrigeerd. Voorliggende oplegnotitie kan derhalve worden beschouwd als aanvulling en tevens als erratum op het MER van mei 2009 (projectnummer 2522) zoals de gemeente Etten-Leur dit op 25 mei 2009 heeft ontvangen. Voorliggende oplegnotitie (hierna oplegnotitie) dient dan ook in samenhang met het MER van mei 2009 (met projectnummer 2522) (hierna MER) te worden gelezen.

Leeswijzer

Zoals in de aanleiding aangegeven moet voorliggende oplegnotitie worden beschouwd als aanvulling en tevens als erratum op het MER. Voorliggende oplegnotitie dient dan ook in samenhang met het MER te worden gelezen. Voorliggende oplegnotitie wordt dusdanig opgebouwd dat de hierin verstrekte informatie gegeven wordt in een volgorde corresponderend met de opbouw van het MER. Dit betekent dat de nummering van voorliggende oplegnotitie correspondeert met de hoofdstuknummering van de het MER. Per onderwerp zal worden aangegeven welke opmerkingen de gemeente Etten-Leur in hun oordeel van 1 juli 2009 heeft gemaakt. Aansluitend daarop zal een reactie op deze opmerking worden gegeven.

Samenvatting

Opmerking gemeente
Geef samenvattend weer wat de belangrijkste positieve effecten zijn van de voorgenomen activiteit ten opzichte van de vergunde situatie en ten opzichte van de referentiesituatie Geef samenvattend weer wat de belangrijkste negatieve effecten zijn van de voorgenomen activiteit ten opzichte van de vergunde situatie en ten opzichte van de referentiesituatie en welke maatregelen er genomen worden om die negatieve effecten te beperken of te compenseren.

Reactie in navolging van opmerking gemeente
De in het MER opgenomen samenvatting zal naar aanleiding van voorgaande reactie wordt uitgebreid. Omwille de leesbaarheid van het geheel is er voor gekozen om de samenvatting in voorliggende oplegnotitie in z'n geheel vernieuwd op te nemen. De samenvatting is opgenomen in bijlage 2 van voorliggende oplegnotitie en vervangt de samenvatting van het MER.

3 Procedures

3.2 Plan milieueffectrapportage

Opmerking gemeente
Inhoudelijk info over beoordeling locatie vanuit initiatiefnemer opnemen prima, maar let op verschil in rol/bevoegdheid initiatiefnemer en gemeente. Ruimtelijke afweging wordt door gemeente gedaan in het kader van het bestemmingsplan (vergroten bouwblok). Geef aan dat er, op basis van de overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer, sprake is van een 'eindsituatie". De nieuwe bestemmingsplanprocedure is gericht op het vergroten van het bouwblok t.b.v. de bouw van stal 3 en de beschreven andere bebouwing (woonhuis, loods). Er zal geen planologische ruimte worden gegeven voor verdere uitbreiding (bebouwing) van het bedrijf aan de Bankenstraat 61.

Reactie in navolging van opmerking gemeente
Voor de voorgenomen activiteit is een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk. Voor de herziening van het bestemmingsplan zal het vereist zijn dat een plan-MER wordt opgesteld. Dit is goed te combineren met het besluit-MER (hierna: MER), aangezien deze inhoudelijk vrijwel hetzelfde zijn. Het MER kan de plaats van het milieurapport in het kader van de plan-MER innemen. Officieel vervangt het MER de plan-MER niet, omdat voor beide verplichtingen afzonderlijke juridische grondslagen gelden. Er zijn geringe verschillen tussen de eisen die de (besluit-) m.e.r. (hierna: m.e.r.) en de plan-m.e.r. stellen aan de inhoud van de rapportage. Zo wordt het milieu in beide procedures in brede zin belicht en worden in beide procedures alternatieven voor het voornemen opgesteld en beoordeeld. Het opstellen van het Meest Milieuvriendelijk Alternatief is alleen voor de m.e.r. verplicht. Omdat de inhoudelijke vereisten van de (besluit-)m.e.r. en de Plan-m.e.r. vrijwel gelijk zijn is er voor gekozen het Plan-MER rapport en het MER rapport te combineren. Dit conform advies van de mer-cie zoals gegeven onder 3.4 van hun advies voor de richtlijnen. Dit heeft geresulteerd een extra hoofdstuk in het MER, zijnde hoofdstuk 12 “Locatiekeuze”. Voor de goede orde wordt hierbij aangegeven dat de onderbouwing van de locatiekeuze in hoofdstuk 12 van onderhavig MER is bezien vanuit de initiatiefnemer. De uiteindelijke planologische afweging is voorbehouden aan de gemeente Etten-leur. Deze kan in diens afweging indien gewenst en waar nodig verwijzen naar de inhoud van het MER alsmede voorliggende oplegnotitie. De initiatiefnemer van het MER is de heer N. van Roessel. De initiatiefnemer van de Plan-MER is de gemeente Etten-Leur. Om verstrengeling van de rolverdeling te voorkomen wordt hierbij benadrukt dat het ingediende MER is ingediend namens de initiatiefnemer de heer N. van Roessel. Dit betekent dat het MER formeel alleen geldt als Besluit-MER en niet als Plan-MER, daar de Plan-Mer geïnitieerd zal worden door de initiatiefnemer van de Plan-MER zijnde de gemeente Etten-leur.

Zoals beschreven in paragraaf 2.2 van het MER behelst de voorgenomen activiteit het verplaatsen van het bedrijf aan de Meeuwisdijk naar de locatie Bankenstraat 61. De uitbreiding aan de Bankenstraat 61 heeft tot gevolg dat de volgens het bestemmingsplan en streekplan maximaal toelaatbare oppervlakte ten behoeve van Intensieve Veehouderij (IV), zijnde 5000 m^2, wordt overschreden. De gemeente Etten-Leur wil onder strikte voorwaarden medewerking verlenen aan een vergroting van het bedoelde oppervlakte tot maximaal 10.000 m^2. De belangrijkste voorwaarde in deze is de opheffing van het bedrijf aan Meeuwisdijk 9 (bedrijfsverplaatsing). Dit betekent dat met uitvoering van de voorgenomen activiteit het maximaal toelaatbare bebouwde oppervlakte wordt bereikt.

Meer ruimte wordt planologisch niet toegelaten. Verdere uitbreiding van het bebouwde oppervlak na uitvoering van de voorgenomen activiteit is planologisch niet toegestaan en is dan ook uitgesloten.

3.3 Vergunningen

Opmerking gemeente
Effecten ammoniakdepositie zijn nadrukkelijk in beeld gebracht in het MER. Door te salderen met de locatie Meeuwisdijk betoogt de initiatiefnemer dat geen passende beoordeling nodig is. Geef aan of contact is geweest met de provincie over de noodzaak van een passende beoordeling (mogelijk significante effecten op Natura 2000-gebied) en zo ja, wat de resultaten van dit overleg zijn.

Reactie in navolging van opmerking gemeente
In het kader van de Natuurbeschermingswet moet het bevoegd gezag voor plannen of projecten die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor een speciale beschermingszone, een passende beoordeling maken van de gevolgen voor dat gebied, rekening houdend met de instandhoudingsdoelstellingen van dat gebied. Bij de uitbreiding van een veehouderij moet bij mogelijke gevolgen voor Natura2000-gebieden vooral gedacht worden aan vermesting of verzuring door depositie van ammoniak, verdroging door onttrekking van grondwater, verontreiniging van grond- of oppervlaktewater of verstoring door geluid. Voor veehouderijen op grotere afstand van een beschermd gebied is de depositie van ammoniak het enige mogelijk relevante effect. Bij de onderhavige initiatieflocatie is sprake van een zeer grote afstand tot Natura2000-gebieden, waarmee de ammoniakdepositie het enige mogelijk relevante effect is.

Gezien de onduidelijkheden die zijn ontstaan over de toepassing van de Natuurbeschermingswet heeft Minister Verburg (LNV) eerder toegezegd om voor 1 juli met meer duidelijkheid over dit onderwerp te komen. In navolging van deze toezegging heeft de minister opdracht gegeven aan de adviesgroep Huys om de "rek en ruimte binnen de nationale en Europese natuurregelgeving (Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en Natuurbeschermingswet) te onderzoeken". Daarnaast heeft de minister zelf een onderzoek uitgevoerd. Op 30 juni 2009 heeft de minister zowel haar bevindingen als de bevindingen van de Adviesgroep in een brief aan de Tweede Kamer gestuurd (zie bijlage 3).

Uit voornoemde brief van de minister blijkt dat de minister vooralsnog niet voornemens is het begrip “bestaand gebruik” te verruimen. Onder bestaand gebruik wordt verstaan “het feitelijk gebruik op de peildatum 1 oktober 2005 in sindsdien niet in betekenende mate gewijzigd. Met de uitvoering van de voorgenomen activiteit zal het bestaand gebruik worden gewijzigd. Dit betekent dat een vergunning in het kader van de Natuurbeschermingswet noodzakelijk is. In dezelfde brief geeft de minister aan dat bij standstill-situaties de stikstofdepositie bij vergunningverlening buiten beschouwing wordt gelaten. Standstill-situaties krijgen hierdoor een rechtstreekse status en hoeven daarom niet beoordeeld te worden. Gezien het feit dat bij de voorgenomen activiteit sprake is van een standstill-situatie (sterker nog, de ammoniakdepositie neemt af ten aanzien van het bestaand gebruik) en dat de verschillende Natura2000-gebieden op zeer grote afstand zijn gelegen van de onderhavige inrichting, is een passende beoordeling niet noodzakelijk. De beoogde standstill-situatie is overigens in lijn met jurisprudentie daaromtrent.

5 Huidige situatie en autonome groei

5.2 Milieuvergunning

Opmerking gemeente
In de referentiesituatie dient rekening te worden gehouden met bekende autonome ontwikkelingen tot 2015, waarbij rekening moet worden gehouden met de eisen waaraan de inrichting (m.n. stal 1) dient te voldoen. In het MER is nu uitgegaan van de nu vergunde situatie.

Geef in een bijlage de emissies van geur, ammoniak en fijn stof, de verkeersbewegingen en het oppervlak bebouwing weer voor de volgende situaties feitelijk aanwezig en in gebruik (stal 1) vergund (stal 1 en stal 2) vergund en autonome ontwikkeling (=referentie) aangevraagd (= voorgenomen activiteit)

Reactie in navolging van opmerking gemeente
Zoals beschreven in paragraaf 5.2 van het MER is voor de inrichting aan Bankenstraat 61 op 23 december 2005 een revisievergunning verleend als bedoeld in artikel 8.4 van de Wet milieubeheer[1]. Voorts is voor de onderhavige inrichting een melding geaccepteerd zoals bedoeld in artikel 8.19 van de wet milieubeheer. Voor deze vergunningssituatie zijn alle bouwvergunningen verleend waardoor de milieuvergunning in werking is getreden. Stal 1 is opgericht en in werking. Stal 2 wordt tijdens het schrijven van het MER en voorliggende oplegnotitie gebouwd. Deze bouw is inmiddels in een vergevorderd stadium. Tijdens de aanvraag milieuvergunning, waaraan voorliggend MER ten grondslag ligt, zal ook stal 2 opgericht en in werking zijn gebracht. In tabel 5.1 zijn het aantal dieren, de ammoniakemissie (NH_3) en het aantal odour units (Europese 'geureenheden') per tijdseenheid (ou_E/s) weergegeven horende bij deze rechtsgeldige vergunningsituatie.

Tabel 5.1. Verleende rechtsgeldige vergunning (Referentiesituatie)

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
A	1	vleesvarkens < 0,8	vleesvarkens	d3.2.13.1	2.520	1,200	3.024,0	23,00	57.960,0
B	2	vleesvarkens > 0,8	vleesvarkens	d3.2.14.2	2.160	0,180	388,8	16,10	34.776,0
							3.412,8		92.736,0

De hiervoor beschreven vergunde situatie in het kader van de Wet milieubeheer moet worden beschouwd als referentiesituatie. Deze vergunde situatie zal ten tijden van de in te dienen aanvraag om een milieuvergunning zijn opgericht en in werking zijn getreden. De vergunde rechten voor dit bedrijf zijn dan ook niet van rechtswege vervallen. Voorts is geen sprake van het feit noch sprake van bevoegdheden dat de gemeente Etten-Leur de vergunning geheel dan wel gedeeltelijk heeft ingetrokken c.q. kan intrekken. De vergunde situatie in het kader van de Wet milieubeheer is dan ook rechtsgeldig en moet dan ook worden beschouwd als referentiesituatie.

[1].Tegen dit besluit hebben appellanten bij brief van 6 februari 2006, bij de Raad van State ingekomen op 13 februari 2006, beroep ingesteld. De Afdeling heeft de zaak ter zitting behandeld op 10 oktober 2006. Bij uitspraak van 13 december 2006 is het ingestelde beroep ongegrond verklaart waardoor deze vergunning onherroepelijk is geworden.

Autonome ontwikkeling

In het MER worden de autonome ontwikkelingen aangaande de referentiesituatie in z'n algemeenheid voor de sector beschreven. Om tegemoet te komen aan de wens van de gemeente en daarmee specifieker in te gaan op autonome ontwikkelingen tot 2015 aangaande de referentiesituatie, wordt navolgend een referentiesituatie geschetst waarin wordt uitgegaan van een ten aanzien van de Welzijnswet gecorrigeerde bedrijfssituatie[2,3]. Deze situatie wordt puur geschetst om de consequenties hiervan inzichtelijk te maken. Deze situatie doet echter niets af aan de vergunde rechtsgeldige referentiesituatie die als basis dient voor de aanvraag om een milieuvergunning, waaraan het ingediende MER alsmede voorliggende oplegnotitie ten grondslag liggen.

Referentiesituatie 2015 (Referentiesituatie 2)

In tabel 5.1a wordt de referentiesituatie in 2015 weergegeven wanneer de rechtsgeldige vergunde situatie wordt gecorrigeerd ten aanzien van de Welzijnswet (zie ook bijlage 8 van voorliggende oplegnotitie). Stal 2 is immers reeds vergund en is in aanbouw. De oprichting en het in werking treden van stal 2 dient dan ook te worden beschouwd als autonome ontwikkeling. In stal 2 wordt reeds voldaan aan de welzijnseisen vanaf 2013 en behoefd daarom niet te worden gecorrigeerd in dierenaantallen. In stal 1 worden in de vergunde rechtsgeldige situatie (tevens bestaande situatie) de vleesvarkens gehuisvest op minder dan 0,8 m^2. In 2015 zal stal 1 qua dierenaantallen gecorrigeerd zijn. Dit betekent dat in referentiesituatie 2 nog maar 1764 vleesvarkens in stal 1 kunnen worden gehuisvest[4].

5.1a. Verleende rechtsgeldige vergunning gecorrigeerd voor autonome ontwikkeling 2015

						Ammoniakemissie		Geuremissie	
EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
A	1	vleesvarkens > 0,8	vleesvarkens	d3.2.13.12	1.764	1,4[5]	2.469,6	17,9[6]	31.575
B	2	vleesvarkens > 0,8	vleesvarkens	d3.2.14.2	2.160	0,18	388,8	16,10	34.776
							2.858,4		66.351

[2] De referentiesituatie wordt in eerste instantie niet apart gecorrigeerd ten aanzien van de IPPC-richtlijn daar sprake is van een vergunde rechtsgeldige bedrijfssituatie die reeds voldoet aan de IPPC-richtlijn.

[3] De overgangstermijn van het Varkensbesluit eindigt in 2013. De initiatiefnemer wordt dan verplicht om de vleesvarkens tot 110 kg te huisvesten op minimaal 1 m^2.

[4] Hokoppervlakte = 3,3 * 2,5 = 7,095/1m^2 = 7 vleesvarkens per hok. 7*12 = 84 vleesvarkens / afdeling. 84 * 21 afdelingen (in de voorgenomen activiteit vervalt 1 afdeling van stal 1) = 1764 vleesvarkens.

[5] Doordat het hokoppervlakte groter wordt, neemt het emitterend mestoppervlakte toe en daarmee krijgt het systeem een andere ammoniakfactor mee volgens de Rav zijnde 1,4 kg/jaar. In het Besluit huisvesting zijn maximale emissiewaarden opgenomen voor een aantal diercategorieën. Deze waarden zijn gebaseerd op gangbare en de best beschikbare (emissie-arme) stalsystemen voor deze diercategorieën. De wettelijke emissienorm, de maximale emissiewaarde van het Besluit huisvesting, voor vleesvarkens is 1,4 kg NH_3/jaar. Wanneer we uitgaan van de maximale emissiewaarde van het Besluit huisvesting voor vleesvarkens, zijnde 1,4 kg NH_3/jaar, kan gesteld worden dat voor wat betreft de vleesvarkenstal wordt voldaan aan BBT.

[6] Uit de Regeling geurhinder en veehouderij volgt dat bij een ammoniakfactor van 1,4 kg NH_3/jaar een geuremissiefactor van 17,9 OU_E/sec hoort.

Referentiesituatie bestaand/feitelijk (Referentiesituatie 3)
Om verder tegemoet te komen aan de wens van de gemeente en daarmee de feitelijk bestaande situatie een plaats te geven in de vergelijking aangaande de volgens de gemeente de meest beladen milieuaspecten voor de initiatieflocatie, wordt navolgend een referentiesituatie geschetst waarin wordt uitgegaan van de feitelijke bedrijfssituatie. Deze situatie wordt puur geschetst om de consequenties hiervan inzichtelijk te maken. Deze situatie doet echter niets af aan de vergunde rechtsgeldige referentiesituatie die als basis dient voor de aanvraag om een milieuvergunning waaraan het ingediende MER alsmede voorliggende oplegnotitie ten grondslag liggen.

Referentiesituatie bestaand/feitelijk (Referentiesituatie 3)
In tabel 5.1b wordt de referentiesituatie situatie weergegeven wanneer wordt uitgegaan van de bestaande feitelijke situatie. Dit betekent dat alleen gekeken wordt naar stal 1 zoals deze op dit moment is uitgevoerd en in werking is.

5.1b. Bestaande/feitelijke situatie aan de Bankenstraat 61 (Referentie 3)

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
A	1	vleesvarkens < 0,8	vleesvarkens	d3.2.13.1	2.520	1,2	3.024	23,0	57.960
							3.024		57.960

5.7.1 Ammoniak

Opmerking gemeente
Geef in een bijlage de emissies van geur, ammoniak en fijn stof, de verkeersbewegingen en het oppervlak bebouwing weer voor de volgende situaties feitelijk aanwezig en in gebruik (stal 1) vergund (stal 1 en stal 2) vergund en autonome ontwikkeling (=referentie) aangevraagd (= voorgenomen activiteit)

Reactie in navolging van opmerking gemeente
Hierna wordt de ammoniakemissie en ammoniakdepositie van referentiesituatie 2 en referentiesituatie 3 zoals eerder gedefinieerd inzichtelijk gemaakt. In bijlage 4 is het door de gemeente gevraagde overzicht opgenomen.

Referentiesituatie 2015 (Referentiesituatie 2)

<u>Ammoniakemissie</u>
Uit tabel 5.1.a volgt dat het aantal te houden dieren op grond van deze vergunning een ammoniakemissie tot gevolg heeft van 2.858,4 kg NH_3 / jaar.

Ammoniakdepositie

In paragraaf 5.4 van het MER is reeds aangegeven welke gevoelige natuurgebieden, alsmede hun status, er in de nabijheid van de onderhavige inrichting zijn gelegen. In bijlage 5 is de depositie berekend die referentiesituatie 2 op deze gebieden met zich meebrengt. In tabel 5.4a zijn de resultaten weergegeven. In deze berekening zijn naast de Natura2000-gebieden[7] ook de (zeer) kwetsbare gebieden[8] meegenomen zoals gedefinieerd in de Wet ammoniak en veehouderij. Zoals beschreven in paragraaf 5.7.1 van het MER wordt gesaldeerd. Om een eenduidige vergelijking te maken is in de ammoniakdepositie, zoals weergegeven in tabel 5.4a, de bijdrage van de Meeuwisdijk 9 betrokken. Voor een nadere uitwerking van de salderingsmethodiek wordt onverkort verwezen naar paragraaf 5.7.1 van het MER.

Tabel 5.4a ammoniakdepositie referentie 2

Naam	X-coordinaat	Y-coordinaat	Depositie Mol /ha/jaar
Ulvenhoutse bos, punt 1	114840	396939	0,88
Ulvenhoutse bos, punt 2	114598	396783	0,89
Ulvenhoutse bos, punt 3	114273	396651	0,91
Ulvenhoutse bos, punt 4	114176	396433	0,89
Ulvenhoutse bos, punt 5	114352	396078	0,85
Holland Diep, punt 1	100708	412308	1,19
Holland Diep, punt 2	95358	410469	0,99
Holland Diep, punt 3	93074	410376	0,92
Holland Diep, punt 4	86971	411927	0,46
Kooibosje Terheijden, punt 1	112220	407185	1,79
Kooibosje Terheijden, punt 2	112368	407110	1,77
Bosbad, punt 1	98006	399577	2,61
Bosbad, punt 2	98115	398820	3,26
Bosbad, punt 3	99202	398462	3,84
De Hooiberg, punt 1	105760	401593	11,13
De Hooiberg, punt 2	105904	401412	10,22
De Hooiberg, punt 3	106262	400785	8,85
Liesbosch, punt 1	106940	400005	5,58
Liesbosch, punt 2	106438	399922	5,74
Liesbosch, punt 3	106582	399397	4,72

Referentiesituatie bestaand/feitelijk (Referentiesituatie 3)

Ammoniakemissie

Uit tabel 5.1.b volgt dat het aantal te houden dieren op grond van deze vergunning een ammoniakemissie tot gevolg heeft van 3.024 kg NH_3 / jaar (zie ook bijlage 8 van voorliggende oplegnotitie.

[7] Noodzakelijk om een uitspraak te kunnen doen of de voorgenomen activiteit al dan niet negatieve significante gevolgen met zich meebrengt voor deze gebieden en daarmee strijdig zou zijn met de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende gebied.
[8] Ondanks dat deze gebieden hun beschermingsstatus ontlenen aan het gestelde in de Wet ammoniak en veehouderijen wordt in voorliggend MER eveneens gekeken naar de gevolgen van de ammoniakdepositie op deze gebieden. Dit inzicht is noodzakelijk in de afweging naar het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA).

Ammoniakdepositie

In paragraaf 5.4 van het MER is reeds aangegeven welke gevoelige natuurgebieden, alsmede hun status, in de nabijheid van de onderhavige inrichting zijn gelegen. In bijlage 5 van voorliggende oplegnotitie is de depositie berekend die referentiesituatie 3 op deze gebieden met zich meebrengt. In tabel 5.4b zijn de resultaten weergegeven. In deze berekening zijn naast de Natura2000-gebieden[9] ook de (zeer) kwetsbare gebieden[10] meegenomen zoals gedefinieerd in de Wet ammoniak en veehouderij. Zoals beschreven in paragraaf 5.7.1 van het MER wordt gesaldeerd. Om een eenduidige vergelijking te maken is in de ammoniakdepositie zoals weergegeven in tabel 5.4b de bijdrage van de Meeuwisdijk 9 betrokken. Voor een nadere uitwerking van de salderingsmethodiek wordt onverkort verwezen naar paragraaf 5.7.1 van het MER.

Tabel 5.4b ammoniakdepositie referentie 3

Naam	X-coordinaat	Y-coordinaat	Depositie Mol /ha/jaar
Ulvenhoutse bos, punt 1	114840	396939	0,89
Ulvenhoutse bos, punt 2	114598	396783	0,91
Ulvenhoutse bos, punt 3	114273	396651	0,92
Ulvenhoutse bos, punt 4	114176	396433	0,91
Ulvenhoutse bos, punt 5	114352	396078	0,86
Holland Diep, punt 1	100708	412308	1,21
Holland Diep, punt 2	95358	410469	1,00
Holland Diep, punt 3	93074	410376	0,94
Holland Diep, punt 4	86971	411927	0,47
Kooibosje Terheijden, punt 1	112220	407185	1,82
Kooibosje Terheijden, punt 2	112368	407110	1,80
Bosbad, punt 1	98006	399577	2,65
Bosbad, punt 2	98115	398820	3,31
Bosbad, punt 3	99202	398462	3,89
De Hooiberg, punt 1	105760	401593	11,24
De Hooiberg, punt 2	105904	401412	10,33
De Hooiberg, punt 3	106262	400785	8,93
Liesbosch, punt 1	106940	400005	5,65
Liesbosch, punt 2	106438	399922	5,81
Liesbosch, punt 3	106582	399397	4,77

5.7.2 Geurhinder

Opmerking gemeente

Geef in een bijlage de emissies van geur, ammoniak en fijn stof, de verkeersbewegingen en het oppervlak bebouwing weer voor de volgende situaties feitelijk aanwezig en in gebruik (stal 1) vergund (stal 1 en stal 2) vergund en autonome ontwikkeling (=referentie) aangevraagd (= voorgenomen activiteit)

Reactie in navolging van opmerking gemeente

Hierna wordt de geuremissie en geurbelasting van referentiesituatie 2 en referentiesituatie 3 zoals eerder gedefinieerd inzichtelijk gemaakt. In bijlage 4 is het door de gemeente gevraagde overzicht opgenomen.

[9] Noodzakelijk om een uitspraak te kunnen doen of de voorgenomen activiteit al dan niet negatieve significante gevolgen met zich meebrengt voor deze gebieden en daarmee strijdig zou zijn met de instandhoudingsdoelstellingen van het betreffende gebied.
[10] Ondanks dat deze gebieden hun beschermingsstatus ontlenen aan het gestelde in de Wet ammoniak en veehouderijen wordt in voorliggend MER eveneens gekeken naar de gevolgen van de ammoniakdepositie op deze gebieden. Dit inzicht is noodzakelijk in de afweging naar het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA).

Referentiesituatie 2015 (Referentiesituatie 2)

Geuremissie

Uit tabel 5.1a volgt dat het aantal te houden dieren op grond van deze vergunning een geuremissie tot gevolg heeft van 66.351 Odour units per jaar (Ou/jaar)

Geurbelasting

De geurbelasting in referentiesituatie 2 is berekend met het verspreidingsmodel V-stacks vergunningen. Van deze berekening is een rapportage gevoegd in bijlage 6. De uitkomsten van de berekening zijn opgenomen in tabel 5.7a. In deze tabel is een overzicht gegeven van de geurgevoelige objecten in de directe omgeving van het bedrijf. Per object is daarbij zowel de werkelijke afstand als de minimaal vereiste afstand aangegeven en waar nodig is ingegaan op de werkelijke en de vereiste geurbelasting. Voor de geurgevoelige objecten bij veehouderijen gaat het enerzijds om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en het dichtstbijzijnde emissiepunt van het betreffende gedeelte van de inrichting. Anderzijds gaat het om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en de dichtstbijzijnde buitenzijde van een dierenverblijf (stal) van het betreffende gedeelte van de inrichting. Ook voor de andere geurgevoelige objecten is deze afstand tot de buitenzijde van het dichtstbijzijnde dierenverblijf bepaald. Verder is op deze andere geurgevoelige objecten de geurbelasting berekend.

Tabel 5.7a. Resultaten geurverspreidingsberekeningen referentie 2

Geurgevoelige objecten, niet zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Geurbelasting (OUE/m³)			Gemeten tot buitenzijde		
		Werkelijk		Norm	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt
Bankenstraat 35	Buiten	4,02		8	>200	25	Gevel
Bankenstraat 80	Buiten	6,14		8	>200	25	Gevel
Rioolseweg 2	Buiten	2,55		8	>200	25	Gevel
Geerstraat 45	Buiten	4,72		8	>200	25	Gevel
Geerstraat 48	Buiten	4,74		8	>200	25	Gevel
Geerstraat 38	Buiten	4,98		8	>200	25	Gevel
Geerstraat 32	Buiten	5,62		8	>200	25	Gevel
Geerstraat 28	Buiten	5,27		8	>200	25	Gevel
Geerstraat 22	Buiten	4,16		8	>200	25	Gevel
Haansberg 128	Buiten	4,67		8	>200	25	Gevel
Haansberg 120	Buiten	3,60		8	>200	25	Gevel
Haansberg 116	Buiten	3,43		8	>200	25	Gevel
Haansberg 114	Buiten	3,40		8	>200	25	Gevel
Haansberg 67	Buiten	6,60		8	>200	25	Gevel
Haansberg 63	Buiten	6,54		8	>200	25	Gevel
Beelgaarde 2	Binnen	1,37		2	>200	25	Gevel
Geurgevoelige objecten, zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Gemeten tot emissiepunt			Gemeten tot buitenzijde		
		Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt
Bankenstraat 41	Buiten	>300	50	EP A	290	25	Gevel stal 1
Haansberg 146	Buiten	>300	50	EP A	>300	25	Gevel stal 1
Rioolseweg 4	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2
Rioolseweg 15	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2

Cat. object: categorie indeling van het betreffende object, binnen is binnen bebouwde kom en buiten is buiten bebouwde kom.
Werkelijk: berekende geurbelasting met 'V-Stacks vergunning'.
Norm: norm geurbelasting op basis van de Wgv of gemeentelijke verordening.
Werk. afst. (m): werkelijke afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.
Gew. afst. (m): gewenste afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.
Punt: bepalend punt van de inrichting, betreft het emissiepunt of de buitenzijde van het dierenverblijf.

Uit de resultaten van de geurberekeningen blijkt dat in de referentiesituatie 2 bij alle woningen wordt voldaan aan de eisen uit de Wet geurhinder en veehouderij.

Referentiesituatie bestaand/werkelijk (Referentiesituatie 3)

Geuremissie

Uit tabel 5.1b volgt dat het aantal te houden dieren op grond van deze vergunning een geuremissie tot gevolg heeft van 57.960 Odour units per jaar (Ou/jaar)

Geurbelasting

De geurbelasting in referentiesituatie 3 is berekend met het verspreidingsmodel V-stacks vergunningen. Van deze berekening is een rapportage gevoegd in bijlage 6. De uitkomsten van de berekening zijn opgenomen in tabel 5.7b. In deze tabel is een overzicht gegeven van de geurgevoelige objecten in de directe omgeving van het bedrijf. Per object is daarbij zowel de werkelijke afstand als de minimaal vereiste afstand aangegeven en waar nodig is ingegaan op de werkelijke en de vereiste geurbelasting. Voor de geurgevoelige objecten bij veehouderijen gaat het enerzijds om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en het dichtstbijzijnde emissiepunt van het betreffende gedeelte van de inrichting. Anderzijds gaat het om de afstand tussen de buitenzijde van een geurgevoelig object en de dichtstbijzijnde buitenzijde van een dierenverblijf (stal) van het betreffende gedeelte van de inrichting. Ook voor de andere geurgevoelige objecten is deze afstand tot de buitenzijde van het dichtstbijzijnde dierenverblijf bepaald. Verder is op deze andere geurgevoelige objecten de geurbelasting berekend.

Tabel 5.7b. Resultaten geurverspreidingsberekeningen referentie 3

Geurgevoelige objecten, niet zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Geurbelasting (OUE/m³)			Gemeten tot buitenzijde		
		Werkelijk		Norm	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt
Bankenstraat 35	Buiten	2,92		8	>200	25	Gevel
Bankenstraat 80	Buiten	3,98		8	>200	25	Gevel
Rioolseweg 2	Buiten	2,03		8	>200	25	Gevel
Geerstraat 45	Buiten	3,24		8	>200	25	Gevel
Geerstraat 48	Buiten	3,21		8	>200	25	Gevel
Geerstraat 38	Buiten	3,18		8	>200	25	Gevel
Geerstraat 32	Buiten	3,47		8	>200	25	Gevel
Geerstraat 28	Buiten	4,10		8	>200	25	Gevel
Geerstraat 22	Buiten	3,19		8	>200	25	Gevel
Haansberg 128	Buiten	3,95		8	>200	25	Gevel
Haansberg 120	Buiten	2,93		8	>200	25	Gevel
Haansberg 116	Buiten	2,86		8	>200	25	Gevel
Haansberg 114	Buiten	2,87		8	>200	25	Gevel
Haansberg 67	Buiten	5,52		8	>200	25	Gevel
Haansberg 63	Buiten	5,52		8	>200	25	Gevel
Beelgaarde 2	Binnen	1,14		2	>200	25	Gevel
Geurgevoelige objecten, zijnde een veehouderij:							
Adres geurgevoelig object	Cat. object	Gemeten tot emissiepunt			Gemeten tot buitenzijde		
		Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt	Werk. afst. (m)	Gew. afst. (m)	Punt
Bankenstraat 41	Buiten	>300	50	EP A	290	25	Gevel stal 1
Haansberg 146	Buiten	>300	50	EP A	>300	25	Gevel stal 1
Rioolseweg 4	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2
Rioolseweg 15	Buiten	>600	50	EP B	>500	25	Gevel stal 2

Cat. object: categorie indeling van het betreffende object, binnen is binnen bebouwde kom en buiten is buiten bebouwde kom.
Werkelijk: berekende geurbelasting met 'V-Stacks vergunning'.
Norm: norm geurbelasting op basis van de Wgv of gemeentelijke verordening.
Werk. afst. (m): werkelijke afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.
Gew. afst. (m): gewenste afstand tussen geurgevoelig object en inrichting, gemeten in meters.
Punt: bepalend punt van de inrichting, betreft het emissiepunt of de buitenzijde van het dierenverblijf.

Uit de resultaten van de geurberekeningen blijkt dat in de referentiesituatie 3 (feitelijke situatie) bij alle woningen wordt voldaan aan de eisen uit de Wet geurhinder en veehouderij.

5.7.7 Geluid

Opmerking gemeente
Ga in hoofdstuk 5 (huidige situatie en autonome ontwikkeling) in op de actueel vergunde situatie en de daarbij gehanteerde uitgangspunten.

Reactie in navolging van opmerking gemeente
De inrichting is gelegen in het buitengebied. Voor een dergelijke omgeving geldt op grond van de Handreiking industrielawaai en vergunningverlening (21 oktober 1998) de richtwaarde voor landelijk gebied, te weten 40 dB(A) als etmaalwaarde voor het langtijdgemiddeld beoordelingsniveau ($L_{Ar,LT}$). In de vigerende milieuvergunning is de norm 45 dB(A) als etmaalwaarde opgenomen als maximale belasting op de gevel van woningen van derden. Deze norm wordt in de huidige situatie niet overschreden.

De factoren die een bijdrage leveren aan de geluidsproductie in de vergunde rechtsgeldige situatie zijn[11]:
- 20 ventilatoren stal 1 (bronvermogen 76 dB(A)) (continue);
- 11 ventilatoren luchtwasser stal 2 (bronvermogen 81,2 dB(A)) (continue)
- vrachtwagen stationair (bronvermogen 96 dB(A));
- koelmotor kadaverkoeling (bronvermogen 80 dB(A));
- overige motoren (vijzels, pompen etc.) (bronvermogen +/- 87 dB(A));
- laden en lossen vleesvarkens (bronvermogen 98 dB(A)) (1 keer/week);
- droogvoer lossen (bronvermogen 95 dB(A));
- brijvoer lossen (bronvermogen 100 dB(A));
- mest laden (bronvermogen 100 dB(A));
- transportbewegingen vrachtwagens (bronvermogen 103 dB(A))
- transportbewegingen personenauto (bronvermogen 91 dB(A))

Voor het aantal transportbewegingen wordt verwezen naar tabel 5.7.1

Tabel 5.7.1 transportbewegingen rechtsgeldige vergunde situatie

	Aantal transportbewegingen per week		
	dag	avond	nacht
	referentie	referentie	referentie
bestelauto	14	14	
personenauto	3		
tractor			
vrachtwagens	26	4	10*/jaar

Voor de bepaling van de geluidsbelasting moeten woningen van derden worden aangemerkt als geluidgevoelige objecten. De geluidshinder van de onderhavige inrichting wordt in de vergunde situatie zoveel mogelijk beperkt door ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk aan- en afvoerbewegingen plaatsvinden tijdens de dagperiode. Door het gebruik van de luchtwassers zijn de ventilatoren omkast, waardoor het geluid wordt gedempt. Gezien de achtergrondbelasting en de grote afstand van de inrichting tot geluidsgevoelige objecten kan redelijkerwijs worden aangenomen dat de geluidsbelasting naar de omgeving en daarmee de geluidshinder beperkt blijft.

[11] Gehanteerde bronvermogen van G&O Consult.

5.7.9 Externe veiligheid

Opmerking gemeente
Geef duidelijk aan dat bovengrondse opslag van propaan (tank van 16m^3) niet gerealiseerd is/wordt (vergelijk hoofdstuk 5 en hoofdstuk 6 in het MER voor dit onderdeel).

Reactie in navolging van opmerking gemeente
De in het MER beschreven vergunde propaantank van 16 m^3 is niet gerealiseerd en dus feitelijk niet aanwezig.

6 Voorgenomen activiteit

6.3.1.2 Geurhinder

Opmerking gemeente
In het MER is gemotiveerd dat kassen geen geurgevoelig object zijn. Geef aan dat dit een standpunt is van de initiatiefnemer.

Ga in de effectvergelijking ook in op het verschil tussen de referentiesituatie en de alternatieven voor wat betreft de geurhinder door de hoeveelheid en soort voer.

Beschrijf in het MER de momenten van maximale geurhinder die per etmaal kunnen optreden. Maak daarbij een inschatting van de maximale geurniveaus die zich kunnen voordoen.

Reactie in navolging van opmerking gemeente

Glasopstanden
In het MER wordt aangegeven dat de glasopstanden aan de Haansberg 67 niet worden meegenomen als geurgevoelig object[12]. Dit standpunt is bezien vanuit de initiatiefnemer.

[12] *Uit artikel 1 van de Wet geurhinder en veehouderij volgt dat onder een geurgevoelig object moet worden verstaan een* gebouw, bestemd voor en blijkens aard, indeling en inrichting geschikt om te worden gebruikt voor menselijk wonen of menselijk verblijf en die daarvoor permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik, wordt gebruikt. Uit de wetsgeschiedenis (kamerstukken II 2005/2006, 30 453, nr. 3, blz. 16 e.v.) blijkt dat met de term "bestemd" wordt bedoeld, dat het gebouw juridisch-planologisch mag worden gebruikt voor wonen of verblijf. Uit die wetsgeschiedenis blijkt verder dat het bij de beoordeling of een gebouw bestemd en geschikt is voor menselijk verblijf, niet van belang is hoeveel personen in het gebouw verblijven. Het verblijven van maar één persoon is voldoende. Ook is niet van belang of de personen een bijzondere gevoeligheid voor geur hebben. Aan deze criteria wordt bij de glasopstand aan de Haansbergweg 67 voldaan. Deze twee criteria bepalen volgens de wetsgeschiedenis enkel de mate van bescherming tegen geur, maar niet of een gebouw als geurgevoelig object moeten worden aangemerkt. Het criteria “permanent of een daarmee vergelijkbare wijze van gebruik” is eveneens van belang. Bij de onderhavige glasopstand is er géén sprake van “permanent gebruik”. Een aantal keer per dag is er (gedurende korte periode) sprake van menselijke bedrijvigheid binnen de glasopstand. De glasopstand (en daarmee de teelt is) van beperkte omvang, waardoor het ook niet aannemelijk is dat de bedrijfsvoering permanent menselijke verblijf tot gevolg zal hebben. Er is er ’s nachts geen sprake van bedrijvigheid binnen de glasopstand. Dit betekend dat geen sprake is van permanent verblijf binnen de glasopstand. Hiermee is de glasopstand geen geurgevoelig object.

Verschil referentie en alternatieven m.b,t geurhinder in relatie tot voer

De opslag van bijproducten is gesitueerd voor stal 1. De brijvoerkeuken met daarin de brijvoerinstallatie is gesitueerd in stal 1. Dit is in zowel de referentiesituatie het geval als in de voorgenomen activiteit het geval (ten aanzien van de in het MER beschreven alternatieven wijkt de voorgenomen activiteit niet af).

Na uitvoering van de voorgenomen activiteit zal alleen de opslagcapaciteit en de doorzet van de hoeveelheid bijproducten toenemen. Gezien het onderzoek naar de geuremissie van diervoeders[13] alsmede de afstand van de initiatieflocatie tot geurgevoelige objecten ligt het niet in de lijn der verwachting dat sprake zal zijn van geurhinder afkomstig van de diervoeders. Mocht al sprake zijn van geurhinder dan zal de opslaghoeveelheid in mindere mate bijdragen. De geuremissie zal zich immers doen gelden wanneer het voer in beweging wordt gebracht, waarmee de doorzet bepalender lijkt dan de opslaghoeveelheid. De doorzet zal na uitvoering van de voorgenomen activiteit weliswaar hoger zijn dan de doorzet van de voorgenomen activiteit, echter het aantal keer dat de producten gelost worden (en daarmee in beweging worden gebracht) zal (door de grotere opslag hoeveelheid in de voorgenomen activiteit) beperkt blijven.

De grote emissie zal toe te kennen zijn aan de brijvoerkeuken. Hier wordt het voer immers actief geroerd en in beweging gebracht. In de referentiesituatie wordt de brijvoerkeuken rechtstreeks afgezogen naar de buitenlucht. In de voorgenomen activiteit zal de brijvoerkeuken worden aangesloten op het centraal afzuigkanaal van stal 1. De lucht wordt via een meetsmoorunit (msu) afgezogen naar de luchtwasser van stal 1 en 2, waardoor de geuremissie vanuit de voerkeuken door de luchtwassers op dezelfde manier gereduceerd wordt als de geuremissie vanuit de stallen[14]. Doordat de ventilatielucht door de luchtwassers wordt geleid, wordt de geuremissie vanuit de voerkeuken tot een minimum beperkt. Dit in tegenstelling tot de referentiesituatie (bestaand en vergund). Naar verwachting zal daarmee de geurhinder afkomstig van de diervoeders na uitvoering van de voorgenomen activiteit afnemen ten aanzien van de referentiesituatie.

[13] Uit onderzoek blijkt verder dat er geen significant verschil bestaat in geuremissie tussen bedrijven waar brijvoer wordt verstrekt en bedrijven waar uitsluitend droogvoer wordt verstrekt (Rapport Vochtrijke diervoeders en geuremissie uit vleesvarkensstallen, Praktijk Rapport varkens 31, Timmermans, ASG, augustus 2004). De conclusies van dit onderzoek zijn hieronder samengevat:

- Uit de laboratoriumproef blijkt dat over het algemeen geen verschil blijkt te bestaan tussen de geurconcentratie van droogvoer en aardappelstoomschillen, tarwezetmeel en wei (los of in combinatie met elkaar), maar de geurbeleving blijkt wel te verschillen. De combinaties met biergist en/of uiensap (wordt hier niet gevoerd) hadden wel een hogere geurconcentratie dan de combinaties van aardappelstoomschillen, tarwezetmeel en wei, maar de geurbeleving verschilde over algemeen niet.
- Uit de praktijkproef blijkt dat in alle behandelingen de geuremissie in de zomerperiode hoger was dan in de winterperiode, maar dat er geen verschil was tussen behandelingen. Bovendien verschilde de geurconcentratie tussen de droogvoer- en brijvoerkeuken niet van elkaar en was deze veel lager dan de geurconcentratie uit de vleesvarkenafdelingen. De resultaten van deze proef laten zien dat er geen effect van het rantsoen is op de geuremissie uit vleesvarkenstallen.
- Uit het onderzoek komt naar voren dat de geurconcentratie tussen een droogvoer- en brijvoerkeuken weinig verschilde en dat deze concentratie in de voerkeukens beduidend lager lag dan in de vleesvarkenafdelingen. Bovendien is het ventilatiedebiet in een voerkeuken een stuk lager waardoor de geuremissie verwaarloosbaar klein is ten opzichte van die uit de afdelingen. Voor het berekenen van de geuremissie van een varkensbedrijf kunnen de voerkeukens daarom buitenbeschouwing gelaten worden.
- Uit het onderzoek blijkt dat bepaalde vochtrijke diervoeders wel een hogere geurconcentratie en –beleving hebben dan droogvoer, maar dit geen effect heeft op de geuremissie uit stallen. Er zijn daarom geen redenen om de geuremissie van varkensbedrijven die brijvoer verstrekken anders te behandelen dan varkensbedrijven die droogvoer aan het vee geven.

IMAG heeft in het rapport " Geuremissies uit de veehouderij II" (Mol en Ogink, 2002) ook gemeten aan het verschil in geurhinder tussen droogvoerbedrijven en bedrijven die natte bijproducten voeren. Uit paragraaf 3.5.2 "het effect van het voeren van natte bijproducten op de geuremissie" van dit rapport blijkt dat, net als in het hierboven genoemde onderzoek van Timmermans, het voeren van natte bijproducten niet tot een aantoonbaar andere geuremissie leidt dan het voeren van droogvoer.

[14] Volgens het bouwbesluit kan de brijvoerkeuken aangemerkt worden als een verblijfsgebied. Volgens het bouwbesluit moet de ventilatie van een verblijfsgebied 0,9 liter/sec/m^2 vloeroppervlak zijn. Het vloeroppervlak van deze verblijfsgebieden bedraagt respectievelijk 80,9 m^2. Aangezien 1 liter overeenkomt met 1 dm^3 dient per uur 0,07 m^3 geventileerd te worden. Gezien het feit dat de afzuigkanalen bovenmatig zijn gedimensioneerd levert deze afzuiging geen enkele belemmering op in het ventilatiesysteem.

Maximale geurniveau's (geurpieken)
Stal 1 is in de bestaande en in de vergunde situatie uitgevoerd met spoelgoten. Dit stalsysteem kenmerkt zich door de geurpieken die kunnen ontstaan tijdens het spoelen. Niet voor alle diercategorieën is het effect van de geurpiek verwerkt in de geuremissiefactor van de Regeling geurhinder en veehouderij en moet de geurpiek aanvullend op de Wet geurhinder en veehouderij beoordeeld worden. In dergelijk geval zou er een inschatting gemaakt moeten worden van de maximale geurniveau's die zich kunnen voordoen. Echter, na uitvoering van de voorgenomen activiteit is geen sprake meer van een stalsysteem met spoelgoten. Dit betekent dan ook dat na uitvoering van de voorgenomen activiteit de spoelgoten fysiek uit stal 1 zullen worden verwijderd. Na uitvoering van de voorgenomen activiteit is dan ook niet langer sprake van een stalsysteem die zich kenmerkt door geurpieken. Daar komt bij dat het productieproces van de initiatiefnemer een continue proces is. Op de initiatieflocatie zijn ten alle tijden alle leeftijdsgroepen aanwezig. Het voorgaande betekent dat de geur afkomstig uit de dierenverblijven zich kenmerkt door continue evenredige emissie en dat geen sprake zal zijn van geurpieken (dit wijkt niet af voor de in het MER beschreven alternatieven).

6.3.1.9 Externe veiligheid

Opmerking gemeente
Geef duidelijk aan dat bovengrondse opslag van propaan (tank van 16m^3) niet gerealiseerd is/wordt (vergelijk hoofdstuk 5 en hoofdstuk 6 in het MER voor dit onderdeel).

Reactie in navolging van opmerking gemeente
De in het MER beschreven propaantank welke de initiatiefnemer voornemens is te plaatsen na uitvoering van de voorgenomen activiteit heeft een inhoud van 3 m^3. Reeds in paragraaf 6.3.1.9 van het MER is beschreven dat de tank een inhoud heeft kleiner dan 16m^3. Voorts is aangegeven op de milieutekening (bijlage 30 van het MER) dat de betreffende tank een inhoud heeft van 3 m^3.

6.7 Landschap

Opmerking gemeente
Geef in het MER aan hoe de nieuwe inrichting landschappelijk kan worden ingepast en ga in op de effecten van de voorgenomen activiteit voor het landschap (inclusief visualisatie). Gebruik hiervoor het landschapsplan dat in samenwerking met het Brabants Landschap wordt opgesteld. Ga in de effectbeschrijving in op:
- het huidige bouwblok (uit het bestemmingsplan), de daarop gerealiseerde bebouwing en de in aanbouw zijn de bebouwing;
- de gewenste vergroting van het bouwblok en de daarop te realiseren bebouwing;
- de bestaande groenstructuur en de voorgenomen verandering daarvan;
- de hoogte van de bebouwing;
- de voorzieningen voor waterberging.

Reactie in navolging van opmerking gemeente
In bijlage 9 is een voorstel tot de landschappelijke inpassing van de bedrijfsgebouwen opgenomen.

10 Vergelijking voornemen en alternatieven

Opmerking gemeente
Vergelijking niet consequent met dezelfde referentie (zie ook opmerkingen over referentie hierna):
- voor natuur inclusief saldering met Meeuwisdijk 9, voor andere criteria niet:
- landschap: wel in alternatievenvergelijking opgenomen, maar niet opgenomen in effectbeschrijving.
- heldere beschrijving beoordelingsmatrix (welke criteria, waarom, hoe gescoord) ontbreekt.

Bij de tabellen is niet altijd direct duidelijk in hoeverre de amovering Meeuwisdijk 9 hierin wel of niet is verwerkt. Verzoek om dit te verduidelijken. (zie ook opmerking bij Samenvatting).

Reactie in navolging van opmerking gemeente
Zoals beschreven in paragraaf 2.2 van het MER behelst de voorgenomen activiteit het verplaatsen van het bedrijf aan de Meeuwisdijk 9 naar de locatie Bankenstraat 61. Tevens wordt in paragraaf 2.2 van het MER nadrukkelijk aangegeven dat het plan wordt gebaseerd op de reeds vergunde milieurechten van de locatie Bankenstraat 61 en dat aan de milieuvergunning van de locatie aan de Meeuwisdijk géén rechten kunnen worden ontleend voor de locatie aan de Bankenstraat. De uitbreiding aan Bankenstaat 61 zal worden gerealiseerd binnen de hiervoor geldende wettelijke kaders.

Voorts wordt nadrukkelijk aangegeven dat de invloed van de sanering van het bedrijf aan de Meeuwisdijk 9 wordt betrokken bij de afweging of de voorgenomen activiteit significante gevolgen heeft op die gebieden die hun beschermingsstatus ontlenen aan de Natuurbeschermingswet. De wijze van salderen staat reeds uitgebreid beschreven in paragraaf 5.7.1 van het MER. Deze methodiek is in lijn met het standpunt van Minister Verburg (LNV). De minister geeft in de brief van 30 juni 2009 (zoals eerder beschreven in voorliggende oplegnotitie (zie bijlage 3)) aan dat saldering tussen twee bedrijven op een gebied mogelijk blijft[15].

Het voorgaande betekent dus dat alleen aangaande de depositie op omliggende natuurgebieden de locatie aan de Meeuwisdijk 9 wordt betrokken. Voor alle overige aspecten wordt uitgegaan van de rechten zoals deze gelden voor de locatie aan de Bankenstraat 61. Rechten van de Meeuwisdijk 9 voor de overige aspecten kunnen niet worden ontleend voor de voorgenomen activiteit. Gezien het voorgaande is dan ook gekozen om, met uitzondering van de ammoniakdepositie, in de vergelijking niet in te gaan op de rechten van de Meeuwisdijk 9[16].

[15] Verrekening tussen gebieden is uitgesloten.
[16] In paragraaf 6.3.1.2 is naast de individuele geurhinder tevens de cumulatieve geurhinder berekent en toegelicht. In bijlage 15 van het MER is de onderbouwing hiervan opgenomen alsmede overzichtelijk kaarten aangaande de cumulatieve geurhinder. Omdat in deze berekening de Meeuwisdijk 9 in de referentiesituatie is opgenomen (en bij de voorgenomen activiteit niet) wordt in deze beoordeling indirect wel de invloed van het saneren van de Meeuwisdijk 9 in beeld gebracht.

De opgenomen effecten in de beoordelingsmatrix (tabel 10.10 van het MER) zijn die effecten die in de effectbeschrijving van het MER worden beschreven. Een nadere toelichting op de beoordeling wordt hierna gegeven. Omwille de leesbaarheid wordt (met de voorgaande toelichting) tabel 10.10 van het MER (beslissingsmatrix) hierna opnieuw in z'n geheel opgenomen. In deze tabel zal per effect een nadere toelichting worden opgenomen. Tabel 10.10 van voorliggende oplegnotitie vervangt daarmee tabel 10.10 van het MER.

In onderstaande tabel 10.10 staan de gevolgen van de voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en alternatief 3 weergegeven. De verschillen zijn *kwalitatief* met elkaar vergeleken in een beslissingsmatrix. De vergelijking vindt plaats ten opzichte van de referentiesituatie. *In onderstaande beslissingsmatrix wordt alleen onderscheid gemaakt tussen de verschillende alternatieven wanneer er significante verschillen bestaan.*

Tabel 10.10 Vergelijking gevolgen voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en 3

Milieugevolg	Referentie situatie	Voorgenomen activiteit	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3
IPPC-BBT[17]	+/-	+	+	+	+
Ammoniakemissie[18]	+/-	-	-	--	--
Natuur[19]	+/-	+++	+++	++	++
Geuremissie/-belasting[20]	+/-	++	+++	+++	0[21]
Bodem[22]	+/-	0	0	0	nvt
Geluid[23]	+/-	-	-	-	nvt
Luchtkwaliteit[24]	+/-	+	+	+	+
Energie[25]	+/-	-	-	--	nvt
Afval/afvalwater[26]	+/-	-	-	-	nvt
Water[27]	+/-	-	-	-	nvt
zuurverbruik[28]	+/-	-	-	-	nvt
Landschap[29]	+/-	0	0	0	nvt
Flora en fauna[30]	+/-	0	0	0	nvt
Externe veiligheid	+/-	0	0	0	nvt
Welzijn[31]	+/-	+	+	+	nvt
Kosten[32]	+/-	-	---	---	nvt

+ = licht positieve gevolgen, ++= positieve gevolgen, +++ = zeer positieve gevolgen, 0 = neutraal, - = licht negatieve gevolgen, --= negatieve gevolgen, --- = zeer negatieve gevolgen, +/-= De referentiesituatie, n.v.t.= niet nader uitgewerkt in de effectbeschrijving

[17] Op dit moment voldoet de referentiesituatie aan BBT. Echter zoals in voorliggende oplegnotitie beschreven (zie paragraaf 5.2) zal stal 1 per 2013 niet meer voldoen aan BBT (Door welzijnswetgeving moet het oppervlak per vleesvarken in stal 1 worden vergroot waardoor de emissiefactor van deze vleesvarkens hoger komt te liggen dan de maximale emissiefactor). Na uitvoering van de voorgenomen activiteit zal de inrichting ook na 2013 voldoen aan BBT. De voorgenomen activiteit scoort daarmee positief ten aanzien van de referentiesituatie. Bovendien gaat de uitvoering van de voorgenomen activiteit verder dan BBT. Uitvoering van de voorgenomen activiteit zal leiden tot in inrichting die voldoet aan BBT++. De alternatieven scoren niet wezenlijk anders dan de voorgenomen activiteit.

[18] Zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1, 2 en alternatief 3 hebben een verhoging van de emissie tot gevolg en krijgen daarmee een negatieve beoordeling. De emissie van de voorgenomen activiteit en alternatief 1 neemt slechts in kleine mate toe. De emissie van alternatief 2 en alternatief 3 neemt aanzienlijk toe ten opzichte van de referentiesituatie is scoren daarmee het slechts.

[19] De voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en alternatief 3 hebben een verlaging van de depositie ten aanzien van de referentiesituatie tot gevolg en krijgt daarmee een positieve beoordeling (In de referentiesituatie is de ammoniakdepositie van Meeuwisdijk 9 meegenomen (extern salderen)). De voorgenomen activiteit en alternatief 1 hebben de grootste reductie tot gevolg en scoren daarmee het hoogst. De hoge achtergrondconcentratie van ammoniak in Nederland in beschouwing genomen wordt aan de reductie van ammoniakdepositie veel waarde gehecht (lees zeer positieve gevolgen). De voorgenomen activiteit en alternatief 1 dragen beide het meeste bij (in positieve zin) aan de instandhoudingdoelstellingen van gevoelige gebieden. De hoge toegekende waarde vloeit tevens voort uit het feit dat de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende natuurgebieden landelijk maar ook zeker Europees hoog op de politieke agenda staan.

[20] Zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1, 2 hebben een verlaging van de geurbelasting tot gevolg ten aanzien van de referentiesituatie. Bij alternatief 1 en 2 is deze reductie het grootst (zeer positieve gevolgen). Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 voldoen aan de wettelijke geurnormen (positieve gevolgen). Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 maken de bestaande overbelaste situatie ongedaan. Bij alternatief 3 is de geurbelasting op sommige punten hoger dan in de referentiesituatie en op sommige punten lager dan in de referentiesituatie. Bij alternatief 3 wordt (net als in de referentiesituatie) niet op alle woningen voldaan aan de wettelijke geurnormen. Daarmee is alternatief 3 niet vergunbaar.

[21] Ondanks de afname van de geuremissie leidt dit alternatief niet direct tot een verbetering van de geurbelasting naar de omgeving. Op een aantal woningen neemt de geurbelasting wel af. Daarentegen neemt de geurbelasting op een aantal andere woningen weer toe. De algehele beoordeling ten aanzien van eventueel te duchten geurhinder wordt ten aanzien dit alternatief neutraal beoordeeld in relatie tot de referentiesituatie.

[22] Zowel in de referentiesituatie als in de voorgenomen activiteit zullen maatregelen worden getroffen om bij de bodembedreigende activiteiten te komen tot een verwaarloosbaar bodemrisico. De voorgenomen activiteit wijkt daarmee wat betreft het aspect bodem niet af van de referentiesituatie en scoort daarmee neutraal. De alternatieven wijken niet af van de voorgenomen activiteit.

[23] Door de toename van omvang van de bedrijvigheid (inclusief toename van transportbewegingen) zal de geluidsbelasting naar de omgeving toenemen ten opzichte van de referentiesituatie. De voorgenomen activiteit scoort daarmee negatief. Omdat verder wel kan worden voldaan aan de daarvoor geldende richt- en streefwaarden blijft de toewijzing beperkt tot licht negatief.

[24] Uit de effectbeschrijving en het luchtkwaliteitsonderzoek (bijlage 27 van het MER) blijkt dat de luchtkwaliteit na uitvoering van de voorgenomen activiteit verbeterd. Slechts licht positieve gevolgen zijn gewaardeerd daar ook in de referentiesituatie kan worden voldaan aan de wettelijke normen. De alternatieven wijken niet wezenlijk af van de voorgenomen activiteit en scoren daarmee gelijk aan de voorgenomen activiteit.

[25] Het energieverbruik neemt bij de voorgenomen activiteit toe ten aanzien van de referentiesituatie en krijgt daarmee een negatieve beoordeling (licht negatieve gevolgen daar het energieverbruik minder zwaar weegt dan bijvoorbeeld geurhinder of ammoniakdepositie)). Dit geldt ook voor alternatief 1. Het energieverbruik van alternatief 2 neemt nog verder significant toe ten opzichte van de voorgenomen activiteit en alternatief 1 en krijgt daarmee een nog negatievere beoordeling (negatief).

[26] Het vrijkomen van afval en afvalwater neemt na uitvoering van de voorgenomen activiteit toe ten aanzien van de referentiesituatie. En wordt daarmee negatief beoordeeld. Licht negatief in dit geval omdat de omvang alsnog beperkt blijft en alle mogelijke voorzieningen worden getroffen om de stromen te beperken. De alternatieven wijken niet significant af van de voorgenomen activiteit en wijken daarmee niet af van de voorgenomen activiteit.

[27] Het verbruik aan water neemt na uitvoering van de voorgenomen activiteit toe ten aanzien van de referentiesituatie. En wordt daarmee negatief beoordeeld. Licht negatief in dit geval omdat de omvang alsnog beperkt blijft en alle mogelijke voorzieningen worden getroffen om de stromen te beperken en om,dat dit aspect minder zwaar weegt dan bijvoorbeeld geurhinder of ammoniakdepositie. De alternatieven wijken niet significant af van de voorgenomen activiteit en wijken daarmee niet af van de voorgenomen activiteit.

[28] Het zuurverbruik neemt toe ten aanzien van de referentie (geen zuurverbruik) en krijgt daarmee een negatieve beoordeling. Licht negatief in dit geval omdat de omvang alsnog beperkt blijft en alle mogelijke voorzieningen worden getroffen om de stromen te beperken en omdat dit aspect minder zwaar weegt dan bijvoorbeeld geurhinder of ammoniakdepositie. De alternatieven wijken niet significant af van de voorgenomen activiteit en wijken daarmee niet af van de voorgenomen activiteit.

[29] In de referentie is de inrichting landschappelijk ingepast. De inpassing zal aangepast worden op de voorgenomen activiteit. En scoort daarmee neutraal. D

[30] Uitvoering zal geschieden conform flora- en fauna wet. Score is daarmee neutraal. De alternatieven wijken niet af van het voornemen.

[31] Op dit moment voldoet de referentiesituatie aan de Welzijnswet. Echter zoals in voorliggende oplegnotitie beschreven (zie paragraaf 5.2) zal stal 1 per 2013 niet meer voldoen aan de welzijnswet. Na uitvoering van de voorgenomen activiteit zal de inrichting ook na 2013 voldoen aan de Welzijnswet. De voorgenomen activiteit scoort daarmee positief ten aanzien van de referentiesituatie. De alternatieven scoren niet anders dan de voorgenomen activiteit.

[32] De kosten van alternatief 1 zijn ruim € 26.000,- hoger dan de voorgenomen activiteit. Voor alternatief 2 zijn deze zelfs ruim € 42.000,- hoger dan de voorgenomen activiteit. Daar dit jaarlijks terugkerende kosten in de bedrijfsvoering zijn wordt hieraan een grote waarde gehecht (lees hoge kosten zeer negatief). Gezien de hoeveelheid van deze kosten scoren alternatief 1 en alternatief 2 op dit punt dan ook een stuk slechter dan de voorgenomen activiteit.

11 Keuze aanvraag milieuvergunning

Opmerking gemeente
Geef duidelijker aan waarom de initiatiefnemer kiest voor het type en de dimensionering en situering - onderbouwing waarom luchtwasser in midden van de stallen is gesitueerd - van de luchtwasser, o.a. in relatie tot de eisen van de welstandscommissie, de emissies van geur/ammoniak/fijn stof, bedrijfsvoering, technische realiseerbaarheid en de kosten.

Ga nadrukkelijker in op het verschil in technische realiseerbaarheid van de verschillende luchtwassers, ook in relatie tot de welstandseisen. Per alternatief dient aangegeven te worden welke overwegingen aan de keuze ten grondslag liggen, zoals milieuoverwegingen , overwegingen omtrent bedrijfsvoering en technische realiseerbaarheid.

Geef aan hoe of de voorgenomen activiteit / aanvraag veranderd indien een extra geurreductie door de combinatie van een emissiearm stalsysteem en een combi-luchtwasser wel wordt opgenomen in de Rgv.

Reactie in navolging van opmerking gemeente
Naar aanleiding van de opmerking van de gemeente zal opnieuw gepoogd worden duidelijkheid te verschaffen over de keuze van de alternatieven en de uiteindelijk keuze voor de aanvraag milieuvergunning. Om het geheel leesbaar te houden is ervoor gekozen om hierna per alternatief nogmaals de keuze voor het alternatief te onderbouwen en aansluitend de keuze voor de aanvraag te beschrijven. Hiervoor wordt gekozen omdat de keuze van de aanvraag samenhangt met de uitvoering van de verschillende wassers. Navolgend komt dan ook informatie naar voren die eveneens thuishoort in de beschrijving van de “aard en omvang van de activiteit” in de paragrafen 6.1, 7.1, 8.1 en 9.1.

<u>Voorgenomen activiteit</u>
De voorgenomen activiteit behelst een veebezetting zoals weergegeven in tabel 6.2

Tabel 6.2. voorgenomen activiteit

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
A	1	vleesvarkens < 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.1	2.160	0,380	820,8	6,90	14.904,0
B	2	vleesvarkens > 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.2	2.304	0,530	1.221,1	6,90	15.897,6
C	3	vleesvarkens > 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.2	3.480	0,530	1.844,4	6,90	24.012,0
							3.886,3		54.813,6

Het aantal dierplaatsen is gelijk aan het aantal dieren.

Het klimaat in de stallen is temperatuur gestuurd. Naast de temperatuur is ook de luchtverversing een reden om te ventileren. De onderhavige inrichting maakt voor alle stallen gebruik van plafondventilatie. De luchtinlaat vindt plaats direct naar de ruimte boven het horizontale plafond van de afdeling. De verse lucht stroomt via openingen in het plafond de afdelingen in en mengt zich met de aanwezige stallucht. Gemengde lucht trekt naar de controlegang en verdeelt zich daar over de hokken.

Stal 1 wordt voorzien van twee centrale afzuigkanalen. Deze afzuigkanalen bevinden zich onder de punt van iedere dakkap. Ter plaatse van de laatste afdeling van stal 1 komen beide luchtkanalen samen. Dit punt bevindt zich tussen de twee dakkappen van stal 1 in. Ter plaatse bevind zich een verhoging tussen de twee dakkappen waarin de lucht van stal 1 centraal samenkomt (gelijk aan stal 2 en 3). Vanaf dit punt wordt het afzuigkanaal van stal 1 verbonden met het afzuigkanaal van stal 2. Stal 2 wordt voorzien van één centraal afzuigkanaal welke zich bevindt tussen de twee dakkappen van de stallen. Alle ventilatielucht van stal 1 en 2 wordt vervolgens door een luchtwasser (emissiepunt B) geleidt waarna het de buitenlucht wordt ingeblazen. Stal 3 van wordt voorzien van één centraal afzuigkanaal welke wordt aangesloten op een luchtwasser (emissiepunt C). Dit afzuigkanaal bevindt zich tussen de twee dakkappen van de stallen. Bij de voorgenomen activiteit worden de luchtwassers in het dak verwerkt in het midden van de stallen[33].

[33] De plaats van de wassers is afgestemd op de maximale afmetingen van de luchtkanalen. Het gehele plan is in eerste instantie na diverse overleggen met de Welstandscommissie zodanig opgezet dat de nieuw te bouwen stal 3 en de nog te bouwen stal 2 elk uitgevoerd zouden worden met elk 1 grote kapconstructie. Hiervoor is door de initiatiefnemer in eerste instantie gekozen om op deze wijze de ruimte in de kappen te kunnen gebruiken om enerzijds verse lucht aan te voeren en anderzijds om voldoende ruimte over te houden om de ventilatielucht naar de wassers te brengen. Door de constructie van 1 dakkap in stal 2 en 3 konden de luchtkanalen onder de kap dusdanig groot worden uitgevoerd dat er voldoende ruimte beschikbaar was om de lucht van voor in de stal helemaal naar achteren te brengen. Hierdoor bestond de mogelijkheid om de wassers achter de stallen te situeren (In de praktijk wegwerken in het laatste spantvak omdat het bouwblok niet toereikend is om de luchtwasser achter de stal op de grond te zetten. De ruimte boven het plafond wordt ook nog gebruikt voor de aanvoer van verse lucht voor de dieren. Deze aanvoer vindt plaats aan de voor- en achterkant van de stal ter plaatse van de kopgevels en wordt via de ruimte in de kapconstructie naar de dieren gebracht. De luchtwassers kunnen niet aan de achterkant tegen de kopgevel worden geplaatst omdat daar de luchtinlaten van de verse lucht worden geblokkeerd). Het voorste gedeelte van stal 1 zou uitgevoerd blijven met twee dakkappen. Het achterste gedeelte van stal 1 zou dan worden uitgevoerd met 1 dakkap (ruimte nodig voor ventilatie). Dit plan is na meerdere overleggen en aanpassingen uiteindelijk door de welstandscommissie goedgekeurd. Voor de uitvoering van dit plan wordt verwezen naar bijlage 7.

Het is in deze procedure van groot belang dat de welstandscommissie akkoord kan gaan met de uitvoering van het voornemen. Het opgestelde MER alsmede voorliggende oplegnotitie liggen ten grondslag aan de nog aan te vragen milieuvergunning. De milieuvergunning kan pas in werking treden indien daarvoor alle benodigde bouwvergunningen zijn verleend. Bij het verlenen van de bouwvergunning weegt het advies van de welstandscommissie een zeer grote c.q. zware rol. Een kleine afwijking van het plan (op verzoek van de welstandscommissie) heeft immense gevolgen. Een kleine wijziging van de bouwtekening betekent dat deze niet meer overeenkomt met de milieutekening waardoor de bouwvergunning moet worden aangehouden. De milieuvergunning kan hierdoor niet in werking treden. Omdat de milieuvergunning gekoppeld is aan de MER procedure moet op zo'n moment de gehele procedure opnieuw opgestart worden. Gezien het aanzienlijke tijdstraject, de immense advieskosten en immense legeskosten die deze procedure met zich meebrengt is het van zeer groot belang dat de welstandscommissie vooraf haar goedkeuring geeft.

Nadat (naar aanleiding van het plan in bijlage 7) voor stal 2 een nieuwe bouwvergunning is aangevraagd om de kapconstructie van de bestaande vergunning aan te passen naar 1 dakkap, komt de Welstandscommissie op haar schreden terug en wil de bestaande vorm gehandhaafd zien (twee dakkappen in stal 2). De commissie voert als reden aan dat zij geen zekerheid heeft over het feit of stal 3 al dan niet gerealiseerd zal gaan worden. Dit betekent ook dat stal 3 gelijk aan stal 2 met twee dakkappen uitgevoerd moet worden. Door deze uitvoering wordt de ruimte voor de luchtkanalen aanzienlijk kleiner. Het voorgaande betekent dat een oplossing gekozen moet worden voor een dusdanige plaatsing van de wassers dat de lucht toch enerzijds kan worden aangevoerd en anderzijds kan worden afgevoerd naar de wasser. De consequentie van dit geheel betekent dat de wassers in het midden van de stallen moet worden geplaatst zodat de luchtkanalen toch in staat zijn om de verse lucht voor de dieren aan te voeren (de lucht hoeft dan maar de helft van de afstand te overbruggen (halve stallengte) waarmee de luchtkanalen ongeveer de helft kleiner kunnen blijven). Om de wassers in het midden van de stallen te kunnen plaatsen moeten speciale voorzieningen worden getroffen zoals het maken van draagplateaus op de staalconstructie.

Keuze alternatief 1

In hoofdstuk 7 van het MER wordt de eerste studievariant worden beschreven (alternatief 1). Om de geurbelasting naar de omgeving maximaal te reduceren zal aansluiting gezocht moeten worden bij de toepassing van een gecombineerde luchtwasser. In de voorgenomen activiteit worden alle dierenverblijven aangesloten op een gecombineerde luchtwasser van Uniqfill met een geurreducerend vermogen van 70%. De in de Regeling geurhinder en veehouderij erkende gecombineerde luchtwasser van Inno+ (BWL 200.01) heeft een groter geurreducerende vermogen (75%). Door in alternatief 1 alle dierenverblijven aan te sluiten op een gecombineerde luchtwasser van Inno+ zal de geurbelasting naar de omgeving verder kunnen worden beperkt. Verder heeft ook deze combiwasser als voordeel dat naast de hoge geurreductie tevens ammoniak en fijn stof in grote mate worden afgevangen. Voor alternatief 1 is daarom gekozen om alle dierenverblijven aan te sluiten op de gecombineerde luchtwasser van Inno+ (BWL 2007.01)[34]. Alternatief 1 betreft een veebezetting zoals weergegeven in tabel 7.1.

Tabel 7.1: Alternatief 1

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
B	1	BWL 2007.01	Vleesvarkens	D 3.2.15.3.1	2160	0,38	820,8	5,8	12.528
B	2	BWL 2007.01	Vleesvarkens	D 3.2.15.3.2	2304	0,53	1.221,1	5,8	13.363,2
C	3	BWL 2007.01	Vleesvarkens	D 3.2.15.3.2	3480	0,53	1.844,4	5,8	20.184
							3.886,3		**46.075,2**

Het aantal dierplaatsen is gelijk aan het aantal dieren.

De uitvoering van de wasser is eveneens in het midden van de stal. Gelijk aan de beschreven redenen bij de voorgenomen activiteit.

[34] Naast de gekozen combiwassers zijn nog twee andere combiwassers erkend, te weten de combiwasser van Dorset (BWL 2007) en van Big Dutch (BWL 2006.15). De luchtwasser van Dorset heeft dezelfde specificaties als die van Inno+ waardoor het weinig meerwaarde heeft deze als alternatief in het MER te betrekken. De Big Dutch heeft weliswaar een hogere geurreductie (85%) maar heeft een lager reducerend vermogen ten aanzien van de emissie van ammoniak (slechts 70% ten opzichte van 85%). Met de combiwasser van Uniqfill kan de overbelaste situatie ten aanzien van geur worden opgeheven. Deze verwachting geldt ook voor de Inno+ wasser. Voorts hebben deze combiwassers het voordeel dat ook de emissie van ammoniak en fijn stof in grote mate wordt afgevangen. Een integrale reductie is hiermee mogelijk. Ook met de Big Dutch zal naar verwachting de overbelaste situatie ten aanzien van geur ongedaan kunnen worden gemaakt. De emissie van ammoniak zal bij toepassing van deze wasser toe gaan nemen ten aanzien van de voorgestelde combiwassers (De big Dutch combiwasser zal worden beschreven in alternatief 2).
De dubbele geurreductie (bij een bouwkundig emissiearm stalsysteem in combinatie met luchtwassers) is voor wat betreft de toepassing van combiwassers niet in de Regeling geurhinder en veehouderij erkend. Aangezien deze combinatie wettelijk gezien geen extra geurreductie oplevert is deze combinatie niet opgenomen als extra alternatief.

Keuze alternatief 2

In hoofdstuk 8 van het MER wordt de tweede studievariant worden beschreven (alternatief 2). Om een alternatief te beschrijven waarmee de geurbelasting maximaal is te reduceren zal aansluiting gezocht moeten worden bij de toepassing van een gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman. In de voorgenomen activiteit worden alle stallen aangesloten op een gecombineerde luchtwasser van Uniqfill met een geurreducerend vermogen van 70%. In alternatief 2 worden alle stallen voorzien van een gecombineerde luchtwasser van Inno+ met een geurreducerend vermogen van 75%. Door in alternatief 2 alle stallen aan te sluiten op een gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman met een geurreducerend vermogen van 80% zal de geurbelasting naar de omgeving verder kunnen worden beperkt. Voor alternatief 2 is daarom gekozen om alle dierenverblijven aan te sluiten op de gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman (BWL 2006.15)[35]. Alternatief 2 betreft een veebezetting zoals weergegeven in tabel 8.1.

Tabel 8.1: Alternatief 2

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
B	1	BWL 2006.15	Vleesvarkens	D. 3.2.15.2.1	2.160	0,75	1.620	4,6	9.936
B	2	BWL 2006.15	Vleesvarkens	D. 3.2.15.2.2	2.304	1,05	2.419,2	4,6	10.598,4
C	3	BWL 2006.15	Vleesvarkens	D. 3.2.15.2.2	3.480	1,05	3.654	4,6	16.008
							7.693,2		**36.542,4**

Het aantal dierplaatsen is gelijk aan het aantal dieren.

De uitvoering van de wasser is eveneens in het midden van de stal. Gelijk aan de beschreven redenen bij de voorgenomen activiteit.

Keuze alternatief 3

In dit hoofdstuk zal de derde studievariant worden beschreven (alternatief 3). In voorgaande hoofdstukken zijn gecombineerde luchtwassystemen beschreven. De dubbele geurreductie (bij een bouwkundig emissiearm stalsysteem in combinatie met luchtwassers) is voor wat betreft de toepassing van combiwassers niet in de Regeling geurhinder en veehouderij erkend. Aangezien deze combinatie wettelijk gezien geen extra geurreductie oplevert is deze combinatie niet opgenomen als extra alternatief. Gelet op de omgeving en de resultaten van de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2, zal naar verwachting een chemische luchtwasser (95% ammoniakreductie, en slechts 30% geurreductie) de geurbelasting naar de omgeving toe onvoldoende reduceren om te komen tot een vergunbare en aanvaardbare situatie ten aanzien van geurhinder. Zelfs in combinatie met een bouwkundig emissiearm stalsysteem zal waarschijnlijk onvoldoende geur gereduceerd worden om te leiden tot een vergunbare situatie. Biologische luchtwassers reduceren meer geur dan chemische wassers (45% tegen 30%). Tevens is de dubbele geurreductie voor deze wassers voor vleesvarkens erkend.

[35] De Big Dutch heeft weliswaar een hoge geurreductie (85%) maar heeft een lager reducerend vermogen ten aanzien van de emissie van ammoniak (slechts 70% ten opzichte van 85% van de combiwassers zoals beschreven in de voorgenomen activiteit en alternatief 1). Om een alternatief te beschrijven die de geurbelasting maximaal reduceert moet aansluiting gezocht worden bij de gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman.

Er is daarom tevens gekozen voor een alternatief met een biologische luchtwasser in combinatie met een bouwkundig emissiearm systeem. In dit alternatief 3 zal worden onderzocht of de dubbele reductie van het bouwkundig emissiearm ICV-systeem (BB 99.02.070) in combinatie met een biologische luchtwasser van Uniqfill (BWL 2007.03) voldoende geur reduceert om een vergunbare situatie te creëren[36,37,38]. Indien dit mogelijk blijkt zal ook voor dit alternatief de overige te verwachten effecten in beeld worden gebracht. Alternatief 3 betreft een veebezetting zoals weergegeven in tabel 9.1.

Tabel 9.1: Alternatief 3

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor[39]	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
B	1	BWL 2007.03+ BB 99.02.070	Vleesvarkens	d 3.2.8.1	2.160	0,3	648,0	9,8	21.168
B	2	BWL 2007.03+ BB 99.02.070	Vleesvarkens	d 3.2.8.2	2.304	0,3	691,2	9,8	22.579,2
C	3	BWL 2007.03+ BB 99.02.070	Vleesvarkens	d 3.2.8.2	3.480	0,3	1.044	9,8	34.104
							2.383,2		**77.851,2**

Het aantal dierplaatsen is gelijk aan het aantal dieren.

De uitvoering van de wasser is eveneens in het midden van de stal. Gelijk aan de beschreven redenen bij de voorgenomen activiteit.

Zoals eerder gesteld is de dubbele geurreductie (bij een bouwkundig emissiearm stalsysteem in combinatie met luchtwassers) voor wat betreft de toepassing van combiwassers niet in de Regeling geurhinder en veehouderij erkend. Indien deze combinatie toch binnen afzienbare tijd erkend zou worden is deze uitvoering voor de onderhavige inrichting geen praktisch uit te voeren combinatie. Het bouwkundige emissiearme systeem zal z'n emissiereductie ontlenen aan een verkleining van het mestoppervlak. Dit betekent in de praktijk dat er minder mest in de mestkelders onder de stallen kan worden opgeslagen. In een dergelijk geval is een externe mestopslag (lees mestsilo) noodzakelijk. Doordat we in de onderhavige situatie geconfronteerd worden met het feit dat er geen bouwruimte meer beschikbaar is en planologisch ook niet gegeven kan worden, betekent dit dat deze combinatie in de praktijk voor de initiatieflocatie niet uitgevoerd kan worden. Om deze reden wordt dit alternatief dan ook niet apart beschreven in het MER.

[36] Er zijn biologisch luchtwassers van meerdere leveranciers verkrijgbaar. Al deze luchtwassystemen hebben echter hetzelfde geurreducerend vermogen.
[37] Een chemische luchtwasser met een ammoniakreducerend vermogen van 95% zal een alternatief opleveren die het meeste ammoniak reduceert (maximale ammoniakreductie). Het geurreducerend vermogen van deze wassers is echter lager dan de biologische wassers. Met de uitwerking van het voorgestelde alternatief 3 wordt getracht tevens een uitspraak te kunnen doen over de vergunbaarheid van een chemische luchtwasser van 95%. Naar verwachting zal een chemische luchtwasser van 95% een niet vergunbaar alternatief opleveren, waardoor het weinig meerwaarde heeft dit als extra variant in voorliggend MER op te nemen.
[38] Met de op 6 mei 2009 gepubliceerde gewijzigde Regeling ammoniak en veehouderij is ook de dubbele reductie aangaande de ammoniakemissie erkend voor alternatief 3 .
[39] *Volgens voetnoot 3 van de Regeling ammoniak en veehouderij van 6 mei 2009 is de emissiefactor van de voorgestelde combinatie van systemen gelijk aan 0,01x (100 - 70) x 1 kg/NH_3/jaar. Hierbij is 70 het percentage geur wat gereduceerd wordt door de luchtwasser en 1 kg NH_3/jaar de ammoniakfactor van het betreffende ICV-systeem.

Keuze aanvraag

De in dit MER beschreven alternatief 3 blijkt strijdig met de Wet geurhinder en veehouderij en is door deze strijdigheid niet vergunbaar in het kader van de Wet milieubeheer. Alternatief 3 valt daarmee af als keuze voor de aanvraag milieuvergunning.

In hoofdstuk 10 van voorliggend MER vindt een vergelijking plaats van de voorgenomen activiteit, alternatief 1, alternatief 2 en alternatief 3. Daarbij zijn de verschillende relevante in het MER uiteengezette milieuaspecten meegenomen. Daarnaast zijn nog een aantal aanvullende niet milieugerelateerde aspecten betrokken, zoals de bedrijfsvoering en de jaarkosten. Uit de afwegingen die zijn gemaakt in hoofdstuk 10 en de conclusies die kunnen worden getrokken uit de beslissingsmatrix zoals weergegeven in tabel 10.10 van voorliggende oplegnotitie volgt dat zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1 samen het beste scoren wanneer het gaat om de vergelijking van de verschillende alternatieven (bedrijfsvoering en jaarkosten meegenomen)[40]. Zowel de voorgenomen activiteit alsmede alternatief 1 lijken naar voren geschoven te kunnen worden wanneer het gaat om de keuze voor de aanvraag. Het belang van de milieuaspecten respecterende en hetzelfde belang in beschouwing genomen opteert de inrichtinghouder voor de aanvraag milieuvergunning voor de voorgenomen activiteit.

Zoals in het voorgaande hoofdstuk is beschreven is in voorliggend MER voor gekozen een aantal alternatieven te beschrijven die stuk voor stuk een hoge integrale reductie met zich meebrengen. Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 zijn alledrie vergunbaar in het kader van de wet milieubeheer. De scores op milieuvlak liggen dicht bij elkaar. Er kan dan ook bij de voorgenomen activiteit en bij alternatief 2 gesproken worden van milieuvriendelijke alternatieven. Dit in beschouwing genomen stoelt de keuze op de navolgende redenen.

1. De jaarlijks terugkerende vaste kosten ten laste van de initiatiefnemer zullen bij de voorgenomen activiteit aanzienlijk lager zijn dan bij alternatief 1 en alternatief 2. Hierdoor heeft de initiatiefnemer meer ruimte om een economisch gezonde bedrijfsvoering te leiden en is daardoor als bedrijf minder kwetsbaar voor de sterk fluctuerende opbrengstprijzen van vleesvarkens, uitbraken van dierziektes, hoge mestafzet prijzen en de zware concurrentiepositie van de sector[41].

[40] Alternatief 1 scoort twee plussen extra ten opzichte van de voorgenomen activiteit. Deze worden echter weer gecompenseerd doordat alternatief 1 ook twee minnen extra scoort ten opzichte van de voorgenomen activiteit.

[41] De intensieve veehouderij heeft het afgelopen decennium woelige tijden doorgemaakt. Diverse crises zijn op de sector afgekomen: de mestproblematiek, dierziekten en productveiligheid zijn items die steeds terugkeren die de sector zwaar onder druk zetten. Bovendien staat de concurrentiepositie van de sector onder druk. Sinds 1990 is in Nederland bijna de helft van het aantal bedrijven gestopt. In 2002 was de productieomvang van de varkenshouderij in Nederland terug op het niveau van 1980.

2. De voorgestelde gecombineerde luchtwassers van de voorgenomen activiteit zijn een stuk kleiner dan de luchtwassers zoals beschreven in alternatief 1 en alternatief 2. Constructief zal de plaatsing van de luchtwassers van de voorgenomen activiteit een stuk eenvoudiger zijn. Dit gezien het feit dat de luchtwassers in (het midden van) het dak van de stal worden weggewerkt[42].

3. De belangrijkste reden voor de initiatiefnemer om te opteren voor de voorgenomen activiteit is gelegen in het feit dat zowel de luchtwasser van alternatief 1 als de luchtwasser van alternatief 2 is voorzien van een geurreducerende stap bestaande uit een wand opgebouwd van wortelhout. Om een goede werking van de luchtwasser te waarborgen dient dit wortelhout jaarlijks te worden vervangen. Door het feit dat de luchtwasser in de stal wordt ingebouwd is het vervangen van dit wortelhout *redelijkerwijs* niet mogelijk. Van buitenaf is het daarom *redelijkerwijs* niet mogelijk om het wortelhout te vervangen. Van de binnenkant van de stal bezien is de luchtwasser boven het plafond van de stal gesitueerd, zodat het van binnen af bezien *redelijkerwijs* ook niet mogelijk is om het wortelhout te vervangen[43]

Gezien het voorgaande kiest de initiatiefnemer als keuze voor de aanvraag milieuvergunning voor de vergunbare en eveneens milieuvriendelijke “voorgenomen activiteit”. Uitvoering van de voorgenomen activiteit zal leiden tot minder geurhinder naar de omgeving. Sterker nog. Uitvoering van de voorgenomen activiteit zal de bestaande overbelaste situatie opheffen. Voorts zal de uitvoering van de voorgenomen activiteit bijdragen aan de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende gevoelige natuurgebieden.

[42] Om de wassers in het midden van de stallen te kunnen plaatsen moeten speciale voorzieningen worden getroffen zoals het maken van draagplateaus op de staalconstructie. Hierdoor worden we tevens beperkt in de keuze van de wassers. Er moet een wasser gekozen worden welke niet te zwaar is, niet te groot en redelijk te onderhouden is. De wasser met de beste geurreductie is de wasser van alternatief 1 en alternatief 2, echter beiden zijn voorzien van een wortelhoutfilter welk jaarlijks vervangen moet worden. Ook zijn dit in omvang (lees lengte) de grootste wassers. Zij worden dan ook bij normaal gebruik op de begane grond geplaatst zodat reiniging en vervanging van het wortelhoutfilter goed uit te voeren is. Ter vervanging van het wortelhout zal een speciaal plateau achter de wasser moeten worden gemaakt om zodoende voldoende werkruimte te hebben. Ook zijn er veel bouwkundige voorzieningen nodig zoals opvangbekkens van het spuiwater onder de chemische filters die boven in de kapconstructie moeten worden opgenomen. De gehele wasser wordt terplekke opgebouwd. Deze extra bouwkundige voorzieningen en de extra noodzakelijke tijd zijn in de berekening van de jaarkosten opgenomen. Hiertegenover staat een gecombineerd luchtwassysteem welk volledig in de fabriek gefabriceerd wordt en compleet als unit op de draagconstructie wordt geplaatst. De uitvoering en werking wordt door de leverancier volledig gegarandeerd.

[43] Bij alternatief 1 en 2 is het noodzakelijk dat jaarlijks het wortelhoutfilter vervangen wordt. Door de plaatsing in de kapconstructie zijn extra mankrachten en een grote kraan nodig om dit filter te kunnen vervangen. Hiervoor moet ook een extra werkplateau achter de wasser worden gemaakt waardoor personen goed bij het filter kunnen. Kijkend naar de bedrijfsvoering en efficiëntie is dit zeker niet gewenst.

13 Evaluatie en leemten in kennis

13.1 Evaluatie

Opmerking gemeente
De aanzet voor het programma voor het evaluatieonderzoek dient verder te worden uitgewerkt. Verzocht wordt aan te geven of en zo ja hoe men denkt de geuremissie te gaan meten.

Reactie in navolging van opmerking gemeente
In aanvulling op het beschreven in paragraaf 13.1 van het MER het volgende. De goede werking van de luchtwassers zal gewaarborgd worden door de luchtwasser conform de leaflet (zij ook bijlage 16 van het MER) te onderhouden:
1) Conform het monstername-protocol dient elk half jaar een monster van het waswater van de chemische wasser (de eerste filterwand) te worden genomen. De analyseresultaten dienen binnen de aangegeven grenzen te liggen. Indien deze buiten de grenzen liggen dient de gebruiker, in overleg met de leverancier, actie te ondernemen. Monstername, vervoer en analyse van het waswater en de rapportage daarvan dienen door een STERIN/STERLAB gecertificeerde instelling te worden uitgevoerd.
2) Door vervuiling van het filterpakket zal de ventilatielucht een hogere weerstand ondervinden. Om deze reden dient het filterpakket van de chemische wasser en de waterwasser minimaal elk jaar te worden gereinigd. De druppelvanger moet om de drie maanden worden gereinigd.
3) Er dient een logboek te worden bijgehouden met betrekking tot enerzijds metingen, onderhoud, analyseresultaten van het wassysteem en optredende storingen en anderzijds de wekelijkse controle werkzaamheden
4) Er dient een onderhoudscontract en een adviescontract afgesloten te zijn met de leverancier. In het onderhoudscontract moet een jaarlijkse controle en onderhoud van het luchtwassysteem zijn opgenomen. Voorts zijn in dit contract taken van de leverancier opgenomen. Bijlage 2 geeft informatie over de standaardinhoud van het onderhoudscontract. Het adviescontract biedt steun bij vragen over de procesvoering van het luchtwassysteem.
5) In de periode van 3 tot 9 maanden nadat het systeem is geïnstalleerd moet een rendementsmeting van het gecombineerd luchtwassysteem worden uitgevoerd. Deze meting moet zowel betrekking hebben op het ammoniakverwijderingsrendement als het geurverwijderingsrendement. Om deze rendementen op langere termijn aan te tonen moet deze rendementsmeting worden herhaald in de zomerperiode van het derde jaar waarin de installatie in gebruik is. Vervolgens moet deze meting elke 2 jaar worden herhaald.

Overige opmerking gemeente
Kaarten met effecten luchtkwaliteit alleen in bijlage, niet in hoofdrapport. Kaarten met contouren ammoniakdepositie moeilijk leesbaar.

Reactie in navolging van opmerking gemeente
De kaarten van de effecten van de luchtkwaliteit zijn bewust opgenomen in de bijlage. Dit om het rapport goed leesbaar te houden. Dit is ook zo geadviseerd door de commissie voor de milieueffectrapportage in diens advies richtlijnen zoals vastgesteld door de gemeente Etten-Leur.

In de voetnoten in het MER bij de betreffende hoofdstukken staat aangegeven hoe de contourkaarten zijn gemaakt. Het betreft een verschil tussen de voorgenomen activiteit (en alternatieven) en de referentiesituatie. De groene lijnen geven de relatieve afname weer. Hoe dikker de lijn, hoe groter de relatieve afname. Daar de depositie verder van het bedrijf af lager zal zijn, zal ook het relatieve verschil kleiner worden. Hierdoor worden de lijnen naar buiten toe dunner.

Bijlagen

1. Brief gemeente Etten-Leur inzake aanvaardbaarheid MER (kenmerk 20090617\CV\0598);
2. Vernieuwde Samenvatting;
3. Brief Minister van LNV inzake Natura2000 , d.d. 30 juni 2009;
4. Overzicht belangrijkste milieuaspecten ten aanzien van de referentie, referentie 2, referentie 3 en de voorgenomen activiteit;
5. Berekeningen ammoniakdepositie referentie 2 en referentie 3;
6. Berekeningen geurbelasting referentie 2 en referentie 3;
7. Oorspronkelijk plan uitvoering stallen 2 en 3 met elk 1 dakkap;
8. Overzicht vergunningssituatie referentie 2 en 3
9. Voorstel tot landschappelijke inpassing

Bijlage 1 Brief Etten-Leur (kenmerk 20090617\CV\0598)

Gemeente Etten-Leur
Roosendaalseweg 4
4875 AA Etten-Leur
Postbus 10.100
4870 GA Etten-Leur
T: 076 – 5024 000
F: 076 – 5033 880
E : info@etten-leur.nl
I : www.etten-leur.nl

de heer N. van Roessel
Meeuwisdijk 9
4871 NE ETTEN-LEUR

Kenmerk : 20090617\CV\0598
Contactpersoon : C. Vissers
Afdeling : Vergunning en Handhaving
Doorkiesnummer : 5024359
Uw brief van :
Onderwerp : Oordeel ex. artikel 7.18 Wet milieu-beheer MER Varkensbedrijf Banken BV Bankenstraat 61

Etten-Leur, 01 JULI 2009

Geachte heer Van Roessel,

Op 25 mei 2009 ontvingen wij van u het milieu-effectrapport (MER) voor het Varkensbedrijf Banken B.V. aan de Bankenstraat 61 te Etten-Leur. De MER houdt verband met een voorgenomen uitbreiding bestaande uit het realiseren van een nieuwe stal (stal 3).

Ingevolge artikel 7.18 Wet milieubeheer beoordeelt het bevoegd gezag een aan hem overgelegd milieu-effectrapport (MER). In deze beoordeling dient te worden nagegaan of het MER, mede gelet op de daarvoor overeenkomstig artikel 7.15 gegeven richtlijnen, voldoet aan de bij of krachtens de artikelen 7.10 en 7.11 van de Wet milieubeheer gestelde regels dan wel dat het onjuistheden bevat.

Bij de beoordeling hebben wij geconstateerd dat het MER op enkele punten onvolledig is en enkele onjuistheden bevat. Om die redenen kunnen we dit MER niet aanvaarden.

Het MER wordt door u nu tevens aangemerkt als Plan-MER. In een ambtelijk overleg is reeds aangegeven om dit MER uitsluitend als Besluit-MER aan te merken, dit om de rollen van bevoegd gezag en initiatiefnemer in relatie tot hetgeen in de wet is bepaald zo zuiver mogelijk te houden. Het Plan-MER zal door ons als bevoegd gezag worden opgesteld. In het Plan-MER zal zeker voor wat betreft de inhoud worden verwezen naar het Besluit-MER. Wij verzoeken u hierbij om de tekst op dit punt aan te passen.

De overige opmerkingen op het MER staan aangegeven in de bijlage.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Etten-Leur.
De secretaris, De burgemeester,

ir. M.L.T. Dircks. Mw. H. van Rijnbach-de Groot.

1.01/01-ETT03

MER Bankenstraat 61, ontvangen 25 mei 2009
Bijlage deel uitmakend van de aanvaardbaarheidstoets

Toetsing MER aan vastgestelde richtlijnen en wetgeving

Onderdeel richtlijn	Opmerking	Categorie (zwaar, middel, licht)
1 hoofdpunten Heldere vergelijking alternatieven volgens dezelfde methodiek en detailniveau 4.4 Alternatieven	Vergelijking niet consequent met dezelfde referentie (zie ook opmerkingen over referentie hierna) - voor natuur inclusief saldering met Meeuwisdijk, voor andere criteria niet - landschap: wel in alternatievenvergelijking opgenomen, maar niet opgenomen in effectbeschrijving - Heldere beschrijving beoordelingsmatrix (welke criteria, waarom, hoe gescoord) ontbreekt	middel
1 Hoofdpunten Voldoende onderbouwend kaartmateriaal	Kaarten met effecten luchtkwaliteit alleen in bijlage, niet in hoofdrapport Kaarten met contouren ammoniakdepositie moeilijk leesbaar	licht
1 Hoofdpunten Zelfstandig leesbare samenvatting	Geef samenvattend weer wat de belangrijkste positieve effecten zijn van de voorgenomen activiteit ten opzichte van de vergunde situatie en ten opzichte van de referentiesituatie Geef samenvattend weer wat de belangrijkste negatieve effecten zijn van de voorgenomen activiteit ten opzichte van de vergunde situatie en ten opzichte van de referentiesituatie en welke maatregelen er genomen worden om die negatieve effecten te beperken of te compenseren	middel
3.3. Te nemen besluiten 3.4 Plan-m.e.r en besluit-m.e.r	Inhoudelijk info over beoordeling locatie vanuit initiatiefnemer opnemen prima, maar let op verschil in rol/bevoegdheid initiatiefnemer en gemeente. Ruimtelijke afweging wordt door gemeente gedaan in het kader van het bestemmingsplan (vergroten bouwblok) Geef aan dat er, op basis van de overeenkomst tussen gemeente en initiatiefnemer, sprake is van een "'eindsituatie". De nieuwe bestemmingsplanprocedure is gericht op het vergroten van het bouwblok t.b.v. de bouw van stal 3 en de beschreven andere bebouwing (woonhuis, loods). Er zal geen planologische ruimte worden gegevens voor verdere uitbreiding (bebouwing) van het bedrijf aan de Bankenstraat 61. Effecten ammoniakdepositie zijn nadrukkelijk in beeld gebracht in het MER. Door te salderen met de locatie Meeuwisdijk betoogt de initiatiefnemer dat er geen passende beoordeling nodig is. Geef aan of er contact is geweest met de provincie over de noodzaak van een passende beoordeling (mogelijk significante effecten op Natura 2000 gebied) en zo ja, wat de resultaten van dit overleg zijn	licht middel middel
4.2 Voornemen 4.4 Alternatieven	Geef duidelijker aan waarom de initiatiefnemer kiest voor het type en de dimensionering en situering – onderbouwing waarom luchtwasser in midden van de stallen is gesitueerd - van de luchtwasser, o.a. in relatie tot de eisen van de welstandscommissie, de emissies van geur/ammoniak/fijn stof, bedrijfsvoering, technische realiseerbaarheid en de kosten	middel/zwaar

4.3 Referentiesituatie	In de referentiesituatie dient rekening te worden gehouden met bekende autonome ontwikkelingen tot 2015, waarbij rekening moet worden gehouden met de eisen waaraan de inrichting (m.n. stal 1) aan dient te voldoen. In het MER is nu uitgegaan van de nu vergunde situatie	zwaar
4.3 Referentiesituatie	Geef in een bijlage de emissies van geur, ammoniak en fijn stof, de verkeersbewegingen en het oppervlak bebouwing weer voor de volgende situaties - feitelijk aanwezig en in gebruik (stal 1) - vergund (stal 1 en stal 2) - vergund en autonome ontwikkeling (=referentie) - aangevraagd (= voorgenomen activiteit)	middel
4.4. Alternatieven	Ga nadrukkelijker in op het verschil in technische realiseerbaarheid van de verschillende luchtwassers, ook in relatie tot de welstandseisen. Per alternatief dient aangegeven te worden welke overwegingen aan de keuze ten grondslag liggen, zoals milieuoverwegingen , overwegingen omtrent bedrijfsvoering en technische realiseerbaarheid.	licht zwaar
4.4. Alternatieven	Geef aan hoe of de voorgenomen activiteit / aanvraag veranderd indien een extra geurreductie door de combinatie van een emissiearm stalsysteem en een combi-luchtwasser wel wordt opgenomen in de Rgv.	middel
5.2 Ammoniak	Autonome ontwikkeling (tot 2015) van de ammoniakemissie beschreven (dus referentiesituatie ammoniakemissie, niet alleen vergunde ammoniakemissie)	Zie hiervoor bij 4.3 referentie, dit is een gevolg
5.3 Geurhinder	In het MER is gemotiveerd dat kassen geen geurgevoelig object zijn. Geef aan dat dit een standpunt is van de initiatiefnemer	licht
5.3 Geurhinder	Ga in de effectvergelijking ook in op het verschil tussen de referentiesituatie en de alternatieven v.w.b. de geurhinder door de hoeveelheid en soort voer	middel
5.3 Geurhinder	Beschrijf in het MER de momenten van maximale geurhinder die per etmaal kunnen optreden. Maak daarbij een inschatting van de maximale geurniveaus die zich kunnen voordoen.	middel
5.5.1 geluid	Ga in hoofdstuk 5 (huidige situatie en autonome ontwikkeling) in op de actueel vergunde situatie en de daarbij gehanteerde uitgangspunten	licht
5.5.3 Veiligheid	Geef duidelijk aan dat bovengrondse opslag van propaan (tank van 16m3) niet gerealiseerd is/wordt (vergelijk hoofdstuk 5 en hoofdstuk 6 in het MER voor dit onderdeel)	middel
5.5.7 Landschap	Geef in het MER aan hoe de nieuwe inrichting landschappelijk kan worden ingepast en ga in op de effecten van de voorgenomen activiteit voor het landschap (inclusief visualisatie). Gebruik hiervoor het landschapsplan dat in samenwerking met het Brabants Landschap wordt opgesteld. Ga in de effectbeschrijving in op: - het huidige bouwblok (uit het bestemmingsplan), de daarop gerealiseerde bebouwing en de in aanbouw zijn de bebouwing - de gewenste vergroting van het bouwblok en de daarop te realiseren bebouwing - de bestaande groenstructuur en de voor-	zwaar

	genomen verandering daarvan - de hoogte van de bebouwing - de voorzieningen voor waterberging	
10. Vergelijking voornemen en alternatieven	Bij de tabellen is niet altijd direct duidelijk in hoeverre de amovering Meeuwisdijk 9 hierin wel of niet is verwerkt. Verzoek om dit te verduidelijken. (zie ook opmerking bij Samenvatting).	middel
13.1 Evaluatie	De aanzet voor het programma voor het evaluatie-onderzoek dient verder te worden uitgewerkt. Verzocht wordt aan te geven of en zo ja hoe men denkt de geuremissie te gaan meten.	middel

Bijlage 2 Samenvatting

Algemeen

Initiatiefnemer Banken B.V. is voornemens een varkenshouderij uit te breiden op het perceel, kadastraal bekend gemeente Etten-Leur, sectie G, nummer 1264, plaatselijk bekend Bankenstraat 61 te Etten-Leur. De voorgenomen activiteit heeft tot doel het realiseren van een nieuwe stal voor het houden van vleesvarkens en het realiseren van een bedrijfswoning aan voornoemd adres. Met de voorgenomen activiteit wordt een varkensbedrijf gerealiseerd welke voldoet aan alle verplichtingen uit de Wet milieubeheer en de IPPC-richtlijn. Uiteraard worden in het voorgenomen plan de eisen voor dierwelzijn in acht genomen. Om voldoende bedrijfseconomisch perspectief voor de toekomst te behouden is schaalvergroting noodzakelijk. Deze schaalvergroting doet zijn intrede door de voorgenomen activiteit.

Ten opzichte van de bestaande en rechtsgeldige vergunningssituatie heeft de voorgenomen activiteit een uitbreiding in dieren tot gevolg van 3264 vleesvarkens. Voorts wordt het huisvestingsysteem van 4680 vleesvarkens gewijzigd. De drempelwaarde van het Besluit milieueffectrapportage, onderdeel C, categorie 14, zijnde een activiteit die betrekking heeft op het uitbreiden c.q. wijzigen van een inrichting met meer dan 3000 vleesvarkens, wordt hiermee overschreden. Het voorgaande betekent dat er een milieueffectrapport (MER) moet worden opgesteld.

Het MER is een rapport waarin wordt nagegaan wat de gevolgen zijn voor het milieu van de voorgenomen activiteit. De gevolgen van de voorgenomen activiteit aangaande het milieu krijgen op deze wijze een volwaardige plaats binnen de besluitvorming. Een toegevoegde waarde van een MER (Milieueffectrapport) is gelegen in het geven van inzicht in de milieuconsequenties van de voorgenomen activiteit ten opzichte van een Meest Milieuvriendelijk Alternatief (MMA) en een referentiesituatie. Bij de afweging om te komen tot het MMA wordt onder andere aandacht besteed aan de reductie van de uitstoot van ammoniak, van geur en van fijn stof. Hiertoe zullen in voorliggend MER naast de voorgenomen activiteit 3 studievarianten worden beschreven. Op basis van de effectbeschrijving van verschillende studievarianten wordt in voorliggend MER een meest milieuvriendelijk alternatief (MMA) samengesteld en zal een gefundeerde keuze worden gemaakt voor de aanvraag milieuvergunning.

In voorliggend milieueffectrapport zal onder meer worden ingegaan op de achtergrond van de uitbreidingsplannen, de plaats, aard en omvang van de uitbreiding, de wettelijke kaders en de te verwachte milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven. Hierbij zullen de vastgestelde richtlijnen in acht worden genomen.

Startnotitie en richtlijnen MER

Ten behoeve van de voorgenomen activiteit is, ter voorbereiding van voorliggend MER, op grond van artikel 7.12, lid 1 van de Wet milieubeheer 25 juli 2008 een startnotitie ingediend bij het bevoegd gezag. Naar aanleiding van de startnotitie en het locatiebezoek heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage, overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer, aan de gemeente Etten-Leur een advies uitgebracht voor de richtlijnen van voorliggend MER. Met in acht name van dit advies, alsmede de tweetal ingekomen zienswijzen, heeft het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Etten-Leur op 16 december 2008 de richtlijnen definitief vastgesteld.

Vergunningen

Het initiatief zal gerealiseerd worden op een bestaande locatie, waarvoor in het verleden de benodigde bouw- en milieuvergunningen zijn verleend. Voor het initiatief is een nieuwe de gehele inrichting omvattende revisievergunning in het kader van de Wet milieubeheer noodzakelijk. Daarnaast is voor het initiatief een bouwvergunning, een herziening van het bestemmingsplan, een keurontheffing en een natuurbeschermingswetvergunning noodzakelijk.

Beleid en regelgeving

In voorliggend MER zullen alle van toepassing zijnde wet- en regelgeving worden aangehaald en worden omschreven. De wet- en regelgeving is onderverdeeld in internationaal, nationaal en provinciaal en gemeentelijk beleid en regelgeving. In voorliggend MER wordt ingegaan op de uitwerking van deze wetgeving op de referentiesituatie, voorgenomen activiteit en de alternatieven. Het belangrijkste kader betreft de IPPC-richtlijn. De IPPC-richtlijn (Europese Richtlijn 96/61/EG inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) verplicht de lidstaten van de Europese Unie om grote milieuvervuilende bedrijven te reguleren middels een integrale vergunning gebaseerd op de best beschikbare technieken (BBT). In de IPPC-richtlijn is bepaald dat emissies naar bodem, water en lucht moeten worden voorkomen en, wanneer dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk worden beperkt. Alle passende maatregelen tegen verontreinigingen moeten worden getroffen door toepassing van de best beschikbare technieken (BBT). In de toetsing van de voorgenomen activiteit en de alternatieven staat de IPPC-richtlijn centraal.

Referentiesituatie

Voor de inrichting aan Bankenstraat 61 is op 23 december 2005 een revisievergunning verleend als bedoeld in artikel 8.4 van de Wet milieubeheer. Voorts is voor de onderhavige inrichting een melding geaccepteerd zoals bedoeld in artikel 8.19 van de wet milieubeheer. In de navolgende tabel zijn het aantal dieren, de ammoniakemissie (NH_3) en het aantal odour units (Europese 'geureenheden') per tijdseenheid (ou_E/s) weergegeven horende bij deze vergunningsituatie.

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
A	1	vleesvarkens < 0,8	vleesvarkens	d3.2.13.1	2.520	1,200	3.024,0	23,00	57.960,0
B	2	vleesvarkens > 0,8	vleesvarkens	d3.2.14.2	2.160	0,180	388,8	16,10	34.776,0
							3.412,8		92.736,0

De voorgenomen activiteit en alternatieven

Voorgenomen activiteit

De initiatiefnemer heeft aan bankenstraat 61 te Etten-Leur een veehouderij met een rechtsgeldige milieuvergunning voor het houden van 4680 mestvarkens. Aan de Meeuwisdijk 9 te Etten-Leur heeft de initiatiefnemer aan een veehouderij met een rechtgeldige milieuvergunning voor het houden van 1999 vleesvarkens, 130 kraamzeugen, 521 guste- en dragende zeugen, 20 opfokzeugen, 2 dekberen en 1584 gespeende biggen. Door de ligging van deze locatie in de onmiddellijke nabijheid van de bebouwde kom gepaard gaande met toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen in de nabijheid van de Meeuwisdijk 9 komt de continuïteit van de locatie aan de Meeuwisdijk 9 in het gedrang.

Om tot een oplossing te komen zijn de gemeente Etten-Leur en de initiatiefnemer overeengekomen om het bedrijf aan de Meeuwisdijk op te heffen en de andere bedrijfslocatie aan de Bankenstraat te vernieuwen en uit te breiden. De voorgenomen activiteit behelst dan ook het verplaatsen van het bedrijf aan de Meeuwisdijk 9 naar de locatie Bankenstraat 61. Om het plan te realiseren wordt een nieuwe vleesvarkenstal en een bedrijfswoning op de locatie Bankenstraat 61 gerealiseerd. Voorts wordt met het voorgenomen plan de bedrijfsindeling op sommige punten gewijzigd ten aanzien van huidige situatie. De voorgenomen bedrijfsomvang met meer dan 7900 vleesvarkens is een bedrijfseconomische eenheid die op een verantwoorde wijze lastenverzwaring van investeringen in milieu en welzijn beoogd. De voorgenomen activiteit behelst een veebezetting zoals hierna weergegeven.

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
A	1	vleesvarkens < 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.1	2.160	0,380	820,8	6,90	14.904,0
B	2	vleesvarkens > 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.2	2.304	0,530	1.221,1	6,90	15.897,6
C	3	vleesvarkens > 0,8 combi (BWL 2006.14)	vleesvarkens	d3.2.15.1.2	3.480	0,530	1.844,4	6,90	24.012,0
							3.886,3		54.813,6

Alternatief 1

In de voorgenomen activiteit worden alle dierenverblijven aangesloten op een gecombineerde luchtwasser van Uniqfill met een geurreducerend vermogen van 70%. De in de Regeling geurhinder en veehouderij erkende gecombineerde luchtwasser van Inno+ (BWL 200.01) heeft een groter geurreducerende vermogen (75%). Door in alternatief 1 alle dierenverblijven aan te sluiten op een gecombineerde luchtwasser van Inno+ zal de geurbelasting naar de omgeving verder kunnen worden beperkt. Verder heeft ook deze combiwasser als voordeel dat naast de hoge geurreductie tevens ammoniak en fijn stof in grote mate worden afgevangen. Voor alternatief 1 is daarom gekozen om alle dierenverblijven aan te sluiten op de gecombineerde luchtwasser van Inno+ (BWL 2007.01). Alternatief 1 betreft een veebezetting zoals weergegeven in de navolgende tabel.

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
B	1	BWL 2007.01	Vleesvarkens	D 3.2.15.3.1	2.160	0,38	820,8	5,8	12.528
B	2	BWL 2007.01	Vleesvarkens	D 3.2.15.3.2	2.304	0,53	1.221,1	5,8	13.363,2
C	3	BWL 2007.01	Vleesvarkens	D 3.2.15.3.2	3.480	0,53	1.844,4	5,8	20.184
							3.886,3		**46.075,2**

Alternatief 2

Om een alternatief te beschrijven waarmee de geurbelasting maximaal is te reduceren zal aansluiting gezocht moeten worden bij de toepassing van een gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman. In de voorgenomen activiteit worden alle stallen aangesloten op een gecombineerde luchtwasser van Uniqfill met een geurreducerend vermogen van 70%. In alternatief 2 worden alle stallen voorzien van een gecombineerde luchtwasser van Inno+ met een geurreducerend vermogen van 75%.

Door in alternatief 2 alle stallen aan te sluiten op een gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman met een geurreducerend vermogen van 80% zal de geurbelasting naar de omgeving verder kunnen worden beperkt. Voor alternatief 2 is daarom gekozen om alle dierenverblijven aan te sluiten op de gecombineerde luchtwasser van Big Dutchman (BWL 2006.15). Alternatief 2 betreft een veebezetting zoals weergegeven in de navolgende tabel.

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
B	1	BWL 2006.15	Vleesvarkens	D. 3.2.15.2.1	2160	0,75	1620	4,6	9936
B	2	BWL 2006.15	Vleesvarkens	D. 3.2.15.2.2	2304	1,05	2419,2	4,6	10598,4
C	3	BWL 2006.15	Vleesvarkens	D. 3.2.15.2.2	3480	1,05	3654	4,6	16008
							7693,2		**36542,4**

Alternatief 3

De dubbele geurreductie (bij een bouwkundig emissiearm stalsysteem in combinatie met luchtwassers) is voor wat betreft de toepassing van combiwassers niet in de Regeling geurhinder en veehouderij erkend. Aangezien deze combinatie wettelijk gezien geen extra geurreductie oplevert is deze combinatie niet opgenomen als extra alternatief. Gelet op de omgeving en de resultaten van de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2, zal naar verwachting een chemische luchtwasser (95% ammoniakreductie, en slechts 30% geurreductie) de geurbelasting naar de omgeving toe onvoldoende reduceren om te komen tot een vergunbare en aanvaardbare situatie ten aanzien van geurhinder. Zelfs in combinatie met een bouwkundig emissiearm stalsysteem zal waarschijnlijk onvoldoende geur gereduceerd worden om te leiden tot een vergunbare situatie. Biologische luchtwassers reduceren meer geur dan chemische wassers (45% tegen 30%). Tevens is de dubbele geurreductie voor deze wassers voor vleesvarkens erkend. Er is daarom tevens gekozen voor een extra alternatief met een biologische luchtwasser in combinatie met een bouwkundig emissiearm systeem. In dit alternatief 3 zal worden onderzocht of de dubbele reductie van het bouwkundig emissiearm ICV-systeem (BB 99.02.070) in combinatie met een biologische luchtwasser van Uniqfill (BWL 2007.03) voldoende geur reduceert om een vergunbare situatie te creëren. Indien dit mogelijk blijkt zal ook voor dit alternatief de overige te verwachten effecten in beeld worden gebracht. Alternatief 3 betreft een veebezetting zoals weergegeven in de navolgende tabel.

EP	Stal	Huisvestingsysteem	Diercategorie	Rav-code	Aantal dieren	Ammoniakemissie		Geuremissie	
						NH3-factor	Totaal NH3	Geur-emissie-factor	Totaal geur
B	1	BWL 2007.03+ BB 99.02.070	Vleesvarkens	d 3.2.8.1	2.160	0,3	648,0	9,8	21.168
B	2	BWL 2007.03+ BB 99.02.070	Vleesvarkens	d 3.2.8.2	2.304	0,3	691,2	9,8	22.579,2
C	3	BWL 2007.03+ BB 99.02.070	Vleesvarkens	d 3.2.8.2	3.480	0,3	1.044	9,8	34.104
							2.383,2		**77.851,2**

Vergelijking voornemen en alternatieven

Algemeen

In voorliggend MER vindt een vergelijking plaats van de voorgenomen activiteit, alternatief 1, alternatief 2 en alternatief 3. Tevens wordt de referentiesituatie hierbij betrokken Daarbij zijn alleen de verschillende relevante in het MER uiteengezette milieuaspecten meegenomen, te weten: ammoniak, geurhinder, water, afvalstoffen, geluid, luchtkwaliteit en energie. Voor de afweging ten aanzien van de te realiseren varkenshouderij zijn daarnaast nog een aantal aanvullende niet milieugerelateerde aspecten van belang, zoals:

- Bedrijfsvoering (de praktische bedrijfszekerheid van een alternatief of variant);
- Jaarkosten / investeringskosten (financiële gevolgen alternatief of variant);

De vergelijking leidt uiteindelijk tot een onderbouwde aanwijzing van het MMA en een onderbouwde keuze voor de aanvraag milieuvergunning.

Kwalitatieve vergelijking

In de navolgende tabel staan de gevolgen van de voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en alternatief 3 weergegeven. De verschillen zijn kwalitatief met elkaar vergeleken in een beslissingsmatrix. De vergelijking vindt plaats ten opzichte van de referentiesituatie.

Milieugevolg	Referentie situatie	Voorgenomen activiteit	Alternatief 1	Alternatief 2	Alternatief 3
IPPC-BBT[44]	+/-	+	+	+	+
Ammoniakemissie[45]	+/-	-	-	--	--
Natuur[46]	+/-	+++	+++	++	++
Geuremissie/-belasting[47]	+/-	++	+++	+++	0[48]
Bodem[49]	+/-	0	0	0	nvt
Geluid[50]	+/-	-	-	-	nvt
Luchtkwaliteit[51]	+/-	+	+	+	+
Energie[52]	+/-	-	-	--	nvt
Afval/afvalwater[53]	+/-	-	-	-	nvt
Water[54]	+/-	-	-	-	nvt
zuurverbruik[55]	+/-	-	-	-	nvt
Landschap[56]	+/-	0	0	0	nvt
Flora en fauna[57]	+/-	0	0	0	nvt
Externe veiligheid	+/-	0	0	0	nvt
Welzijn[58]	+/-	+	+	+	nvt
Kosten[59]	+/-	-	---	---	nvt

+ = licht positieve gevolgen, ++= positieve gevolgen, +++ = zeer positieve gevolgen, 0 = neutraal, - = licht negatieve gevolgen, --= negatieve gevolgen, --- = zeer negatieve gevolgen, +/-= De referentiesituatie, n.v.t.= niet nader uitgewerkt in de effectbeschrijving

[44] Op dit moment voldoet de referentiesituatie aan BBT. Echter zoals in voorliggende oplegnotitie beschreven (zie paragraaf 5.2) zal stal 1 per 2013 niet meer voldoen aan BBT (Door welzijnswetgeving moet het oppervlak per vleesvarken in stal 1 worden vergroot waardoor de emissiefactor van deze vleesvarkens hoger komt te liggen dan de maximale emissiefactor). Na uitvoering van de voorgenomen activiteit zal de inrichting ook na 2013 voldoen aan BBT. De voorgenomen activiteit scoort daarmee positief ten aanzien van de referentiesituatie. Bovendien gaat de uitvoering van de voorgenomen activiteit verder dan BBT. Uitvoering van de voorgenomen activiteit zal leiden tot in inrichting die voldoet aan BBT++. De alternatieven scoren niet wezenlijk anders dan de voorgenomen activiteit.

[45] Zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1, 2 en alternatief 3 hebben een verhoging van de emissie tot gevolg en krijgen daarmee een negatieve beoordeling. De emissie van de voorgenomen activiteit en alternatief 1 neemt slechts in kleine mate toe. De emissie van alternatief 2 en alternatief 3 neemt aanzienlijk toe ten opzichte van de referentiesituatie is scoren daarmee het slechts.

[46] De voorgenomen activiteit, alternatief 1, 2 en alternatief 3 hebben een verlaging van de depositie ten aanzien van de referentiesituatie tot gevolg en krijgt daarmee een positieve beoordeling (In de referentiesituatie is de ammoniakdepositie van Meeuwisdijk 9 meegenomen (extern salderen)). De voorgenomen activiteit en alternatief 1 hebben de grootste reductie tot gevolg en scoren daarmee het hoogst. De hoge achtergrondconcentratie van ammoniak in Nederland in beschouwing genomen wordt aan de reductie van ammoniakdepositie veel waarde gehecht (lees zeer positieve gevolgen). De voorgenomen activiteit en alternatief 1 dragen beide het meeste bij (in positieve zin) aan de instandhoudingdoelstellingen van gevoelige gebieden. De hoge toegekende waarde vloeit tevens voort uit het feit dat de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende natuurgebieden landelijk maar ook zeker Europees hoog op de politieke agenda staan.

[47] Zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1, 2 hebben een verlaging van de geurbelasting tot gevolg ten aanzien van de referentiesituatie. Bij alternatief 1 en 2 is deze reductie het grootst (zeer positieve gevolgen). Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 voldoen aan de wettelijke geurnormen (positieve gevolgen). Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 maken de bestaande overbelaste situatie ongedaan. Bij alternatief 3 is de geurbelasting op sommige punten hoger dan in de referentiesituatie en op sommige punten lager dan in de referentiesituatie. Bij alternatief 3 wordt (net als in de referentiesituatie) niet op alle woningen voldaan aan de wettelijke geurnormen. Daarmee is alternatief 3 niet vergunbaar.

[48] Ondanks de afname van de geuremissie leidt dit alternatief niet direct tot een verbetering van de geurbelasting naar de omgeving. Op een aantal woningen neemt de geurbelasting wel af. Daarentegen neemt de geurbelasting op een aantal andere woningen weer toe. De algehele beoordeling ten aanzien van eventueel te duchten geurhinder wordt ten aanzien dit alternatief neutraal beoordeeld in relatie tot de referentiesituatie.

[49] Zowel in de referentiesituatie als in de voorgenomen activiteit zullen maatregelen worden getroffen om bij de bodembedreigende activiteiten te komen tot een verwaarloosbaar bodemrisico. De voorgenomen activiteit wijkt daarmee wat betreft het aspect bodem niet af van de referentiesituatie en scoort daarmee neutraal. De alternatieven wijken niet af van de voorgenomen activiteit.

[50] Door de toename van omvang van de bedrijvigheid (inclusief toename van transportbewegingen) zal de geluidsbelasting naar de omgeving toenemen ten opzichte van de referentiesituatie. De voorgenomen activiteit scoort daarmee negatief. Omdat verder wel kan worden voldaan aan de daarvoor geldende richt- en streefwaarden blijft de toewijzing beperkt tot licht negatief.

[51] Uit de effectbeschrijving en het luchtkwaliteitsonderzoek (bijlage 27 van het MER) blijkt dat de luchtkwaliteit na uitvoering van de voorgenomen activiteit verbeterd. Slechts licht positieve gevolgen zijn gewaardeerd daar ook in de referentiesituatie kan worden voldaan aan de wettelijke normen. De alternatieven wijken niet wezenlijk af van de voorgenomen activiteit en scoren daarmee gelijk aan de voorgenomen activiteit.

[52] Het energieverbruik neemt bij de voorgenomen activiteit toe ten aanzien van de referentiesituatie en krijgt daarmee een negatieve beoordeling (licht negatieve gevolgen daar het energieverbruik minder zwaar weegt dan bijvoorbeeld geurhinder of ammoniakdepositie)). Dit geldt ook voor alternatief 1. Het energieverbruik van alternatief 2 neemt nog verder significant toe ten opzichte van de voorgenomen activiteit en alternatief 1 en krijgt daarmee een nog negatievere beoordeling (negatief).

[53] Het vrijkomen van afval en afvalwater neemt na uitvoering van de voorgenomen activiteit toe ten aanzien van de referentiesituatie. En wordt daarmee negatief beoordeeld. Licht negatief in dit geval omdat de omvang alsnog beperkt blijft en alle mogelijke voorzieningen worden getroffen om de stromen te beperken. De alternatieven wijken niet significant af van de voorgenomen activiteit en wijken daarmee niet af van de voorgenomen activiteit.

[54] Het verbruik aan water neemt na uitvoering van de voorgenomen activiteit toe ten aanzien van de referentiesituatie. En wordt daarmee negatief beoordeeld. Licht negatief in dit geval omdat de omvang alsnog beperkt blijft en alle mogelijke voorzieningen worden getroffen om de stromen te beperken en om,dat dit aspect minder zwaar weegt dan bijvoorbeeld geurhinder of ammoniakdepositie. De alternatieven wijken niet significant af van de voorgenomen activiteit en wijken daarmee niet af van de voorgenomen activiteit.

[55] Het zuurverbruik neemt toe ten aanzien van de referentie (geen zuurverbruik) en krijgt daarmee een negatieve beoordeling. Licht negatief in dit geval omdat de omvang alsnog beperkt blijft en alle mogelijke voorzieningen worden getroffen om de stromen te beperken en omdat dit aspect minder zwaar weegt dan bijvoorbeeld geurhinder of ammoniakdepositie. De alternatieven wijken niet significant af van de voorgenomen activiteit en wijken daarmee niet af van de voorgenomen activiteit.

[56] In de referentie is de inrichting landschappelijk ingepast. De inpassing zal aangepast worden op de voorgenomen activiteit. En scoort daarmee neutraal. D

[57] Uitvoering zal geschieden conform flora- en fauna wet. Score is daarmee neutraal. De alternatieven wijken niet af van het voornemen.

[58] Op dit moment voldoet de referentiesituatie aan de Welzijnswet. Echter zoals in voorliggende oplegnotitie beschreven (zie paragraaf 5.2) zal stal 1 per 2013 niet meer voldoen aan de welzijnswet. Na uitvoering van de voorgenomen activiteit zal de inrichting ook na 2013 voldoen aan de Welzijnswet. De voorgenomen activiteit scoort daarmee positief ten aanzien van de referentiesituatie. De alternatieven scoren niet anders dan de voorgenomen activiteit.

[59] De kosten van alternatief 1 zijn ruim € 26.000,- hoger dan de voorgenomen activiteit. Voor alternatief 2 zijn deze zelfs ruim € 42.000,- hoger dan de voorgenomen activiteit. Daar dit jaarlijks terugkerende kosten in de bedrijfsvoering zijn wordt hieraan een grote waarde gehecht (lees hoge kosten zeer negatief). Gezien de hoeveelheid van deze kosten scoren alternatief 1 en alternatief 2 op dit punt dan ook een stuk slechter dan de voorgenomen activiteit.

Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA)

Alternatief 3 voldoet niet aan de wettelijke geurnormen van de Wet geurhinder en veehouderij. Door deze strijdigheid is dit alternatief niet vergunbaar in het kader van de Wet milieubeheer. Tevens kan door deze overbelasting worden gesproken van een significante verontreiniging in de zin van de IPPC-richtlijn. Alternatief 3 valt hiermee af in de afweging naar het MMA.

Alternatief 1 en 2 scoren ten opzichte van de voorgenomen activiteit hoger ten aanzien van de geurbelasting naar de omgeving. Alternatief 2 scoort op dit punt het hoogste. Op locaal niveau moet hier veel waarde aan worden gehecht. Alternatief 2 scoort echter minder hoog dan de voorgenomen activiteit en alternatief 1 wanneer het gaat om de ammoniakdepositie op de omliggende gevoelige natuurgebieden. Op landelijk en Europees niveau moet hier veel waarde aan worden gehecht. De voorgenomen activiteit en alternatief 1 scoren op dit punt min of meer gelijk. Uit de in de MER gemaakte afwegingen en nuances alsmede de conclusies uit voorgaande beslissingsmatrix volgt dat alternatief 1 het beste scoort wanneer het milieufacetten betreft (alternatief 1 scoort 2 plussen extra ten opzichte van de voorgenomen activiteit wanneer alleen de milieufacetten worden bezien.

Gezien voorgaande overwegingen dient alternatief 1 te worden beschouwd als meest milieuvriendelijk alternatief (MMA). Hierbij dient tevens het volgende te worden vermeld. Zowel bij de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 is sprake van een toepassing van een gecombineerd luchtwassysteem op alle dierenverblijven. Deze systemen kenmerken zich door een integrale hoge reductie van ammoniak, geur en fijn stof. In voorliggend MER is er dan ook voor gekozen een aantal alternatieven te beschrijven die stuk voor stuk een hoge integrale reductie met zich meebrengen. Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 zijn alle drie vergunbaar in het kader van de wet milieubeheer. De scores op milieuvlak liggen dicht bij elkaar. Er kan dan ook bij de voorgenomen activiteit en bij alternatief 2 gesproken worden van milieuvriendelijke alternatieven.

Keuze aanvraag om een milieuvergunning

De in dit MER beschreven alternatief 3 blijkt strijdig met de Wet geurhinder en veehouderij en is door deze strijdigheid niet vergunbaar in het kader van de Wet milieubeheer. Alternatief 3 valt daarmee af als keuze voor de aanvraag milieuvergunning.

In hoofdstuk 10 van voorliggend MER vindt een vergelijking plaats van de voorgenomen activiteit, alternatief 1, alternatief 2 en alternatief 3. Daarbij zijn de verschillende relevante in het MER uiteengezette milieuaspecten meegenomen. Daarnaast zijn nog een aantal aanvullende niet milieugerelateerde aspecten betrokken, zoals de bedrijfsvoering en de jaarkosten. Uit de afwegingen die zijn gemaakt in hoofdstuk 10 en de conclusies die kunnen worden getrokken uit de beslissingsmatrix zoals weergegeven in tabel 10.10 van voorliggende oplegnotitie volgt dat zowel de voorgenomen activiteit als alternatief 1 samen het beste scoren wanneer het gaat om de vergelijking van de verschillende alternatieven (bedrijfsvoering en jaarkosten meegenomen)[60]. Zowel de voorgenomen activiteit alsmede alternatief 1 lijken naar voren geschoven te kunnen worden wanneer het gaat om de keuze voor de aanvraag. Het belang van de milieuaspecten respecterende en hetzelfde belang in beschouwing genomen opteert de inrichtinghouder voor de aanvraag milieuvergunning voor de voorgenomen activiteit.

[60] Alternatief 1 scoort twee plussen extra ten opzichte van de voorgenomen activiteit. Deze worden echter weer gecompenseerd doordat alternatief 1 ook twee minnen extra scoort ten opzichte van de voorgenomen activiteit.

Zoals in het voorgaande hoofdstuk is beschreven is er in voorliggend MER voor gekozen een aantal alternatieven te beschrijven die stuk voor stuk een hoge integrale reductie met zich meebrengen. Zowel de voorgenomen activiteit, alternatief 1 en alternatief 2 zijn alle drie vergunbaar in het kader van de wet milieubeheer. De scores op milieuvlak liggen dicht bij elkaar. Er kan dan ook bij de voorgenomen activiteit en bij alternatief 2 gesproken worden van milieuvriendelijke alternatieven. Dit in beschouwing genomen stoelt de keuze op de navolgende redenen.

1. De jaarlijks terugkerende vaste kosten ten laste van de initiatiefnemer zullen bij de voorgenomen activiteit aanzienlijk lager zijn dan bij alternatief 1 en alternatief 2. Hierdoor heeft de initiatiefnemer meer ruimte om een economisch gezonde bedrijfsvoering te leiden en is daardoor als bedrijf minder kwetsbaar voor de sterk fluctuerende opbrengstprijzen van vleesvarkens, uitbraken van dierziektes, hoge mestafzet prijzen en de zware concurrentiepositie van de sector[61].

2. De voorgestelde gecombineerde luchtwassers van de voorgenomen activiteit zijn een stuk kleiner dan de luchtwassers zoals beschreven in alternatief 1 en alternatief 2. Constructief zal de plaatsing van de luchtwassers van de voorgenomen activiteit een stuk eenvoudiger zijn. Dit gezien het feit dat de luchtwassers in (het midden van) het dak van de stal worden weggewerkt[62].

3. De belangrijkste reden voor de initiatiefnemer om te opteren voor de voorgenomen activiteit is gelegen in het feit dat zowel de luchtwasser van alternatief 1 als de luchtwasser van alternatief 2 is voorzien van een geurreducerende stap bestaande uit een wand opgebouwd van wortelhout. Om een goede werking van de luchtwasser te waarborgen dient dit wortelhout jaarlijks te worden vervangen. Door het feit dat de luchtwasser in de stal wordt ingebouwd is het vervangen van dit wortelhout *redelijkerwijs* niet mogelijk. Van buitenaf is het daarom *redelijkerwijs* niet mogelijk om het wortelhout te vervangen. Van de binnenkant van de stal bezien is de luchtwasser boven het plafond van de stal gesitueerd, zodat het van binnen af bezien *redelijkerwijs* ook niet mogelijk is om het wortelhout te vervangen[63]

[61] De intensieve veehouderij heeft het afgelopen decennium woelige tijden doorgemaakt. Diverse crises zijn op de sector afgekomen: de mestproblematiek, dierziekten en productveiligheid zijn items die steeds terugkeren die de sector zwaar onder druk zetten. Bovendien staat de concurrentiepositie van de sector onder druk. Sinds 1990 is in Nederland bijna de helft van het aantal bedrijven gestopt. In 2002 was de productieomvang van de varkenshouderij in Nederland terug op het niveau van 1980.

[62] Om de wassers in het midden van de stallen te kunnen plaatsen moeten speciale voorzieningen worden getroffen zoals het maken van draagplateaus op de staalconstructie. Hierdoor worden we tevens beperkt in de keuze van de wassers. Er moet een wasser gekozen worden welke niet te zwaar is, niet te groot en redelijk te onderhouden is. De wasser met de beste geurreductie is de wasser van alternatief 1 en alternatief 2, echter beiden zijn voorzien van een wortelhoutfilter welk jaarlijks vervangen moet worden. Ook zijn dit in omvang (lees lengte) de grootste wassers. Zij worden dan ook bij normaal gebruik op de begane grond geplaatst zodat reiniging en vervanging van het wortelhoutfilter goed uit te voeren is. Ter vervanging van het wortelhout zal een speciaal plateau achter de wasser moeten worden gemaakt om zodoende voldoende werkruimte te hebben. Ook zijn er veel bouwkundige voorzieningen nodig zoals opvangbekkens van het spuiwater onder de chemische filters die boven in de kapconstructie moeten worden opgenomen. De gehele wasser wordt terplekke opgebouwd. Deze extra bouwkundige voorzieningen en de extra noodzakelijke tijd zijn in de berekening van de jaarkosten opgenomen. Hiertegenover staat een gecombineerd luchtwassysteem welk volledig in de fabriek gefabriceerd wordt en compleet als unit op de draagconstructie wordt geplaatst. De uitvoering en werking wordt door de leverancier volledig gegarandeerd.

[63] Bij alternatief 1 en 2 is het noodzakelijk dat jaarlijks het wortelhoutfilter vervangen wordt. Door de plaatsing in de kapconstructie zijn extra mankrachten en een grote kraan nodig om dit filter te kunnen vervangen. Hiervoor moet ook een extra werkplateau achter de wasser worden gemaakt waardoor personen goed bij het filter kunnen. Kijkend naar de bedrijfsvoering en efficiëntie is dit zeker niet gewenst.

Gezien het voorgaande kiest de initiatiefnemer als keuze voor de aanvraag milieuvergunning voor de vergunbare en eveneens milieuvriendelijke “voorgenomen activiteit”. In de navolgende tabel wordt een overzicht gegeven van de belangrijkste milieuaspecten van de referentiesituatie en de voorgenomen activiteit.

	Vergund en rechtsgeldig (referentie)			Voorgenomen activiteit		
Overzicht emissies						
Geuremissie (Ou/jaar)	92.736			54.813,6		
Ammoniakemissie (Kg NH3/jaar)	3.412,8			3.886,3		
Fijn stof emissie (g/dier/jaar)	930.600			436.920		
Overzicht staloppervlak						
Bebouwd staloppervlak (m2)	5060			9724		
Overzicht verkeersbewegingen						
	Dag	avond	nacht	Dag	avond	nacht
Bestelauto	14	14	-	12	14	-
Personenauto	-	-	-	12	-	-
Tractor	-	-	-	20	-	-
Vrachtwagen	26	4	10/ jaar	26	8	4
Overzicht ammoniakdeposities						
Ulvenhoutse bos, punt 1	0,92			0,25		
Ulvenhoutse bos, punt 2	0,93			0,26		
Ulvenhoutse bos, punt 3	0,95			0,26		
Ulvenhoutse bos, punt 4	0,93			0,25		
Ulvenhoutse bos, punt 5	0,88			0,24		
Holland Diep, punt 1	1,25			0,42		
Holland Diep, punt 2	1,04			0,34		
Holland Diep, punt 3	0,97			0,32		
Holland Diep, punt 4	0,48			0,16		
Kooibosje Terhn, punt 1	1,87			0,52		
Kooibosje Terh, punt 2	1,85			0,34		
Bosbad, punt 1	2,77			1,15		
Bosbad, punt 2	3,45			1,38		
Bosbad, punt 3	4,03			1,35		
De Hooiberg, punt 1	11,47			2,37		
De Hooiberg, punt 2	10,54			2,15		
De Hooiberg, punt 3	9,10			1,73		
Liesbosch, punt 1	5,76			1,23		
Liesbosch, punt 2	5,92			1,22		
Liesbosch, punt 3	4,87			1,03		
Overzicht geurbelasting						
Bankenstraat 35	5,59			4,18		
Bankenstraat 80	8,13			6,68		
Rioolseweg 2	3,52			2,39		
Geerstraat 45	6,38			4,84		
Geerstraat 48	6,41			4,87		
Geerstraat 38	6,43			4,80		
Geerstraat 32	7,11			5,78		
Geerstraat 28	7,03			5,11		
Geerstraat 22	5,72			3,80		
Haansberg 128	6,63			4,14		
Haansberg 120	5,22			3,37		
Haansberg 116	4,77			2,89		
Haansberg 114	4,68			2,86		
Haansberg 67	9,12			6,03		
Haansberg 63	9,09			6,57		
Beelgaarde 2	1,90			1,17		

Geien het voorgaande zal uitvoering van de voorgenomen activiteit leiden tot minder geurhinder naar de omgeving. Sterker nog. Uitvoering van de voorgenomen activiteit zal de bestaande overbelaste situatie opheffen. Voorts zal de uitvoering van de voorgenomen activiteit bijdragen aan de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende gevoelige natuurgebieden (afname depositie) en zal de emissie van fijn stof afnemen.

Het staloppervlak zal toenemen. Na uitvoering van de voorgenomen activiteit zal er planologisch geen bouwoppervlak meer beschikbaar kunnen worden gesteld. Het aantal transportbewegingen neemt na uitvoering van de voorgenomen activiteit toe. De initiatiefnemer stel voor om in overleg met de gemeente en de omwonenden een routering vast te leggen die voor alle partijen acceptabel is. Voorgesteld wordt om een verplichting vast te leggen in de milieuvergunning dat de initiatiefnemer de betrokken chauffeurs instrueert om over de overeengekomen route te rijden. Uit het MER blijkt voorts dat het verbruik aan energie en grond- en hulpstoffen na uitvoering van de voorgenomen activiteit toeneemt ten opzichte van de referentiesituatie. Er worden echter alle maatregelen getroffen die redelijkerwijs verlangt kunnen worden om het verbruik van de energiedragers te beperken van =wel het verbruik van de grond- en hulpstoffen tot een minimum te beperken.

Locatiekeuze

Voor de voorgenomen activiteit is een herziening van het bestemmingsplan noodzakelijk. Voor de herziening van het bestemmingsplan zal het vereist zijn dat een plan-MER wordt opgesteld. Dit is goed te combineren met het besluit-MER (hierna: MER), aangezien deze inhoudelijk vrijwel hetzelfde zijn. Het MER kan de plaats van het milieurapport in het kader van de plan-MER innemen. Officieel vervangt het MER de plan-MER niet, omdat voor beide verplichtingen afzonderlijke juridische grondslagen gelden. Omdat de inhoudelijke vereisten van de (besluit-)m.e.r. en de Plan-m.e.r. vrijwel gelijk zijn is er voor gekozen het Plan-MER rapport en het MER rapport te combineren. Voor de goede orde wordt hierbij aangegeven dat de onderbouwing van de locatiekeuze in hoofdstuk 12 van onderhavig MER is bezien vanuit de initiatiefnemer. De uiteindelijke planologische afweging is voorbehouden aan de gemeente Etten-leur. Deze kan in diens afweging indien gewenst en waar nodig verwijzen naar de inhoud van het MER alsmede voorliggende oplegnotitie. Dit betekent dat het MER formeel alleen geldt als Besluit-MER en niet als Plan-MER, daar de Plan-Mer geïnitieerd zal worden door de initiatiefnemer van de Plan-MER zijnde de gemeente Etten-leur.

De onderhavige locatie is gelegen in de GHS-Landbouw, subzone “leefgebied Stuweelvogels”. Het leefgebied struweelvogels omvat landbouwgronden en andere gronden - met name defensieterreinen - waarop struweelvogels kunnen gedijen, zoals de roodborsttapuit en de geelgors. Deze vogels hebben wel rust en ruimte nodig, maar zijn minder gevoelig voor ruimtelijke ingrepen door de landbouw, de recreatie en andere in het buitengebied voorkomende functies dan de kwetsbare planten- en diersoorten.

Binnen dit leefgebied mogen intensieve veehouderijen hun bouwblok uitbereiden tot maximaal 2,5 hectaren, mits er sprake is van een duurzame locatie. Het bedrijf is voorts gelegen binnen het gebiedsplan Brabantse Delta. De onderhavige inrichting niet is gelegen binnen een extensiveringsgebied intensieve veehouderij. Uitbreiding is mogelijk mits de ruimtelijke kwaliteit of functies zich daartegen niet verzetten. De ruimtelijke kwaliteit en ruimtelijke functies verzeten zich over het algemeen niet tegen een uitbreiding wanneer er sprake is van uit ammoniak- en stankoogpunt duurzame locaties, omdat zich in gebieden met weinig andere conflicterende functies immers meer mogelijkheden voor de ontwikkeling van de intensieve veehouderij voordoen. De Handleiding duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij dient als leidraad voor het navolgende.

Op de huidige locatie is het mogelijk het bedrijf verder te ontwikkeling waarbij wordt voldaan aan de Wet geurhinder en veehouderij. Voorts is het bedrijf niet gelegen in een kernrandzone zoals bedoeld in de Handleiding duurzame locaties en duurzame projectlocaties voor de intensieve veehouderij.

De initiatieflocatie is niet gelegen binnen een volgens de Wet ammoniak en veehouderij (Wav) gedefinieerd (zeer) kwetsbaar gebied noch binnen een zone van 250 meter van een betreffend gebied. Qua ammoniakemissie geldt er voor de betreffende locatie geen emissieplafond. De afstand tot het meest nabij gelegen (zeer) kwetsbaar gebied is groter dan 3400 meter. Natura-2000 liggen op meer dan 10 km afstand van de onderhavige locatie. Op de (zeer) kwetsbare natuurgebieden en de Natura-2000 gebieden is het mogelijk het bedrijf verder te ontwikkeling zonder toename van depositie op deze gebieden.

Binnen de 50 meter van de stallen van de onderhavige locatie bevinden zich geen gevoelige planten en bomen zoals bedoeld in het rapport "Stallucht en Planten" van het IMAG in Wageningen uit juli 1981. Voorts bevinden er zich binnen de 25 meter geen minder gevoelige planten en bomen zoals gedefinieerd in het bedoelde rapport. In de huidige situatie is er geen sprake van directe ammoniakschade veroorzaakt door de onderhavige inrichting. Ook bij de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven kan worden gewaarborgd dat er geen sprake is van directe ammoniakschade.

De IPPC-richtlijn is onder meer van toepassing wanneer meer dan 2000 plaatsen voor mestvarkens aanwezig zijn (punt 6.6. bijlage I van de richtlijn). Voor de onderhavige inrichting is een rechtgeldige vergunningsituatie van kracht voor het houden van meer dan 2000 plaatsen voor vleesvarkens. Met de voorgenomen activiteit neemt het aantal vleesvarkens nog verder toe. Hiermee wordt in de referentiesituatie en bij de voorgenomen activiteit de drempelwaarde uit bijlage 1 van de IPPC-richtlijn, zijnde 2000 plaatsen voor vleesvarkens, overschreden. Dit betekent dat de Richtlijn van toepassing is en dat er sprake is van een bestaande installatie in de zin van de richtlijn. Het bestaande bedrijf dient in het kader van de IPPC-richtlijn en in het kader van het Besluit huisvesting voorzien te worden van emissie arme stalsystemen voor zover die nog niet aanwezig zijn. Ook als het initiatief niet wordt uitgevoerd zal het bestaande bedrijf in de toekomst moeten worden aangepast voor zover dit nog niet is gebeurd. Dit gaat gepaard met toekomstige verbouwactiviteiten en extra investeringen. Door dit te combineren met een uitbreiding zullen deze investeringen voor de uitbreiding lager uitvallen. De voorgenomen activiteit wordt uitgevoerd in overeenstemming met de IPPC-richtlijn. Voorliggend MER speelt een belangrijke rol in de toetsing aan de IPPC-richtlijn.

De onderhavige locatie is niet gelegen binnen de Ecologische hoofdstructuur (EHS). Noch is de onderhavige locatie gelegen binnen dan wel nabij overige natuurgebieden. De onderhavige locatie is gelegen in een gebied van redelijk hoge historische geografie. Historische geografie is de ruimtelijke neerslag van de aanpassingen die de mens in de loop der eeuwen heeft gedaan aan de natuurlijke omgeving. Voorbeelden zijn oude akkercomplexen (bolle akkers met esdekken), heidevelden, landgoederen, dijken en kaden, turfvaarten en de patronen van wegen en waterlopen. Selectie en waardering heeft plaatsgevonden op de ten noordwesten van Etten-Leur gelegen poldercomplex waarvan de ontsluiting via vaarten en wegen noord-zuid getraceerd is. Ten gevolge van schaalvergroting in de landbouw is de percelering grootschaliger geworden. De voormalige vaarten, de Kibbelvaart en de Laakse vaart lopen door het vlak. De voorgenomen activiteit heeft geen invloed op de karakteristieke eigenschappen waarvoor dit gebied is aangewezen.

Voorts blijkt dat er geen aanleiding is te vermoeden dat er archeologische waarden op of nabij de onderhavige locatie aanwezig zijn. Er is daarmee op voorhand geen aanleiding archeologisch onderzoek plaats te vinden voorafgaande aan de onomkeerbare ingrepen in de bodem (bouwwerkzaamheden). Aardkundig waardevolle gebieden zoals beekdalen, kreekgebieden, stuifzand- en landduinen blijven behouden na uitvoering van de voorgenomen activiteit.

De onderhavige locatie is niet gelegen binnen deze gebieden. De onderhavige locatie is verder niet gelegen in een grondwaterbeschermingsgebied. De onderhavige locatie is niet gelegen in een waterbergingsgebied. Uitvoering van de voorgenomen activiteit zal hydrologisch neutraal geschieden. De onderhavige locatie is niet gelegen binnen een zoekgebied voor rivierverruiming. De geschiktheid van deze zoekgebieden zal dan ook niet verloren gaan na uitvoering van de voorgenomen activiteit. De onderhavige locatie is niet gelegen binnen potentieel natte gebieden (streekplan).

Onderhavige locatie is niet gelegen in een varkensvrije zone. Het blijkt mogelijk het bedrijf verder te ontwikkelen zonder dat daarbij de Wet luchtkwaliteit in de weg staat (hinder fijn stof).

Op de onderhavige locatie is reeds een varkenshouderij aanwezig met alle benodigde voorzieningen. Indien op een alternatieve locatie een bedrijf ontwikkeld moet worden dan gaat dit gepaard met zeer hoge extra investeringen. Hierbij dient met name gedacht te worden aan het realiseren van een verkeersontsluiting, voorzieningen ten behoeve van elektriciteit, riolering, drinkwater en verwarming (aardgas). Daarnaast zijn ook extra investeringen noodzakelijk t.b.v. verhardingen op het bedrijf, noodstroomvoorzieningen etc. Kortom het ontwikkelen van een alternatieve locatie zal gepaard gaan met zeer hoge extra investeringen die de haalbaarheid van de bedrijfsontwikkeling zullen belemmeren. De bedrijfsontwikkeling zal worden uitgevoerd conform de bepalingen van de IPPC-richtlijn. Gezien het voorgaande is er naar onze mening sprake van een duurzame locatie. Uit de bereidheid van de gemeente Etten-Leur om in principe mee te werken aan uitvoering van de voorgenomen activiteit (verplaatsing) blijkt dat ook de gemeente Etten-Leur de mening deelt dat er sprake is van een duurzame locatie.

De bedrijfsontwikkeling past hiermee binnen de doelstellingen van het streekplan en het gebiedsplan. Uit maatschappelijk oogpunt, bedrijfseconomisch oogpunt en uit duurzaamheid oogpunt is de locatie keuze verantwoord.

<u>Leemten in kennis</u>

De leemten in kennis die in dit onderzoek zijn geconstateerd hebben betrekking op fijn stof. Aan de basis van de huidige normen voor de emissie van stof in de landbouw ligt nog weinig wetenschappelijk onderzoek. De verwachting is dat in de toekomst meer wetenschappelijk onderzoek plaatsvindt en hier meer bekend over wordt. In 2007-2008 is in opdracht van het Ministerie van VROM een beleidsgeoriënteerd onderzoeksprogramma fijn stof (BOP) uitgevoerd gericht op vermindering van onzekerheden rond fijn stof ter ondersteuning van het Nederlands fijn stof beleid. Uit het BOP komt naar voren dat de $PM_{2,5}$ normen een aanpassing van het fijn stof beleid in Nederland vergen. Verder moet het ondersteunend beleidsinstrumentarium (monitoring, emissie-inventarisatie en modellen) worden herzien. De kennisbasis voor $PM_{2,5}$ is nog erg klein en de onzekerheden erg groot. Hiaten in kennis hebben betrekking op concentraties, metingen, samenstelling, bronnen en verspreiding, maar ook op mogelijke reductiemaatregelen zijn en het potentiële effect hiervan. Alle metingen, emissiegegevens en berekeningen inzake $PM_{2,5}$ hebben nog geen officiële status.

Bijlage 3. Brief Minister van LNV inzake Natura2000 , d.d. 30 juni 2009;

Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK DEN HAAG

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
Programmadirectie Natura 2000

Prins Clauslaan 8
2595 AJ DEN HAAG
Postbus 20401
2500 EK DEN HAAG
www.minlnv.nl

Datum 30 juni 2009
Betreft Natura 2000

Onze referentie
PDN.2009.56

Bijlagen
1

Geachte Voorzitter,

Om er voor te zorgen dat we in Europa en Nederland belangrijke natuurwaarden en natuurgebieden, én daarmee onze biodiversiteit, behouden en verbeteren, leggen we een Europees netwerk van natuurgebieden aan.

Zoals u weet gaat het in Nederland om 162 Natura 2000-gebieden. Voor al die gebieden wordt een traject in twee fasen doorlopen. Eerst wordt per gebied in een (ontwerp-)aanwijzingsbesluit vastgelegd voor welke soorten of habitats het gebied een bijzondere beschermingsopgave krijgt en hoe het gebied precies wordt begrensd. Daarna, en soms parallel, wordt voor elk gebied in een beheerplan – als uitkomst van een gebiedsproces met alle betrokkenen – vastgelegd hoe en binnen welke tijdspanne de doelen worden gerealiseerd. Het gaat dus om de stappen die worden gezet, de maatregelen die worden genomen en fasering van de realisatie van de doelen. De Vogel- en Habitatrichtlijn stellen geen termijn waarin de gunstige staat van instandhouding moet zijn bereikt.

Uitgangspunt is dat de doelen en begrenzingen uitsluitend op basis van ecologische criteria mogen worden vastgesteld, maar dat bij de uitwerking in beheerplannen ook andere, bijvoorbeeld sociaal-economische, aspecten kunnen worden meegewogen.
Dat proces loopt niet voor alle 162 gebieden parallel. In bijvoorbeeld de Voordelta is de aanwijzing al definitief gemaakt en is het beheerplan goedgekeurd. Voor het grootste deel van de gebieden zijn de ontwerp-aanwijzingsbesluiten gepubliceerd en wordt gewerkt aan het opstellen van beheerplannen. Voor andere gebieden moeten de ontwerp-aanwijzingsbesluiten nog worden gepubliceerd en het beheerplanproces nog starten. De implementatie van de Natura 2000-gebieden in Nederland is dus in volle gang.

Leven
van het land,
geven
om natuur.

Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
Programmadirectie Natura 2000

Datum
30 juni 2009

Onze referentie
PDN.2009.56

De omstandigheden in Nederland voor het implementeren van Natura 2000 zijn bijzonder. Ons land is dichtbevolkt met een hoge ruimtedruk. Natuurgebieden en te beschermen natuurwaarden liggen vaak in de nabijheid van gebieden waar andere gebruiksfuncties al vele jaren gelden.
Daarnaast kent Nederland de traditie dat natuur ook is om van te genieten en dus in principe toegankelijk moet zijn voor mensen (wandelen, fietsen, varen). De grootste uitdaging in Nederland voor Natura 2000 is het vinden van een evenwicht tussen natuur en andere gebruiksfuncties, dus het vinden van evenwicht tussen people, planet en profit. Een zorgvuldige en dynamische balans tussen mensen, natuur en economie is voorwaarde voor effectief beleid. En dat is nodig voor de houdbaarheid van stappen en maatregelen. Bovendien is het een belangrijke voorwaarde voor het draagvlak voor natuurbeleid, voor Natura 2000 en dus voor het bereiken van de biodiversiteitsdoelstelling.

Tijdens het spoeddebat over uitspraken van de Raad van State over milieuvergunningen voor veehouderijbedrijven op 9 april 2009 heb ik uw Kamer toegezegd te willen bezien of er rek en ruimte is in de Natuurbeschermingswet 1998, zonder de doelen van deze wet overboord te zetten. Daarnaast heb ik toegezegd na te gaan of Nederland de enige lidstaat is die er moeite mee heeft het begrip “significantie” hanteerbaar te maken en nog eens goed te kijken naar het element van de kritische depositiewaarde.
Ik heb aangegeven te willen bezien hoe wij, binnen de kaders van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de doelstellingen van de Natuurbeschermingswet 1998, kunnen zorgen dat wij met onze aanpak een goede balans tussen economie en ecologie realiseren.

Om invulling te geven aan de gedane toezeggingen, heb ik twee wegen bewandeld. In de eerste plaats heb ik een externe groep onder voorzitterschap van de heer Servaes Huys gevraagd om mij advies te geven. In de tweede plaats heb ik zelf gekeken naar mogelijkheden voor rek en ruimte. De resultaten treft u in deze brief aan. Tevens zal ik in deze brief ingaan op de aanpak die ik richting de Europese Commissie volg en op mijn toezegging in het debat over de aanwijzingsbesluiten Natura 2000 op 15 april en 3 juni jl. om de Tweede Kamer ook te informeren over de mogelijkheden voor verruiming van de definitie van bestaand gebruik naar vergund gebruik, over de wenselijkheid van aanscherping van artikel 43 van de Natuurbeschermingswet 1998 en over de ‘pilot meldplicht’.

Advies van de adviesgroep Huys
Ik heb de adviesgroep Huys gevraagd onderzoek te verrichten naar de mogelijke ‘rek en ruimte’ binnen de nationale en Europese regelgeving met betrekking tot de bescherming van gebieden, waardoor (bedrijfsmatige) activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden door kunnen gaan, zonder dat daarmee de realisering van de doelstellingen van de regelgeving in gevaar wordt gebracht. Hierbij gaat het om de Natuurbeschermingswet 1998, de Habitatrichtlijn en de Vogelrichtlijn.

Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
Programmadirectie Natura 2000

Datum
30 juni 2009

Onze referentie
PDN.2009.56

De adviesgroep Huys heeft mij op 19 juni een advies gegeven[1]. Ze heeft zich bij het zoeken naar oplossingsrichtingen geconcentreerd op de kernvraag “wat is een kansrijke strategie om het vastzittende dossier van ammoniak en Natura 2000 weer in beweging te krijgen, gebruikmakend van de maximale en juridische mogelijkheden (rek en ruimte) en aansluitend op de gedachtevorming in de regio?” Het advies treft u als bijlage aan bij deze brief.

Ik ben de adviesgroep zeer erkentelijk voor het feit dat zij op zo'n korte termijn een advies heeft kunnen verstrekken. Het advies bevat een aantal waardevolle conclusies en een aanbeveling voor een vervolgaanpak.

<u>Conclusies over de bestaande aanpak</u>
De adviesgroep bevestigt ten aanzien van de *aanwijzing en begrenzing van Natura 2000-gebieden* dat volgens de Vogel- en Habitatrichtlijn economische en sociale aspecten (dus profit en people) in beginsel geen rol spelen.

Ten aanzien van het *belang van instandhoudingdoelen* komt de adviesgroep tot meerdere conclusies.
Ten eerste is er geen verplichting om vóór een bepaalde datum in alle aangewezen gebieden een gunstige staat van instandhouding te bereiken en moet en mag bij de toepassing van de artikel 6, lid 1 en lid 2 van de Habitatrichtlijn rekening worden gehouden met vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Deze constatering heeft geen betrekking op welke doelen worden gesteld, maar in de eerste plaats op het tempo waarmee de in het beheerplan voorgestane maatregelen worden uitgevoerd. Dat betekent dat instandhoudingsdoelen ook stapsgewijs en gefaseerd kunnen worden bereikt en dat op die manier ruimte kan worden geboden aan andere gebruiksfuncties in een gebied.
Ten tweede kan en moet bij het formuleren van instandhoudingsdoelen ook rekening worden gehouden met het dynamische karakter van de natuur. Echter, de adviesgroep wijst er ook op dat onder andere de definitie van ‘gunstige staat van instandhouding’ in de Habitatrichtlijn, ook belangrijke statische elementen bevat. Ik ben het eens met de aanbeveling van de adviesgroep dat deze statische elementen, in het licht van onder meer klimaatverandering, heroverweging verdienen en zal dit onderwerp bij de Europese Commissie aan de orde stellen en bij een mogelijke evaluatie inbrengen.
Ten derde merkt de adviesgroep op dat de kritische depositiewaarde in het Nederlandse beleid een te grote aandacht heeft gekregen en dat die waarde te stringent is geformuleerd en toegepast. Dit doet geen recht aan de werkelijkheid dat depositie slechts één van de elementen is, die eraan bijdragen dat geen gunstige staat van instandhouding kan worden bereikt of behouden.
De adviesgroep beveelt aan het belang van de kritische depositiewaarde te relativeren en verwacht dat daardoor de nadruk bij toetsing door de Raad van State zal verminderen.

[1]Meer dynamiek bij de uitvoering van nationale en Europese natuurwetgeving, Adviesgroep Huys, 19 juni 2009

Deze aanbeveling is in lijn met het advies van de Taskforce stikstof/ammoniak in relatie tot Natura 2000 (Taskforce Trojan). Een aanpak hiervoor is al verwoord in de 'Handreiking beoordeling activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken op Natura 2000-gebieden'. In pilots in de Peelgebieden en Wieden-Weerribben wordt onderzocht hoe we er voor kunnen zorgen dat de integrale afweging die wordt gemaakt, explicieter en zichtbaarder wordt zodat, zoals de Taskforce Trojan dat verwoordde, de rechter niet op de stoel van bevoegd gezag hoeft te gaan zitten. We zijn op zoek naar best practices.
Net als de adviesgroep Huys ben ik van mening dat we de kritische depositiewaarde in het kader van vergunningverlening niet in absolute termen moeten gebruiken. De kritische depositiewaarde is richtinggevend voor de langere termijn, maar niet noodzakelijkerwijs een realistisch streven voor de korte termijn. Dat geldt zeker in gebieden waar de feitelijke depositie vele malen hoger is dan de kritische depositiewaarde. Daarom worden zogenaamde tussenwaarden gedefinieerd, die als richtwaarde kunnen worden gebruikt. Ze schetsen een realistisch perspectief voor enerzijds de zekerstelling van verbetering van de natuuromstandigheden en anderzijds het houden van mogelijkheden voor economische ontwikkeling, binnen meerdere beheerplanperioden. De tussenwaarden worden wetenschappelijk onderbouwd en vormen de basis voor afspraken die per gebied worden gemaakt. De inzet is daarmee gericht op de gewenste balans tussen people, planet en profit, waarbij evident is dat de 'planet-doelen' per beheerplanperiode verbeteren tot een gunstige staat van instandhouding is bereikt.

De huidige praktijk inzake de *gunstige staat van instandhouding* is dat de natuurdoelen bij het vaststellen van de definitieve aanwijzingsbesluiten, meestal op basis van ingebrachte zienswijzen, nog eens kritisch worden beoordeeld. In die zin omarm ik de suggestie van de adviesgroep om aanwijzingsbesluiten nog eens tegen het licht te houden en mogelijkerwijs aan te passen.
Als daar, op basis van objectieve, ecologische gegevens, aanleiding toe is, worden doelen in de huidige werkwijze aangepast. Dat is bijvoorbeeld gebeurd bij de doelen voor broedvogels in het kader van de aanwijzing van Natura 2000-gebieden in het Waddengebied. Op voorwaarde dat wijziging van de doelen ecologisch wordt onderbouwd, kan ook de beoordeling van beheerplannen aanleiding zijn om doelen aan te passen.

De adviesgroep zegt dat de continuering van *bestaand rechtmatig gebruik* in beginsel mogelijk is, zolang de overheid een juridisch instrument in handen heeft om desnoods een wijziging of beëindiging te kunnen afdwingen wanneer dat nodig is ter realisering van de instandhoudingsdoelstelling. De adviesgroep definieert "bestaand rechtmatig gebruik" als activiteiten waarvoor in het verleden alle destijds benodigde vergunningen voor onbepaalde duur zijn verleend.
De adviesgroep tekent daarbij aan dat agrarische ondernemers zowel eerder verleende vergunningen als bestaand rechtmatig gebruik niet moeten beschouwen als eeuwigdurende rechten.

Vormen van bestaand gebruik, die niet vallen onder de definitie van bestaand rechtmatig gebruik, moeten juridisch worden aangemerkt als nieuwe activiteiten en als zodanig worden beoordeeld. De adviesgroep is wel van mening dat die vormen van bestaand gebruik in de meeste gevallen toegestaan kunnen worden in het kader van de beoordeling van een totaal programma (zie daarvoor de volgende paragraaf) waarin ontwikkelingsruimte ontstaat.
Het wettelijke regime voor bestaand gebruik heeft mijn voorkeur boven het voorstel van de adviesgroep, omdat het regime van de Nb-wet een breder toepassingsbereik heeft. Het regime van de Nb-wet heeft immers betrekking op al het feitelijk gebruik dat plaatsvond op de peildatum, en sindsdien niet in betekenende mate is gewijzigd. Niet van belang daarbij is dat ook alle benodigde vergunningen zijn verleend.

De adviesgroep Huys onderschrijft met deze conclusies de aanpak die ik voorsta en in de praktijk breng om rek en ruimte in de regelgeving te zoeken, zonder de natuurdoelen uit het oog te verliezen. De mogelijkheden die de wetgeving biedt, zijn voor een groot deel reeds benut. De adviesgroep ziet vooral ruimte in het anders omgaan met de kritische depositiewaarde door het belang ervan te relativeren. Die aanbeveling sluit mijns inziens aan bij de benadering die nu in bijvoorbeeld de Peelgebieden wordt gevolgd. Een tweede belangrijk punt vind ik dat de adviesgroep benadrukt dat natuurdoelen in de tijd gefaseerd kunnen worden omdat de Europese richtlijnen geen termijnen stellen. Het is daarom zaak om in de beheerplannen duidelijk te onderbouwen welke maatregelen worden genomen én aan te geven welke periode wordt benut om ze te regelen. Het kan daarbij als dat nodig is, gaan om een periode van tientallen jaren.

<u>Aanbeveling voor een programmatische aanpak</u>
De adviesgroep Huys betoogt dat er ruimte is voor economische ontwikkeling in Natura 2000-gebieden als wordt zekergesteld dat ecologische en economische doelen gelijktijdig en in samenhang worden beschouwd. Dat geldt ook voor gebieden waar sprake is van een hersteldoelstelling. Om dat uitgangspunt in de praktijk toepasbaar te maken, heeft de adviesgroep zich laten inspireren door het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit.
In een plan of programma (door de adviesgroep genoemd ‘Natura 2000-ontwikkelingsplan’) worden enerzijds de herstelmaatregelen voor een Natura 2000-gebied en anderzijds nieuwe agrarische of andere economische ontwikkelingen of activiteiten in de omgeving van de betrokken Natura 2000-gebieden beschreven. Het Natura 2000-ontwikkelingsplan moet, in zijn totaliteit bezien, gericht zijn op het bereiken van de (in tijd gefaseerde) instandhoudings-doelstellingen. In dat geval wordt conform de Habitatrichtlijn gehandeld. Het Natura 2000-ontwikkelingsplan wordt in zijn totaliteit aan een passende beoordeling onderworpen. De adviesgroep tekent hier overigens bij aan dat wel verzekerd moet zijn dat op het niveau van de individuele Natura 2000-gebieden de instandhoudingdoelen worden gerealiseerd; er kan niet tussen gebieden worden ‘verrekend’.

Ook geeft de adviesgroep aan dat in zo'n plan de opgenomen maatregelen een innerlijke functionele samenhang moeten hebben. Dit maakt volgens de adviesgroep een programmatische aanpak nog steeds mogelijk, bijvoorbeeld rond ammoniak.
Verder stelt de adviesgroep voor om een wettelijke verplichting te introduceren om de in het Natura 2000-ontwikkelingsplan genoemde maatregelen ook feitelijk tijdig uit te voeren. Volgens de adviesgroep zou dit bijvoorbeeld kunnen door het opnemen van een wettelijke oplevertoets. Bevoegde gezagen kunnen dan worden aangesproken op de naleving van het treffen van de overeengekomen maatregelen.

De door de adviesgroep voorgestelde programmatische aanpak sluit aan bij wat in de praktijk rond stikstof en ammoniak gebeurt in beheerplanprocessen in bijvoorbeeld De Peelgebieden in Noord-Brabant en Overijssel. De adviesgroep verwijst ook naar deze voorbeelden. De adviesgroep noemt als belangrijkste elementen van de huidige aanpak:
- het centraal stellen van de instandhoudingsdoelen per gebied,
- het samengaan van generieke en gebiedsspecifieke maatregelen in één pakket,
- het door middel van een passende beoordeling inzichtelijk maken dat instandhoudingsdoelen dichterbij worden gebracht
- het inzichtelijk worden van de ontwikkeling van natuurwaarden en ammoniakdepositie voor een monitoringssysteem en afsprakenkader.

Ik deel de analyse van de adviesgroep en voeg daar nog een belangrijk element aan toe, namelijk dat van het gebiedsgerichte proces. Ik vind een gebiedsgerichte aanpak waardevol en tegelijktijd een essentiële voorwaarde voor draagvlak voor Natura 2000, dat de beheerplannen niet op de tekentafel maar door de betrokkenen in en bij het gebied worden gemaakt. De trajecten vergen veel inzet van alle betrokkenen. Tegelijkertijd stel ik vast dat er inmiddels goede voorbeelden zijn van gebieden waar de situatie zeer gecompliceerd is, en waar in een gebiedsproces tot overeenstemming kan worden gekomen, bijvoorbeeld in de Peelgebieden en de Wieden-Weerribben. De beheerplantrajecten moeten dan ook onverminderd doorgang vinden. Ik leg het advies van Huys zo uit dat we op die ervaring moeten voortbouwen. Daarenboven wil ik kijken of de programmatische aanpak, die zich hier en daar in de praktijk al lijkt te ontwikkelen, langs de lijnen die de adviesgroep schetst meerwaarde kan genereren. Ik wil dat om te beginnen verkennen voor stikstof en ammoniak. Ik sluit een bredere scope niet uit, maar wil gelet op de complexiteit van de problematiek het betere niet de vijand van het goede laten worden.

Het advies van de adviesgroep gaat verder dan de huidige praktijk op het punt van de wettelijke borging van de uitvoering van maatregelen. De gedachte dat wordt zeker gesteld dat maatregelen van de verschillende overheden die noodzakelijk zijn om de doelen te bereiken ook worden uitgevoerd spreekt mij aan. Ik wil onderzoeken of wettelijke verankering daarvoor noodzakelijk is.

Ik zal daarom de voorstellen met mijn ambtgenoten van V&W, VROM, provincies en gemeenten nader bezien in het licht van de verhouding tot bestaande instrumenten en bevoegdheden.

In het verlengde van de punten van de adviesgroep Huys ben ik al enige tijd bezig met overleg over welke elementen een rol spelen. In dat verband zal ik met mijn ambtgenoot van Verkeer en Waterstaat bezien hoe op gebiedsniveau een beoordeling van de totaaleffecten van de in het MIRT opgenomen projecten daarin een plaats kunnen krijgen. Op basis daarvan zal het kabinet, op mijn voorstel, nader kunnen besluiten over de vraag of en zo ja hoe deze aanpak wettelijk in de Natuurbeschermingswet 1998 zal worden verankerd. Zonodig zal ik daarvoor vooruitlopend op de integratie van de natuurwetten een afzonderlijk wetsvoorstel in procedure brengen.

Aanpassing van de Natuurbeschermingswet 1998
Naast het advies van de adviesgroep Huys, heb ik zelf onderzoek uitgevoerd. Dat heeft geleid tot voorstellen voor wijziging of verduidelijking van de Natuurbeschermingwet 1998 op een aantal punten, te weten:

1. continuering van het huidige regime voor bestaand gebruik na de overgangstermijn tot inwerkingtreding van de beheerplannen;
2. voorziening voor een specifiek beoordelingsregime voor stikstofemissies;
3. aanpassing van het beschermingsregime voor doelen voor beschermde natuurmonumenten;
4. verduidelijking van de beroepsmogelijkheid tegen het beheerplan;
5. wettelijke verankering van rekenmodellen en meetmethoden.

Op zeer korte termijn zal ik deze voorstellen uitwerken in een wetsvoorstel.

<u>Ad 1. Continuering van het huidige regime voor bestaand gebruik</u>
De Natuurbeschermingswet 1998 regelt dat bestaand gebruik dat opgenomen wordt in het beheerplan, vergunningvrij zal zijn. Deze voorziening levert alles overwegend niet voldoende zekerheid voor ondernemers. Immers bestaand gebruik dat onverhoopt niet in het beheerplan is beschreven, kan dan vergunningplichtig worden. Dat leidt tot onzekerheid bij ondernemers.
Ik bereid daarom een voorstel voor waarin zal worden geregeld dat bestaand gebruik dat niet wordt opgenomen in het beheerplan, vrijgesteld blijft van de vergunningplicht. Voor dit gebruik krijgt de huidige tijdelijke vrijstelling van de vergunningplicht dus een permanent karakter. In het verlengde daarvan zal in het voorstel worden geregeld dat het daarbij voor het bevoegd gezag mogelijk blijft om, wanneer nodig, ten aanzien van bestaand gebruik passende maatregelen te treffen.
Ook de adviesgroep Huijs stelt dat de continuering van de voorziening voor bestaand gebruik, in plaats van de herleving van de vergunningplicht, tot de mogelijkheden behoort.

Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
Programmadirectie Natura 2000

Datum
30 juni 2009

Onze referentie
PDN.2009.56

Ik wil benadrukken dat het uitgangspunt is en blijft dat bestaand gebruik zoveel mogelijk in het beheerplan wordt geregeld. Het beheerplan is immers het aangewezen instrument om doelen, de beoordeling van gebruik en ontwikkelingen en de maatregelen in onderlinge samenhang te bezien. Het wettelijke regime voor bestaand gebruik is daarom bedoeld als vangnet-constructie.

2. Voorziening voor een specifiek beoordelingsregime voor stikstofemissies
In het spoeddebat heb ik met uw Kamer gesproken over de onzekerheid die nu bestaat ten aanzien van de vraag of een activiteit, die op zichzelf niet leidt tot een toename van stikstofdepositie in een Natura 2000-gebied, wel kan worden toegestaan op grond van het regime van de Natuurbeschermingswet 1998. Die onzekerheid wil ik wegnemen. Met deze voorziening wordt uitvoering gegeven aan de aangehaalde motie Koopmans/Van der Vlies (Kamerstuknummer 31920, nr. 1) over bedrijfs- en projectontwikkelingen die per saldo het milieu verbeteren.

Ik bereid een voorstel voor, dat voorziet in een specifiek beoordelingsregime voor stikstof. In de situatie dat een activiteit per saldo niet leidt tot een toename van de stikstofdepositie in een gebied, hebben deze activiteiten geen invloed op de sitikstofdepositie en is er feitelijk sprake van een “standstill-situatie”. In zo’n ‘standstill-situatie’ is er per definitie geen sprake van een project met mogelijke significante effecten, die verband houden met stikstofemissie. Dergelijke activiteiten moeten doorgang kunnen vinden.
Het beoogde beoordelingsregime houdt concreet in dat de stikstofdepositie bij de vergunningverlening buiten beschouwing worden gelaten als er sprake is van een standstill-situatie. Dit betekent dat wettelijk wordt verzekerd dat bij gelijkblijvende depositie een vergunning niet zal kunnen worden geweigerd. Op deze wijze wordt het begrip 'significantie' nader ingekaderd.

Hierbij merk ik op dat voor veel gebieden alleen een standstill-situatie uiteindelijk niet voldoende zal zijn om de instandhoudingdoelen te realiseren. Daarvoor zal nadrukkelijk ook een geleidelijke vermindering van de stikstofbelasting nodig zijn. Dat betekent dat er wel behoefte blijft bestaan aan een instrument om op enig moment voorwaarden te stellen teneinde de instandhoudingsdoelen te halen. Die mogelijkheid zal in mijn voorstel worden opgenomen en krijgt de vorm van een ‘aanschrijvingsbevoegdheid’, vergelijkbaar met de huidige voorziening voor bestaand gebruik.
De vraag of nadere beperkingen zullen moeten komen te gelden om een reductie van de stikstofdepositie te realiseren en volgens welke tijdsfasering dat zal gebeuren, moet primair worden beantwoord in het licht van de specifieke doelstellingen van het betrokken Natura 2000-gebied, zoals deze in het beheerplan in omvang, ruimte en tijd zullen zijn uitgewerkt. Overeenkomstig het in het kader van het beheerplan ontwikkelde beleid zullen met toepassing van de aanschrijvingbevoegdheid door het bevoegde gezag aan de betrokken projecten en handelingen op enig moment alsnog voorwaarden kunnen worden opgelegd.

Deze bevoegdheid bestaat overigens – om geen leemte te laten ontstaan in het beschermingsregime - ook voorafgaand aan de vaststelling van het beheerplan.

Over deze voorgenomen voorziening zal ik in overleg treden met de Europese Commissie.

3. Aanpassing van het beschermingsregime voor doelen voor beschermde natuurmonumenten

In artikel 15a, derde lid, van de Natuurbeschermingswet 1998 is bepaald dat de doelen van een beschermd natuurmonument, '-zogenoemde "oude doelen"-' onderdeel uitmaken van de instandhoudingdoelen van het desbetreffende Natura 2000-gebied. Hiertoe is besloten om te voorkomen dat in één gebied verschillende beschermingsregimes zouden gelden. Het gaat hier om de doelstellingen voor natuurschoon en de natuurwetenschappelijke betekenis die voorheen voor een beschermd natuurmonument golden (bijvoorbeeld ten aanzien van weidsheid, stilte).
Inmiddels blijkt dat het (zwaardere) Natura 2000-regime voor de oude doelen in de praktijk van de beheerplannen problemen oplevert. Ik wil een einde maken aan deze problemen en bereid daartoe een voorstel voor dat regelt dat voor de oude doelen - voor zover deze een verdergaande doelstelling hebben dan de Natura 2000 doelen - het oorspronkelijke beschermingsregime zal gaan gelden. Hiermee wordt dan bijvoorbeeld voorkomen dat binnen de Natura 2000-beheerplannen de meer algemene omschrijvingen van beschermde natuur-monumenten zoals bijvoorbeeld "graslanden" en "loofbossen" vertaald moeten worden naar habitattypen. Dat is lastig omdat hier eigenlijk precieze omschrijvingen nodig zijn aan de hand van vegetatietypen. Daarnaast wordt voorkomen dat de soms enorme opsommingen van (algemene) soorten binnen de Natura 2000-systematiek uitgewerkt moeten worden in het beheerplan. Dat lijkt in veel gevallen ook zinloos omdat het om zeer algemene soorten gaat zoals de gewone pad, groene kikker, distelvlinder en konijn. Tot slot zijn er nog de doelstellingen voor natuurschoon zoals "weidsheid", "rust","geomorfologische structuren" en "kleinschalige afwisseling in gradiënten van droog naar nat" die zich moeilijk in instandhoudingsdoelen laten uitwerken.

Het lichtere regime voor de oude doelen zal worden ingepast in het bestaande regime voor de Natura 2000-doelen, zodat geen lasten ontstaan door de voorgestelde splitsing. Zo zal de facultatieve uitwerking van de oude doelen een plaats krijgen in het beheerplan voor het Natura 2000-gebied, en zal worden geregeld dat maar één vergunningaanvraag is vereist, bij hetzelfde bevoegd gezag.

Ik zal de gevolgen voor alle 162 Natura 2000-gebieden in kaart brengen en degenen die de beheerplannen ontwikkelen hiervan op de hoogte stellen.

Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
Programmadirectie Natura 2000

Datum
30 juni 2009

Onze referentie
PDN.2009.56

4. Verduidelijking van de beroepsmogelijkheid tegen het beheerplan
Bij partijen bestaat de behoefte aan duidelijkheid met betrekking tot de status van het beheerplan, en de borging daarvan. Onder meer LTO wijst hierop. Daarom is het zaak dat een beheerplan zo snel mogelijk onherroepelijk wordt, zodat iedereen weet waar hij aan toe is.
Om te bewerkstelligen dat die duidelijkheid er snel kan komen, is het van belang dat er geen onduidelijkheid bestaat over de vraag tegen welke onderdelen van het beheerplan wel en tegen welke onderdelen geen beroep openstaat.
Ik zal daarom een voorstel voorbereiden dat duidelijk maakt tegen welke onderdelen van het beheerplan beroep openstaat. Het gaat daarbij om de beschrijvingen in het beheerplan van handelingen die het bereiken van de instandhoudingdoelstelling niet in gevaar brengen, en de daarbij in voorkomend geval aangegeven voorwaarden en beperkingen.

Wanneer in een beheerplan bijvoorbeeld een bepaalde activiteit wordt opgenomen, is die activiteit vrijgesteld van de vergunningplicht als in overeenstemming met het beheerplan wordt gehandeld. Zo kan bijvoorbeeld het onttrekken van grondwater ten behoeve van drinkwaterwinning in het beheerplan worden opgenomen. Tegen dat onderdeel van het beheerplan kan beroep worden aangetekend. Tegen andere onderdelen van een beheerplan staat geen beroep open. Dit zijn bijvoorbeeld afspraken over uitvoering van maatregelen, het reguliere monitoringsprogramma, gebiedsbeschrijvingen, ecologische vereisten of financieringsinstrumenten.

5. Wettelijke verankering rekenmodellen en meetmethoden
Voor een vergunningverlening op grond van de Natuurbeschermingswet moet veelal onderzoek worden verricht naar de effecten van de desbetreffende activiteit voor het Natura 2000-gebied. Uit de, door het kabinet overgenomen, aanbevelingen van de Commissie Versnelling Besluitvorming Infrastructuurprojecten (Commissie Elverding)[2] en van de Commissie Meten en Berekenen Luchtkwaliteit (Commissie Verheijen)[3] voor zinvolle, eenvoudige methoden van effectbepaling, blijkt de behoefte aan duidelijkheid over de vraag hoe de effecten voor Natura 2000-gebieden moeten worden bepaald.
Ik wil die duidelijkheid verschaffen door waar mogelijk eenvoudige modellen en methoden (“vuistregels”) voor te schrijven. De ontwikkeling daarvan zal gebeuren in goede samenwerking met mijn ambtgenoten van Verkeer en Waterstaat en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Ik verwacht dat hierdoor effecten eenvoudiger kunnen worden bepaald. Zo krijgen initiatiefnemers sneller zekerheid. Het kan bovendien tot gevolg hebben dat de onderzoekslasten kunnen dalen. Het streven is een situatie te creëren dat de consequenties van de externe werking voor onder meer infrastructuur-projecten eenduidiger en consequent kunnen worden bepaald.

---

2 Advies Commissie Versnelling Besluitvorming Infrastructurele Projecten, april 2008.

3 De luchtkwaliteit centraal, advies van de commissie meten en berekenen luchtkwaliteit (advies ‘commissie Verheijen’), september 2008, p. 8.

Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
Programmadirectie Natura 2000

Datum
30 juni 2009

Onze referentie
PDN.2009.56

Brusselse consultatie
Naar aanleiding van mijn toezegging in uw Kamer zijn er afgelopen periode verschillende contacten geweest met zowel de Europese Commissie als andere EU-lidstaten. De Commissie heeft aangegeven op korte termijn geen review van de Vogel- en Habitatrichtlijn te willen. De Commissie vindt dat voor nu een stap te vroeg omdat de implementatie in 27 lidstaten nog in volle gang is.
In de Milieuraad is afgesproken om ervaringen uit te wisselen inzake de implementatie in de praktijk, mede gericht op het bevorderen van een flexibele implementatie in de lidstaten. De Commissie heeft aangegeven in concrete gevallen van gedachten te willen wisselen over problemen die zich in de praktijk van de implementatie voordoen. Hiervan zal ik op gepaste wijze gebruik maken.

In lijn met die afspraak komt de Commissie, op mijn uitnodiging in het najaar naar Nederland om te kijken hoe wij de stikstofaanpak in de Peelgebieden vormgeven, en hoe we in dat verband met de begrippen significantie en kritische depositiewaarde omgaan. De Commissie heeft aangegeven geïnteresseerd te zijn in onze aanpak die zich kenmerkt door fasering in de tijd, die gebruik maakt van tussenwaarden die uitgaat en die uitgaat van een combinatie van generieke, gebiedsspecifieke en effectgerichte maatregelen. Daarnaast treed ik, op korte termijn, zoals hiervoor aangekondigd, met de Commissie in overleg over de voorziening voor een specifiek beoordelingsregime voor stikstofemissies (zie punt 2 op pagina 6).
Ten aanzien van het begrip significantie stel ik momenteel met de bevoegde gezagen een leidraad op om het begrip zoveel mogelijk te concretiseren met het oog op een heldere en eenduidige toepassing ervan in de praktijk. Daarbij kijk ik ook nadrukkelijk naar wat we van andere EU-lidstaten kunnen leren.

Concept beheerplannen 1 september 2009
Voor 1 september 2009 verwacht ik van de provincies ruim 80 conceptbeheer-plannen (voor gebieden waar op verzoek van de provincies de definitieve aanwijzingsbesluiten zijn aangehouden). Deze beheerplannen zullen concreter inzicht geven in de haalbaarheid en betaalbaarheid van de instandhouding-doelen. Ik verwacht dat een deel van de plannen gewoon uitgevoerd en de doelen behaald kunnen worden. Voor knelpunten zal ik gezamenlijk met de bevoegd gezagen bezien welke oplossingen hiervoor beschikbaar zijn. Ik denk daarbij in de eerste plaats aan het overeenkomen van een realistisch tijdpad om een evenwicht te vinden tussen de realisatie van doelen en het behouden van ontwikkelingsperspectief voor andere gebruiksfuncties in de gebieden (people, planet, profit). Ook hier is het instrument ‘haalbaar en betaalbaar’ aan de orde. Zoals ik eerder aangaf zal ik, waar nodig, met concrete knelpunten en voorgestelde oplossingsrichtingen overleg voeren met de Europese Commissie. Ik vind het belangrijk om de komende tijd goed met betrokken partijen de mogelijkheden voor een effectieve aanpak te bespreken. Een hanteerbare en evenwichtige implementatie van Natura 2000 is in ieders belang.

Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
Programmadirectie Natura 2000

Datum
30 juni 2009

Onze referentie
PDN.2009.56

Daarnaast is mijn uitgangspunt dat projecten en activiteiten met een nationaal belang, alsmede regelmatig terugkerende handelingen (bijvoorbeeld zandsuppleties en groot onderhoud aan rijkswegen), in beheerplannen worden opgenomen. Hiermee wordt bereikt dat zij vergunningvrij zijn en dat de in geding zijnde natuurbelangen integraal kunnen worden afgewogen tegen dit type projecten en activiteiten. Ik zal een voorstel doen voor wettelijke borging. Deze mogelijkheid zal ook voor andere gebruiksfuncties worden toegepast.

Overige toezeggingen

Verruiming definitie van "bestaand gebruik" naar vergund gebruik
In het debat over aanwijzingsbesluiten Natura 2000 op 15 april en 3 juni jl. is gevraagd of vergund gebruik kan worden gebracht onder de definitie van 'bestaand gebruik'.

Vergund gebruik, in die zin dat het gaat om activiteiten waarvoor weliswaar ooit een vergunning is verleend, maar die feitelijk nog niet hebben plaatsgevonden, kan worden opgenomen in beheerplannen. In beheerplannen kunnen immers ook toekomstige activiteiten worden opgenomen, en eventueel kan daarbij ook worden aangesloten bij vergund gebruik. Daarbij geldt als voorwaarde dat te allen tijd zeker is dat de instandhoudingdoelen daarmee niet in gevaar worden gebracht. Na opname in het beheerplan van de vergunde activiteit geldt een vrijstelling van de vergunningplicht (artikel 19d, tweede lid, Nb-wet), en zijn de activiteiten, in de woorden van de adviesgroep Huys, 'gelegaliseerd'.

De definitie van bestaand gebruik hoeft hiervoor niet te worden verruimd, aangezien die definitie betrekking heeft op de vrijstelling van de vergunningplicht (artikel 19d, derde lid, Nb-wet), en het toepassen van de aanschrijvingsbevoegdheid (artikel 19c Nb-wet). Deze heeft betrekking op gebruik dat feitelijk plaatsvond op 1 oktober 2005, en het gebruik sedertdien niet of niet in betekenende mate is gewijzigd (artikel 1, onderdeel m, Nb-wet).
Voor gebruik dat wel was vergund, maar op de peildatum niet feitelijk plaatsvond, geldt derhalve de vergunningplicht van artikel 19d, eerste lid, van de Nb-wet, zolang dat gebruik niet in een beheerplan is opgenomen. Zoals ik in deze brief heb aangekondigd, zal de beoordeling van de gevolgen van dat gebruik voor de stikstofdepositie, in een 'standstill-situatie' waarbij er geen toename van de depositie is, niet worden meegenomen bij de vergunningverlening. In plaats daarvan geldt een aanschrijvingsbevoegdheid, zodat de mogelijkheid bestaat om de activiteiten alsnog te beperken als dat nodig is met het oog op de realisering van de instandhoudingsdoelstelling.

Overigens wijs ik erop dat de wettelijke definitie van 'bestaand gebruik' ruimer is dan de definitie die de adviesgroep Huijs hanteert. Die vereist immers dat voor de desbetreffende activiteit ook alle benodigde vergunningen voor onbepaalde duur zijn verleend, en dat de activiteit ook rechtmatig plaatsvond. Die eisen stelt de Nb-wet niet.

Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
Programmadirectie Natura 2000

Datum
30 juni 2009

Onze referentie
PDN.2009.56

Aanscherping artikel 43, tweede lid, onderdeel d, Nb-wet
De heer Van der Vlies heeft gevraagd naar aanscherping van artikel 43, tweede lid, onderdeel d, van de Nb-wet, zodat er mogelijkheden tot meer zekerheid ontstaat voor ondernemers.
In dit artikel is geregeld dat op grond van veranderde omstandigheden en nieuwe inzichten kan worden besloten tot bijstelling van eenmaal verleende vergunningen. Deze bevoegdheid is noodzakelijk ter implementatie van artikel 6, tweede lid, van de Habitatrichtlijn, dat voorschrijft dat passende maatregelen moeten worden genomen om verslechtering van de kwaliteit van habitats te voorkomen. Met het oog daarop is de bevoegdheid nodig om eenmaal vergund gebruik aan nadere voorwaarden of beperkingen te onderwerpen. Zo oordeelde ook het Europese Hof van Justitie in het bekende Kokkelvisserij-arrest, naar aanleiding van een vraag over de betekenis van artikel 6, tweede lid, van die richtlijn.

Meldplicht
De heer Cramer heeft gevraagd in welke regio een experiment zou kunnen worden gestart met een vrijwillige meldplicht voor activiteiten in en rondom Natura 2000-gebieden die mogelijk een verstorend, zij het niet significant effect hebben.
Ik ben bezig met de vormgeving van een pilot, die ik langs drie sporen wil laten plaatsvinden. Het eerste spoor is de oriëntatiefase die aan vergunningverlening vooraf gaat, het tweede spoor is de signalering via het Wabo-loket, en het derde spoort de signalering door andere overheden, die vergunningen verlenen die van belang kunnen zijn voor een Natura 2000-gebied.
De pilot moet zodanig worden vormgegeven, dat bij de behandeling van het aangekondigde wetsvoorstel voor de integrale natuurwet de benodigde informatie beschikbaar is om een zorgvuldige afweging te kunnen maken.
Als de vormgeving van de pilot bekend is, zal ik in overleg met IPO en VNG een regio bepalen waar de pilot kan plaatsvinden.

Motie Nepperus (TK 2008-2009, 31700 XI, nr. 59)
Deze motie vraagt naar de gevolgen van de aanwijzing van Natura 2000-gebieden voor de ruimtelijke ontwikkeling en inrichting van Nederland op bestemmingsplanniveau, en hoe deze gevolgen voorkomen kunnen worden.

Op 1 september verwacht ik van de provincies een groot aantal concept-beheerplannen. Deze beheerplannen geven duidelijkheid over hoe de doelen in samenhang met functies zoals agrarische ontwikkeling, infrastructuur en industrie kunnen worden gerealiseerd. Met de beheerplannen wordt duidelijk welke activiteiten en ontwikkelingen onverminderd door kunnen gaan, en aan welke activiteiten voorwaarden moeten worden gesteld. Dit geldt ook voor ontwikkelingen en inrichting in Nederland op bestemmingenniveau zoals verwoord in de motie Neppérus. Na 1 september zal er meer zekerheid zijn over de haalbaarheid en betaalbaarheid van de gebiedsdoelstellingen, en over de gevolgen op gebiedsniveau. De Kamer zal hier over worden geïnformeerd.

Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
Programmadirectie Natura 2000

Datum
30 juni 2009

Onze referentie
PDN.2009.56

De maatregelen genoemd in deze brief en de aanpak rond de 1 september plannen komen mijns inziens tegemoet aan de punten van zorg die in deze motie worden verwoord.

Tot slot
Ik zal de in deze brief genoemde maatregelen voortvarend oppakken. Verder zal ik komende maanden intensief overleggen. De resulaten van de adviesgroep Huys en mijn eigen verkenning zijn nog niet besproken met andere overheden en maatschappelijke organisaties die bij de implementatie van Natura 2000 betrokken zijn. Dat zal ik op korte termijn doen.
Tevens zal ik in Brussel zoveel als nodig overleg voeren over knelpunten en oplossingsrichtingen. Daarmee zullen niet alle problemen waar we nu tegen aan lopen verdwijnen als sneeuw voor de zon, maar zetten we naar ik hoop wel stevige stappen naar een beter werkbare en evenwichtige implementatie van Natura 2000. Het doel dat we met Natura 2000 willen bereiken is onze inzet waard.

DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN VOEDSELKWALITEIT,

G. Verburg

Bijlage 4 Overzicht belangrijkste milieuaspecten ten aanzien van de referentie, referentie 2, referentie 3 en de voorgenomen activiteit;

Overzicht belangrijkste milieuaspecten ten aanzien van de referentie, referentie 2, referentie 3 en de voorgenomen activiteit;

	Bestaand feitelijk (referentie 3)			**Vergund en rechtsgeldig (referentie)**			Vergund met autonome ontwikkeling 2015 (referentie 2)			**Voorgenomen activiteit**		
Overzicht emissies												
Geuremissie (Ou/jaar)	57.960			**92.736**			75.348			**54.813,6**		
Ammoniakemissie (Kg NH_3/jaar)	3.024			**3.412,8**			3.034,8			**3.886,3**		
Fijn stof emissie (g/dier/jaar)	693.000			**930.600**			722.700			**436.920**		
Overzicht bebouwd oppervlak (staloppervlak)												
Bebouwd staloppervlak (m^2)	2645			**5060**			5060			**9724**		
Overzicht verkeersbewegingen(aantal bewegingen per week)												
	Dag	Avond	nacht	Dag	avond	nacht	dag	avond	nacht	Dag	avond	nacht
Bestelauto	4	2	-	**14**	**14**	**-**	14	14	-	**12**	**14**	**-**
Personenauto	-	-	-	**-**	**-**	**-**	-	-	-	**12**	**-**	**-**
Tractor	-	-	-	**-**	**-**	**-**	-	-	-	**20**	**-**	**-**
Vrachtwagen	10	2	-	**26**	**4**	**10/ jaar**	26	4	10/ jaar	**26**	**8**	**4**
Overzicht ammoniak deposities (mol/ha/jaar) (inclusief bijdrage Meeuwisdijk)												
Ulvenhoutse bos, punt 1	0,89			**0,92**			0,88			**0,25**		
Ulvenhoutse bos, punt 2	0,91			**0,93**			0,89			**0,26**		
Ulvenhoutse bos, punt 3	0,92			**0,95**			0,91			**0,26**		
Ulvenhoutse bos, punt 4	0,91			**0,93**			0,89			**0,25**		
Ulvenhoutse bos, punt 5	0,86			**0,88**			0,85			**0,24**		
Holland Diep, punt 1	1,21			**1,25**			1,19			**0,42**		
Holland Diep, punt 2	1,00			**1,04**			0,99			**0,34**		
Holland Diep, punt 3	0,94			**0,97**			0,92			**0,32**		
Holland Diep, punt 4	0,47			**0,48**			0,46			**0,16**		
Kooibosje Terhn, punt 1	1,82			**1,87**			1,79			**0,52**		
Kooibosje Terh, punt 2	1,80			**1,85**			1,77			**0,34**		
Bosbad, punt 1	2,65			**2,77**			2,61			**1,15**		
Bosbad, punt 2	3,31			**3,45**			3,26			**1,38**		
Bosbad, punt 3	3,89			**4,03**			3,84			**1,35**		
De Hooiberg, punt 1	11,24			**11,47**			11,13			**2,37**		
De Hooiberg, punt 2	10,33			**10,54**			10,22			**2,15**		
De Hooiberg, punt 3	8,93			**9,10**			8,85			**1,73**		
Liesbosch, punt 1	5,65			**5,76**			5,58			**1,23**		
Liesbosch, punt 2	5,81			**5,92**			5,74			**1,22**		
Liesbosch, punt 3	4,77			**4,87**			4,72			**1,03**		
Overzicht geurbelasting (Ou/m^3)												
Bankenstraat 35	2,92			**5,59**			4,02			**4,18**		
Bankenstraat 80	3,98			**8,13**			6,14			**6,68**		
Rioolseweg 2	2,03			**3,52**			2,55			**2,39**		
Geerstraat 45	3,24			**6,38**			4,72			**4,84**		
Geerstraat 48	3,21			**6,41**			4,74			**4,87**		
Geerstraat 38	3,18			**6,43**			4,98			**4,80**		
Geerstraat 32	3,47			**7,11**			5,62			**5,78**		
Geerstraat 28	4,10			**7,03**			5,27			**5,11**		
Geerstraat 22	3,19			**5,72**			4,16			**3,80**		
Haansberg 128	3,95			**6,63**			4,67			**4,14**		
Haansberg 120	2,93			**5,22**			3,60			**3,37**		
Haansberg 116	2,86			**4,77**			3,43			**2,89**		
Haansberg 114	2,87			**4,68**			3,40			**2,86**		
Haansberg 67	5,52			**9,12**			6,60			**6,03**		
Haansberg 63	5,52			**9,09**			6,54			**6,57**		
Beelgaarde 2	1,14			**1,90**			1,37			**1,17**		

Bijlage 5 Berekeningen ammoniakdepositie referentie 2 en referentie 3;

Gegenereerd op: 14-07-2009 met AAgro-Stacks Versie 1.0

Naam van de berekening: **Banken bv, Bankenstraat, autonome ontwikkeling 2015 (referentie 2)**
Gemaakt op: 14-07-2009 16:38:44
Zwaartepunt X: 102,800 Y: 400,700
Cluster naam: Bankenstraat 61, Etten-leur, bestaand
Berekende ruwheid: 0,27 m

Emissie Punten:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Hoogte	Gem.geb. hoogte	Diam.	Uittr. snelheid	Emissie
1	Bankenstr, Stal 1	102 126	401 108	3,7	4,4	0,6	4,00	2 470
2	Bankenstr, Stal 2	102 043	401 150	7,7	5,1	4,1	1,44	389
3	Meeuwisdijk, EP A	103 167	400 474	3,2	3,9	0,4	4,00	1 917
4	Meeuwisdijk, EP B	103 175	400 518	3,2	3,9	0,4	4,00	2 362
5	Meeuwisdijk, EP C	103 150	400 482	3,2	3,6	0,5	4,00	1 788
6	Meeuwisdijk, EP D	103 117	400 493	3,2	3,4	0,5	4,00	3 129

Gevoelige locaties:

Volgnummer	Naam	X coordinaat	Y coordinaat	Depositie
1	Ulvenhoutse bos, p1	114 840	396 939	0,88
2	Ulvenhoutse bos, p2	114 598	396 783	0,89
3	Ulvenhoutse bos, p3	114 273	396 651	0,91
4	Ulvenhoutse bos, p4	114 176	396 433	0,89
5	Ulvenhoutse bos, p5	114 352	396 078	0,85
6	Hollands Diep, p1	100 708	412 308	1,19
7	Hollands Diep, p2	95 358	410 469	0,99
8	Hollands Diep, p3	93 074	410 376	0,92
9	Hollands Diep, p4	86 971	411 927	0,46
10	Kooibosje Terh, p1	112 220	407 185	1,79
11	Kooibosje Terh, p2	112 368	407 110	1,77
12	Bosbad, p1	98 006	399 577	2,61
13	Bosbad, p2	98 115	398 820	3,26
14	Bosbad, p3	99 202	398 462	3,84
15	De Hooiberg, p1	105 760	401 593	11,13
16	De Hooiberg, p2	105 904	401 412	10,22
17	De Hooiberg, p3	106 262	400 785	8,85
18	Liesbosch, p1	106 940	400 005	5,58
19	Liesbosch, p2	106 438	399 922	5,74
20	Liesbosch, p3	106 582	399 397	4,72

Details van Emissie Punt: Bankenstr, Stal 1 (30)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	D 3.2.13.1	vleesvarkens	1764	1.4	2469.6

Details van Emissie Punt: Bankenstr, Stal 2 (31)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	D 3.2.14.2	vleesvarkens	2160	0.18	388.8

Details van Emissie Punt: Meeuwisdijk, EP A (182)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1			130	8.3	1079
2			185	4.2	777

3 4			20 2	2.5 5.5	50 11

Details van Emissie Punt: Meeuwisdijk, EP B (183)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1 2			1584 336	0.6 4.2	950.4 1411.2

Details van Emissie Punt: Meeuwisdijk, EP C (184)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1			596	3	1788

Details van Emissie Punt: Meeuwisdijk, EP D (185)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1 2			803 600	3 1.2	2409 720

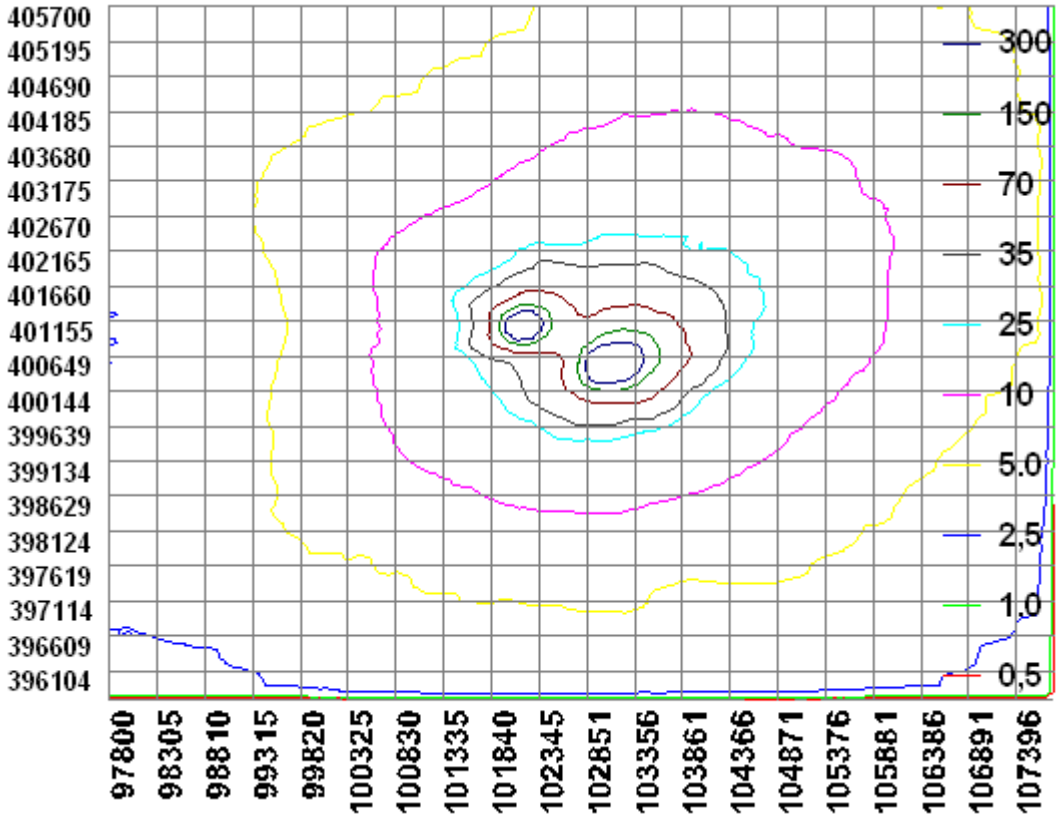

Gegenereerd op: 14-07-2009 met AAgro-Stacks Versie 1.0

Naam van de berekening: **Banken bv, Bankenstraat, bestaande/feitelijke situatie (referentie 3)**
Gemaakt op: 14-07-2009 17:53:19
Zwaartepunt X: 102,800 Y: 400,700
Cluster naam: Bankenstraat 61, Etten-leur, bestaand
Berekende ruwheid: 0,27 m

Emissie Punten:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	Hoogte	Gem.geb. hoogte	Diam.	Uittr. snelheid	Emissie
1	Bankenstr, Stal 1	102 126	401 108	3,7	4,4	0,6	4,00	3 024
2	Bankenstr, Stal 2	102 043	401 150	7,7	5,1	4,1	1,44	0
3	Meeuwisdijk, EP A	103 167	400 474	3,2	3,9	0,4	4,00	1 917
4	Meeuwisdijk, EP B	103 175	400 518	3,2	3,9	0,4	4,00	2 362
5	Meeuwisdijk, EP C	103 150	400 482	3,2	3,6	0,5	4,00	1 788
6	Meeuwisdijk, EP D	103 117	400 493	3,2	3,4	0,5	4,00	3 129

Gevoelige locaties:

Volgnummer	Naam	X coordinaat	Y coordinaat	Depositie
1	Ulvenhoutse bos, p1	114 840	396 939	0,89
2	Ulvenhoutse bos, p2	114 598	396 783	0,91
3	Ulvenhoutse bos, p3	114 273	396 651	0,92
4	Ulvenhoutse bos, p4	114 176	396 433	0,91
5	Ulvenhoutse bos, p5	114 352	396 078	0,86
6	Hollands Diep, p1	100 708	412 308	1,21
7	Hollands Diep, p2	95 358	410 469	1,00
8	Hollands Diep, p3	93 074	410 376	0,94
9	Hollands Diep, p4	86 971	411 927	0,47
10	Kooibosje Terh, p1	112 220	407 185	1,82
11	Kooibosje Terh, p2	112 368	407 110	1,80
12	Bosbad, p1	98 006	399 577	2,65
13	Bosbad, p2	98 115	398 820	3,31
14	Bosbad, p3	99 202	398 462	3,89
15	De Hooiberg, p1	105 760	401 593	11,24
16	De Hooiberg, p2	105 904	401 412	10,33
17	De Hooiberg, p3	106 262	400 785	8,93
18	Liesbosch, p1	106 940	400 005	5,65
19	Liesbosch, p2	106 438	399 922	5,81
20	Liesbosch, p3	106 582	399 397	4,77

Details van Emissie Punt: Bankenstr, Stal 1 (30)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1	D 3.2.13.1	vleesvarkens	2520	1.2	3024

Details van Emissie Punt: Bankenstr, Stal 2 (31)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal

Details van Emissie Punt: Meeuwisdijk, EP A (182)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1			130	8.3	1079
2			185	4.2	777
3			20	2.5	50

4			2	5.5	11

Details van Emissie Punt: Meeuwisdijk, EP B (183)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1			1584	0.6	950.4
2			336	4.2	1411.2

Details van Emissie Punt: Meeuwisdijk, EP C (184)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1			596	3	1788

Details van Emissie Punt: Meeuwisdijk, EP D (185)

Volgnr.	Code	Type	Aantal	Emissie	Totaal
1			803	3	2409
2			600	1.2	720

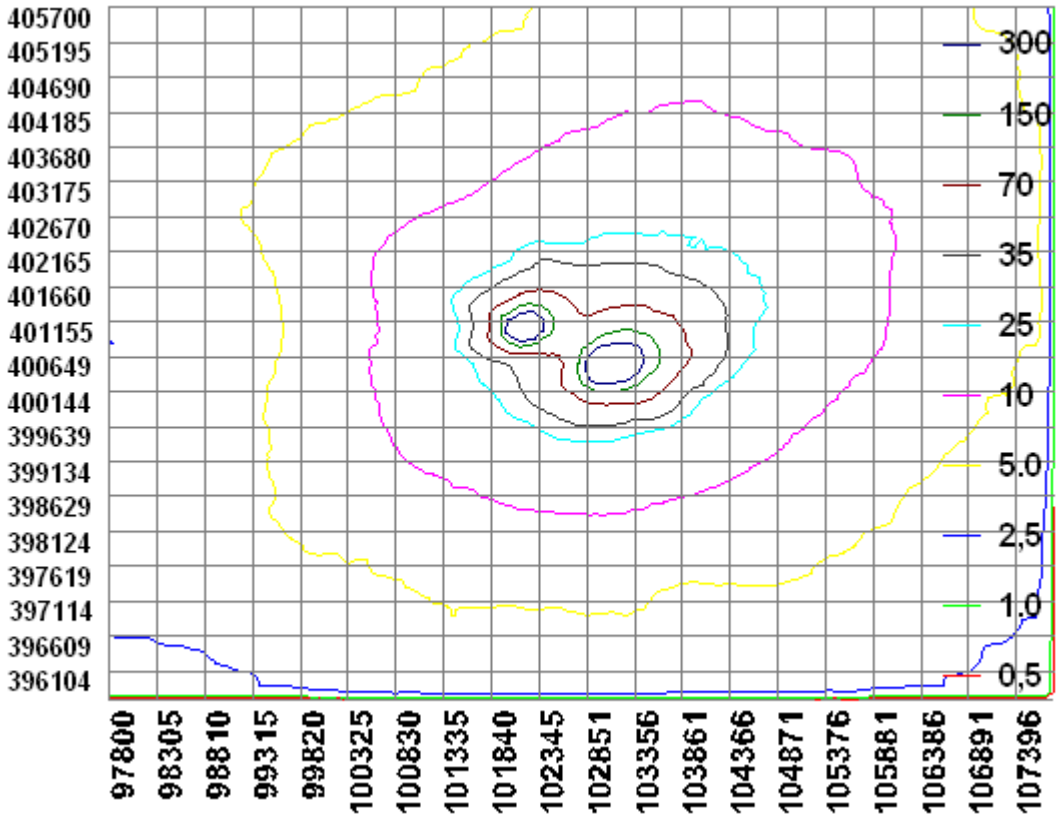

Bijlage 6 Berekeningen geurbelasting referentie 2 en referentie 3;

Naam van de berekening: **Bankenstraat 61, v Roessel, autonome ontwikkeling 2015 (referentie 2)**
Gemaakt op: 14-07-2009 15:20:17
Rekentijd: 0:00:22
Naam van het bedrijf: **Bankenstraat 61, v Roessel,**

Berekende ruwheid: 0,090 m
Meteo station: Schiphol

Brongegevens:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	EP Hoogte	Gem.geb. hoogte	EP Diam.	EP Uittr. snelh.	E-Aanvraag
1	EP A (Stal 1)	102 126	401 109	3,7	4,4	0,6	4,00	31 575
2	EP B (Stal 2)	102 053	401 144	7,7	5,1	4,1	1,44	34 776

Geur gevoelige locaties:

Volgnummer	GGLID	Xcoordinaat	Ycoordinaat	Geurnorm	Geurbelasting
3	Bankenstraat 53	101 975	400 663	8,00	4,02
4	Bankenstraat 80	102 042	400 723	8,00	6,14
5	Rioolseweg 2	101 472	400 787	8,00	2,55
6	Geerstraat 45	102 186	400 531	8,00	4,72
7	Geerstraat 44	102 047	400 648	8,00	4,74
8	Geerstraat 38	102 114	400 609	8,00	4,98
9	Geerstraat 32	102 160	400 603	8,00	5,62
10	Geerstraat 28	102 210	400 565	8,00	5,27
11	Geerstraat 22	102 279	400 470	8,00	4,16
12	Haansberg 125	102 459	400 824	8,00	4,67
13	Haansberg 120	102 475	400 691	8,00	3,60
14	Haansberg 116	102 484	400 633	8,00	3,43
15	Haansberg 114	102 486	400 623	8,00	3,40
16	Haansberg 67	102 441	401 022	8,00	6,60
17	Haansberg 63	102 408	400 934	8,00	6,54
18	Beelgaarde 2	102 768	400 120	2,00	1,37

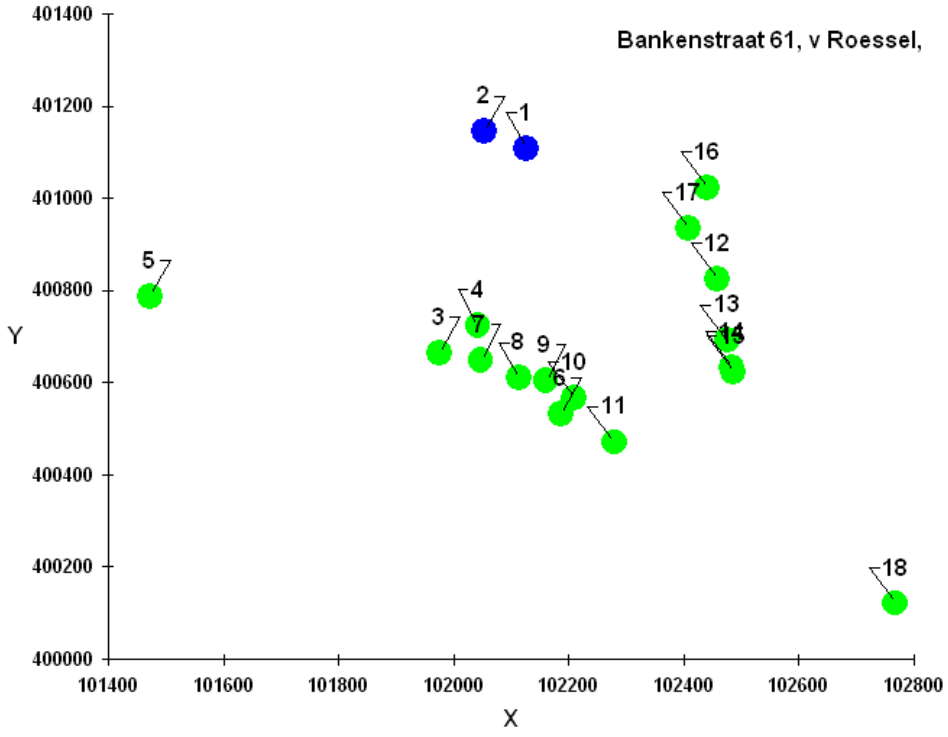

Naam van de berekening: **Bankenstraat 61, v Roessel, Bestaan/feitelijk (referentie 3)**
Gemaakt op: 14-07-2009 15:13:48
Rekentijd: 0:00:06
Naam van het bedrijf: **Bankenstraat 61, v Roessel,**

Berekende ruwheid: 0,090 m
Meteo station: Schiphol

Brongegevens:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	EP Hoogte	Gem.geb. hoogte	EP Diam.	EP Uittr. snelh.	E-Aanvraag
1	EP A (Stal 1)	102 126	401 109	3,7	4,4	0,6	4,00	57 960

Geur gevoelige locaties:

Volgnummer	GGLID	Xcoordinaat	Ycoordinaat	Geurnorm	Geurbelasting
2	Bankenstraat 53	101 975	400 663	8,00	2,92
3	Bankenstraat 80	102 042	400 723	8,00	3,98
4	Rioolseweg 2	101 472	400 787	8,00	2,03
5	Geerstraat 45	102 186	400 531	8,00	3,24
6	Geerstraat 44	102 047	400 648	8,00	3,21
7	Geerstraat 38	102 114	400 609	8,00	3,18
8	Geerstraat 32	102 160	400 603	8,00	3,47
9	Geerstraat 28	102 210	400 565	8,00	4,10
10	Geerstraat 22	102 279	400 470	8,00	3,19
11	Haansberg 125	102 459	400 824	8,00	3,95
12	Haansberg 120	102 475	400 691	8,00	2,93
13	Haansberg 116	102 484	400 633	8,00	2,86
14	Haansberg 114	102 486	400 623	8,00	2,87
15	Haansberg 67	102 441	401 022	8,00	5,52
16	Haansberg 63	102 408	400 934	8,00	5,52
17	Beelgaarde 2	102 768	400 120	2,00	1,14

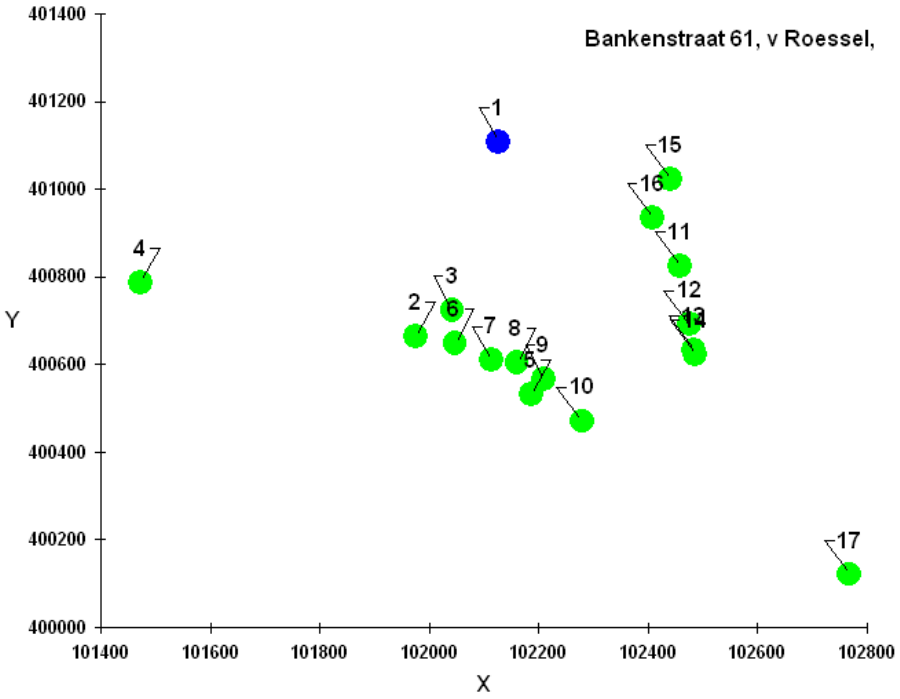

Bijlage 7 Oorspronkelijk plan uitvoering stallen 2 en 3 met elk 1 dakkap

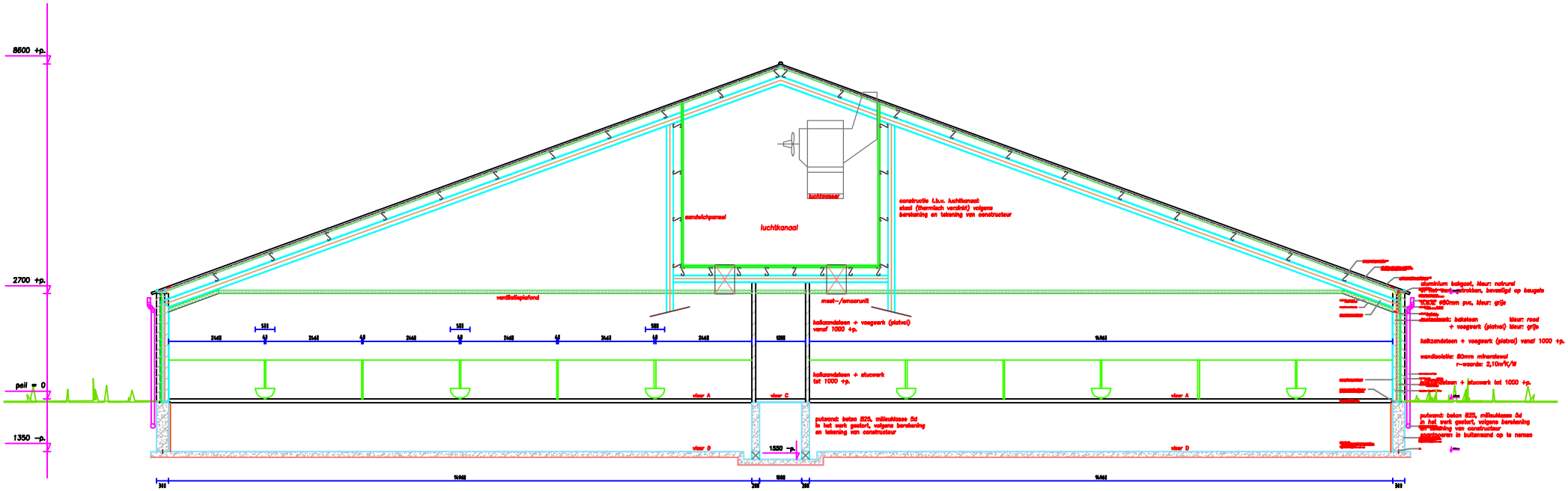

DWARSDOORSNEDE stal 2 en 3

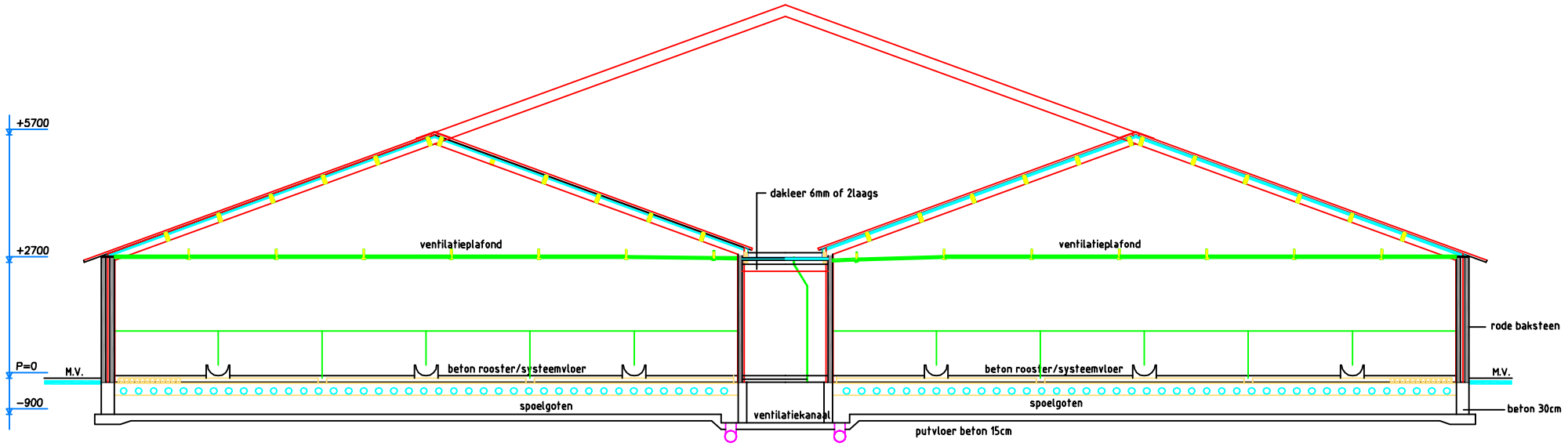

DWARSDOORSNEDE stal 1

OOSTGEVEL

Bijlage 8 Vergunningssituatie referentie 2 en 3

Project Varkensbedrijf Banken B.V., Meeuwisdijk 9, 4871 NE Etten-Leur
Locatie Bankenstraat 61 Etten-Leur
Adviseur Ben Frederix, Specialist Huisvesting en Vergunningen, 0653-173526

HENDRIX UTD

Omschrijving stalsystemen

nr stal	emissie punt	RAV code	GL nr	omschrijving GL	emitterend opp	leef opp	diersoort	# dierplaatsen	# dieren	kg NH3 / dier	Oue / dier	totaal NH3	totaal Oue
1	A	d 3.2.13.2	BB 98.10.065	spoelgotensysteem met roosters		> 0,8 m2	Vleesvarkens	1764	1764	1,4	17,9	2469,6	31575
2	B	d 3.2.14.2	BB 99.06.076	chemisch luchtwassysteem 95% emissiereductie		> 0,8 m2	Vleesvarkens	2160	2160	0,18	16,1	388,8	34776
											TOTAAL	3034,8	75348

Project Varkensbedrijf Banken B.V., Meeuwisdijk 9, 4871 NE Etten-Leur
Locatie Bankenstraat 61 Etten-Leur
Adviseur Ben Frederix, Specialist Huisvesting en Vergunningen, 0653-173526

Ventilatienormen

stal nr.	emissiepunt	V-stacks m3 ventilatie	ventilatie V-stacks totaal	werkelijke ventilatie m3	totaal ventileren werkelijk m3	totaal fijnstof
1	A	31	54684	70	123480	485100
2	B	31	66960	70	151200	237600

Berekening emissi

Emissies per emissiepunt

	Gegevens													
emissie punt	**totaal NH3**	**totaal Oue**	**ventilatie V-stacks totaal**	**totaal ventileren werkelijk m3**	**totaal fijnstof**	(gem) oppervlak emissiepunt	uittrede snelheid	diameter	welke wasser	m3 per wasser	# wassers berekend	# wassers of ventilatoren werkelijk	totaal oppervlak	gelijktijdigheid
A	2469,6	31575	54684	123480	485100									
B	388,8	34776	66960	151200	237600	11,88	1,57	3,89	Bovema 95%	15000	11		11,88	109,13%
Eindtotaal	2858,4	66351	121644	274680	722700									

Project Varkensbedrijf Banken B.V., Meeuwisdijk 9, 4871 NE Etten-Leur
Locatie Bankenstraat 61 Etten-Leur
Adviseur Ben Frederix, Specialist Huisvesting en Vergunningen, 0653-173526

HENDRIX UTD

Omschrijving stalsystemen

nr stal	emissie punt	RAV code	GL nr	omschrijving GL	emitterend opp	leef opp	diersoort	# dierplaatsen	# dieren	kg NH3 / dier	Oue / dier	totaal NH3	totaal Oue
1	A	d 3.2.13.1	BB 98.10.065	spoelgotensysteem met roosters		≤ 0,8 m2	Vleesvarkens	2520	2520	1,2	23	3024	57960
											TOTAAL	3024	57960

Project Varkensbedrijf Banken B.V., Meeuwisdijk 9, 4871 NE Etten-Leur
Locatie Bankenstraat 61 Etten-Leur
Adviseur Ben Frederix, Specialist Huisvesting en Vergunningen, 0653-173526

Ventilatienormen

stal nr.	emissiepunt	V-stacks m3 ventilatie	ventilatie V-stacks totaal	werkelijke ventilatie m3	totaal ventileren werkelijk m3	totaal fijnstof
1	A	31	78120	70	176400	693000

Berekening emissi

Emissies per emissiepunt

	Gegevens					(gem) oppervlak	uittrede			m3 per	# wassers	# wassers of ventilatoren	totaal	
emissie punt	**totaal NH3**	**totaal Oue**	**ventilatie V-stacks totaal**	**totaal ventileren werkelijk m3**	**totaal fijnstof**	emissiepunt	snelheid	diameter	welke wasser	wasser	berekend	werkelijk	oppervlak	gelijktijdigheid
A	3024	57960	78120	176400	693000									
(leeg)	0	0	0	0	0									
Eindtotaal	3024	57960	78120	176400	693000									

Bijlage 9 Voorstel tot landschappelijke inpassing

	Brabants Landschap Postbus 80 5076 ZH Haaren Tel: 0411-622775 Fax: 0411-623691 E-mail: info@brabantslandschap.nl	Datum: gew.:

-LANDSCHAPPELIJKE INPASSING-
- VLEESVARKENSSTALLEN-

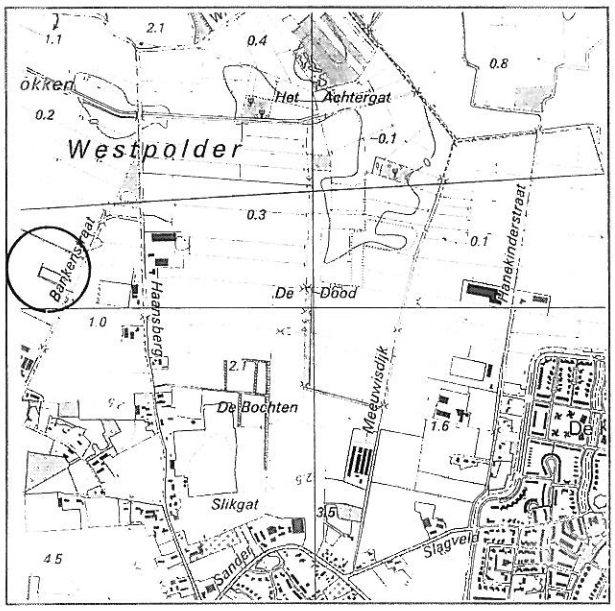

Schaal 1: 25.000

Naam : Varkensbedrijf Banken B.V.

Contactpersoon : B. Frederix, Hendrix UTD

Adres : Meeuwisdijk 9

Postcode : 4871 NE

Woonplaats : Etten-Leur

Telefoon : 0651178869

Agrarisch bedrijf : ja

Ligging object

Straat : Bankenstraat

Gemeente : Etten-Leur

Top. kaart nr. : 63

Coord.(X/Y) : 102,10 x 401,10

De ondergetekende verklaart in te stemmen met dit plan dat betrekking heeft op:

X. Aanleg landschappelijke beplanting t.b.v. landschappelijke inpassing vleesvarkenstallen.

0. Aanleg landschappelijke beplanting t.b.v. compensatie te verwijderen houtwal t.b.v. realisatie glastuinbouw

0. Aanleg landschappelijke beplanting t.b.v. landschappelijke inpassing waterbuffertank

0. Aanleg landschappelijke beplanting t.b.v. landschappelijke inpassing diverse woonaccommodaties tijdelijke huisvesting seizoensarbeiders

Bijlagen: ***x. Schets beplanting (schaal 1:500/1:2000), toelichting, plantsoenlijst***
0 schets poel (schaal 1:100/1:250) + grondverzet

Datum Handtekening

Uitgangspunten voor landschappelijke inpassing;

1. ***Camoufleren van bedrijfsgebouwen in het landschap gebruik makend van een permanent gesloten meerrijige beplanting.***
2. ***Men dient gebruik te maken van inheemse beplanting passend in het landschap ter plaatse.***
3. ***Inpassing rondom de bedrijfsgebouwen met uitzondering van bestaande voorzijde en rond woonhuis.***
4. ***Voorkeursbeplantingsvorm; houtsingel, min. 5 rijen met een onderlinge afstand van minimaal 1,25 mtr. Indien aantoonbaar minder ruimte beschikbaar is overgaan op 3 rijen of een ruwe knip- of scheerheg met een aanvaardbare hoogte i.v.m. de inpassing; min. 1,5 x de goothoogte.***

Toelichting beplantingsplan

Te beplanten grond: zand, dikte teeltlaag: 40 cm, droog tot vochtig

Toelichting per vak

vak : 1 beplantingstype : ***Houtsingel met bovenstaanders t.b.v. landschappelijke inpassing vleesvarkensstal*** lengte/oppervl. : 65 m, 500 m2 aantal rijen : bosplantsoen 5 laanbomen ; n.v.t plantverband : bosplantsoen 1,25 x 1,25 mtr laanbomen h.o.h. min. 10 mtr. aantal stuks : 300 st. bosplantsoen 5 st. laanbomen menging : individueel, dus door elkaar	vak : 2 beplantingstype : ***Houtsingel met bovenstaanders t.b.v. inpassing vleesvarkenstallen en retentiebekken. Gewijzigde maatvoering bekken; 15 x 60 mtr*** lengte/oppervl : 60 m, 450 m2 aantal rijen : bosplantsoen 5 rijen laanbomen 1 plantverband : bosplantsoen 1,25 x 1,25 mtr. Laanbomen h.o.h. min. 8 mtr. aantal stuks : 250 st. bosplantsoen 3 st. laanbomen menging : individueel
vak : 3 beplantingstype : ***Hagen met bovenstaanders t.b.v. landschappelijke inpassing vleesvarkensstal.*** lengte/oppervl : 45 m, m2 aantal rijen : haagplantsoen 1 laanbomen 1 plantverband : haagplantsoen 4 st./mtr. laanbomen h.o.h. 8 mtr. aantal stuks : 175 st. haagplantsoen 6 st. laanbomen menging : n.v.t	vak : 4 beplantingstype : ***Hagen met bovenstaanders rondom woonhuis tevens dienend als landschappelijke inpassing noordzuid gevel bedrijfsgebouwen.*** lengte/oppervl : 100 m, m2 aantal rijen : 1 plantverband : haagplantsoen 4 st/ mtr. laanbomen h.o.h. 8 mtr. aantal stuks : 400 st. haagplantsoen 9 st. laanbomen menging : n.v.t.
vak : 5 beplantingstype : ***Houtsingel met bovenstaanders t.b.v. landschappelijke inpassing vleesvarkensstal; versterking groenstructuur Staatsbosbeheer*** lengte/oppervl : 190 m, m2 aantal rijen : 4 plantverband : bosplantsoen 1,25 x 1,25 mtrmtr. Laanbomen h.o.h. min. 10 mtr. Zie tekening voor plantlocaties aantal stuks : 600 st. bosplantsoen 8 st. laanbomen menging : individueel	vak : beplantingstype : lengte/oppervl : m, m2 aantal rijen : plantverband : mtr. aantal stuks : st. bosplantsoen st. laanbomen menging :

Beplantingstype : houtsingel/bosje/haag/bomenrij
Menging : individueel (soorten door elkaar planten)
groepsgewijs (soorten in groepjes van 3-5 st. van dezelfde soort aanplanten)

Verzamelstaat en bestellijst plantsoen voor: Varkensbedrijf Banken B.V.

Naam (ned. naam/*lat. naam*)	Totaal	Aantal per vak							
	vak:	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*			
Bosplantsoen (2 jarig materiaal (1+1), maat 60-100)									
Boomvormers									
Zoete kers/*Prunus avium*									
Beuk/ *Fagus sylvatica (H)*									
Es/*Fraxinus excelsior*									
Haagbeuk/ *Carpinus betulus(H)*	**50**					50			
Zomereik/ *Quercus robur*									
Zwarte els/ *Alnus glutinosa*	**50**					50			
Tamme kastanje/*Castanea sativa*									
Struikvormers									
Gelderse roos/*Viburnum opulus*	**150**	50	50			50			
Grauwe wilg/*Salix cinerea*									
Hazelaar/ *Corylus avellana*	**75**	25	25			25			
Hondsroos/ *Rosa canina*									
Kardinaatsmuts/*Euonymus europ.*	**75**		25			50			
Kornoelje ,rode/*Cornus sanguinea*	**150**	50	50			50			
Liguster/ *Ligustrum vulgare (H)*									
Lijsterbes/ *Sorbus aucuparia*	**25**	25							
Meidoorn/*Crataegus sp(H).*									
Sleedoorn/ *Prunus spinosa (niet mengen; in groep planten)*	**50**	25				25			
Veldesdoorn/ *Acer campestre(H)*	**650**	25		175	400	50			
Vogelkers/ *Prunus padus*	**150**	50	50			50			
Vuilboom/ *Rhamnus frangula*									
Wegedoorn/*Rhamnus catharticus*	**100**	25	25			50			
Hulst/*Ilex aquifolium*	**100**					100			
Mispel/*Mespilus germanica*	**100**	25	25			50			
Totaal bosplantsoen	**1725**	300	250	175	400	600			

	vak:	*1*	*2*	*3*	*4*	*5*			
Laanbomen, maat 10-12									
Beuk/ *Fagus sylvatica*									
Es/ *Fraxinus excelsior cv.*	**11**	5			5	3			
Hollandse linde/ *Tilia vulgaris c.v. Pallida*	**6**			6					
Kleinbladige linde/ *Tilia cordata c.v*									
Noot/ *Juglans regia*	**4**				4				
Paardekastanje/ *Aesculus hippocas.*									
Tamme kastanje/ *Castanea sativa*									
Zomereik/ *Quercus robur*	**10**		3			5			
Totaal laanbomen	**31**	5	3	6	9	8			

	vak:								
Snelgroeiend loofhout (1 jarige bewortelde stek) en veren (150-200cm)									
Populier /Populus var. canescens									
Wilg/ Salix var.									
Veren:									

(H): soort ook geschikt voor geschoren hagen
**** : Voor totaaloverzicht soorten : zie lijst Brabants Landschap***

Toelichting functie, eindbeeld en beheer

Vak(ken) : 1, 2, en 5 *Beplantingstype : houtsingel* *Functie: landschappelijke inpassing vleesvarkenstallen* *Eindbeeld:* *Een permanent gesloten houtsingel bestaande uit een meer-rijige in soorten variërende struikbeplanting.*	*Beheer:* *Als beplanting in sluiting komt beplanting dunnen (plaats maken) zodat de permanent te behouden bomen en struiken volledig tot wasdom kunnen komen. Dit dunnen gebeurt afhankelijk van de groeisnelheid van de singel in twee tot 3 fases, telkens na het in sluiting komen van de singels. Dunnings beheer vereist deskundigheid i.v.m. het werken naar een eindbeeld waarbij rekening gehouden moet worden met concurrentieverhoudingen van de diverse soorten, groei eigenschappen en natuurlijke variatie m.b.t. ecologische waarde.*
Vak(ken) : *Beplantingstype : ruwe haag* *Functie: landschappelijke inpassing vleesvarkenstallen* *Eindbeeld:* *Een permanent gesloten ruwe haag bestaande uit in soorten variërende struikbeplanting. Niet dunnen, maar scheren.*	*Beheer:* *Niet beheren als een heg die 1 tot 2x per jaar wordt geknipt maar uitsluitend de breedte in toom houden door periodiek (max. 1 x /jaar) te knippen/zagen. Uiteindelijke breedte ongeveer 1,5 – 2 meter.*
Vak(ken) : 3, 4 *Beplantingstype : knip- en scheerheg met bovenstaanders* *Functie: landschappelijke inpassing* *Eindbeeld: Geschoren haag met daarboven een dicht kruin van de laanbomen.*	*Beheer:* *Beheren als een heg die 1 tot 2 keer per jaar wordt geknipt.*

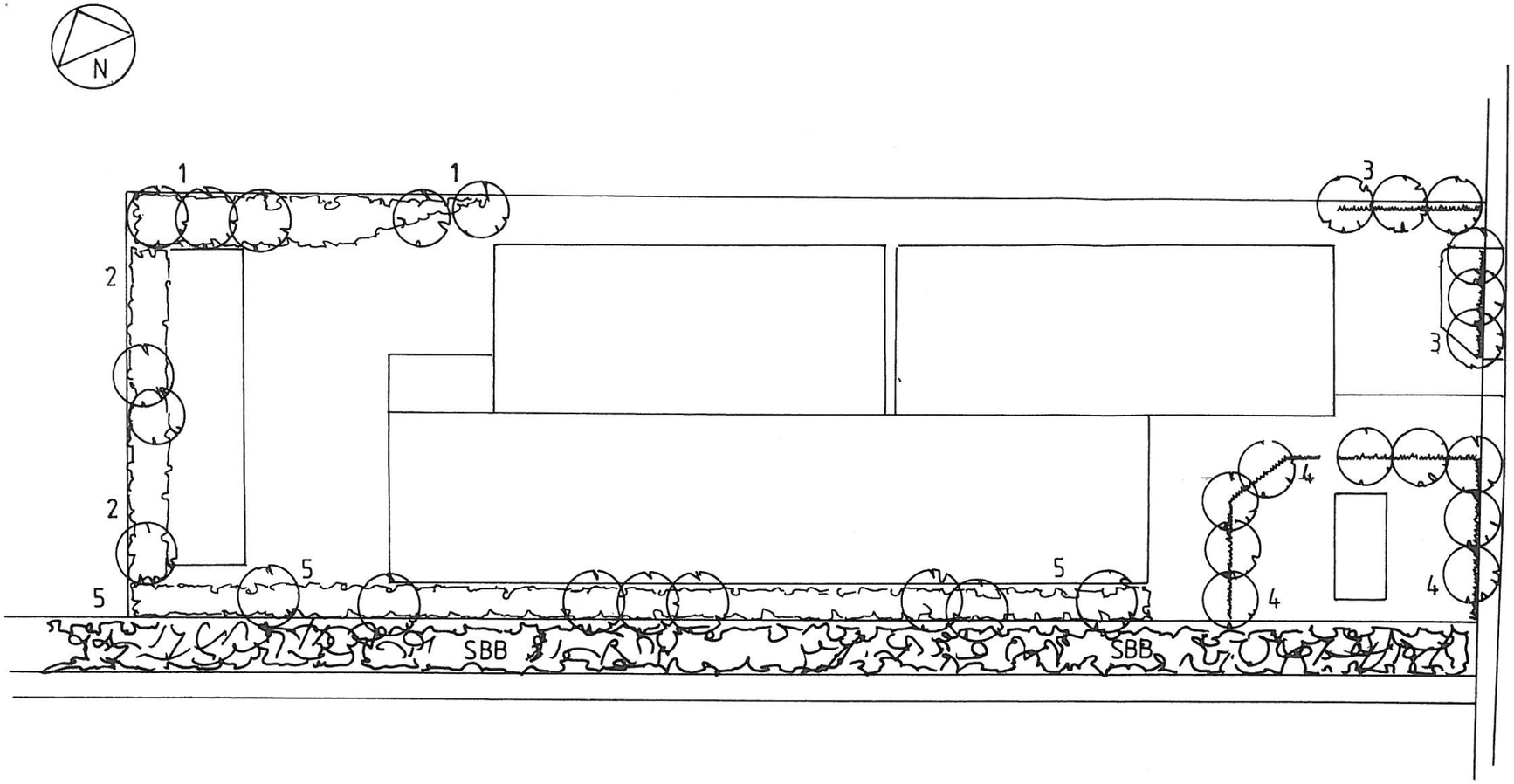

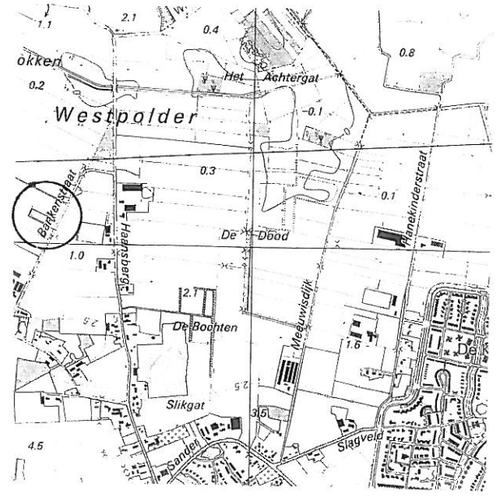

Schaal 1 : 25000 Top krt. : 63

Legenda

- Houtsingel/struweel
- Landschapsboom
- Mussenheg/Ruwe heg
- Haag
- Bestaande beplanting SBB

Inrichtings-/beplantingsplan voor:

Naam : **Varkensbedrijf Banken B.V.**

Adres : **Meeuwisdijk 9**

Postcode : **4871 NE**

Plaats : **Etten-Leur**

Telefoon : **06 - 51178869**

Ontwerp : **AS** **d.d.: 14 – 7 – 2009**
gew.: 23 – 7 - 2009

Blad 1 van 1 **Schaal : 1 : 1000**

Stichting Het Noordbrabants Landschap
Coördinatiepunt Landschapsbeheer
Postbus 80 **5076 ZH Haaren**
Telefoon 0411 – 622775 **Fax 0411 – 623691**